

**Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy
i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy
w 2008 roku**

SPIS TREŚCI

Spis treści	3
1. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze w 2008 roku i ich wpływ na rynek pracy	5
1.1. Demografia	6
1.2. Pracodawcy na rynku pracy	7
1.3. Zatrudnieni w sektorze przedsiębiorstw	7
2. Charakterystyka zmian w stanie i strukturze bezrobocia.....	7
2.1. Stan i poziom bezrobocia.....	7
2.2. Napływ i odpływ z bezrobocia	10
2.3. Bezrobotne kobiety	11
2.4. Bezrobocie na wsi.....	13
2.5. Bezrobotni z prawem do zasiłku.....	13
2.6. Bezrobotni wg wieku	14
2.6.1. Bezrobotni do 25 roku życia.....	15
2.6.2. Bezrobotni powyżej 50 roku życia	17
2.7. Bezrobotni wg poziomu wykształcenia	18
2.8. Długotrwale bezrobotni	19
2.9. Niepełnosprawni	21
2.10. Bezrobotni wg zawodów i specjalności.....	22
3. Aktywizacja bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy	24
3.1. Oferty pracy	24
3.1.1. Oferty pracy według rodzaju działalności gospodarczej.....	26
3.1.2. Oferty pracy według zawodów.....	27
3.2. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	29
3.3. Poradnictwo zawodowe	31
4. Współpraca w ramach współtworzenia i realizacji polityki rynku pracy	35
4.1. Samorządy.....	35
4.2. Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2008 rok ..	36
4.3. Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Poznaniu	37
4.4. Agencje zatrudnienia	38
4.5. Akademickie Biura Karier i Gminne Centra Informacji.....	39
4.6. Instytucje szkoleniowe.....	41
4.7. Badania socjologiczne, opracowania i raporty	41
5. Realizacja programów rynku pracy	44
5.1. Programy i projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego	44
5.1.1. Program Operacyjny Kapitał Ludzki.....	45
5.2. Programy wojewódzkie i rządowe finansowane z Funduszu Pracy	61

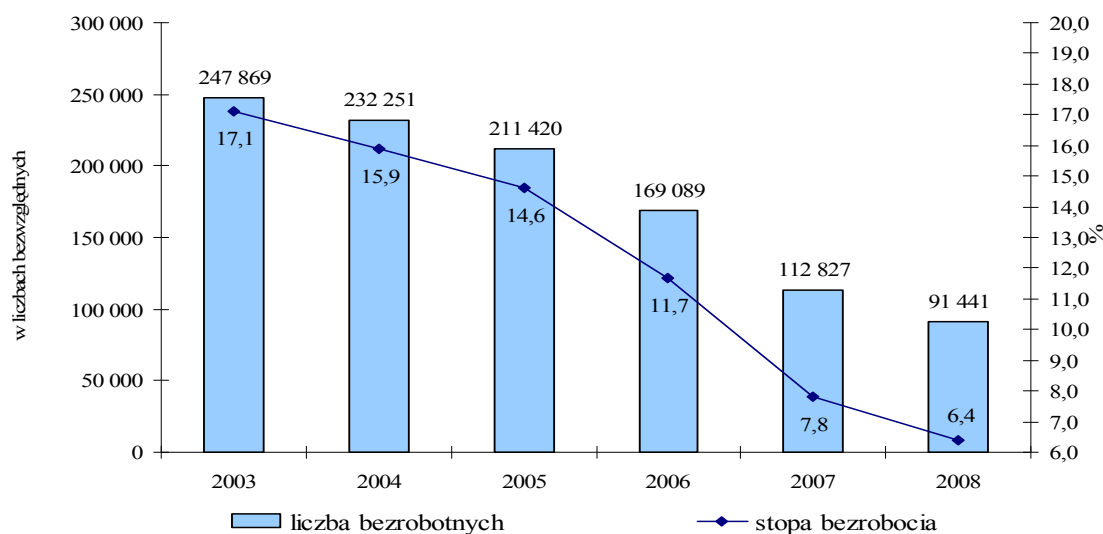
5.2.1. Programy wojewódzkie	62
5.2.2. Programy rządowe.....	66
6. Podział i wykorzystanie Funduszu Pracy.....	68
6.1. Zasady podziału Funduszu Pracy w 2008 roku	68
6.2. Funduszu Pracy i struktura jego wydatków	69
6.3. Wydatki z Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	69
7. Inne zadania realizowane na rynku pracy przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu.....	71
7.1. Pośrednictwo pracy	71
7.2. Poradnictwo i informacja zawodowa.....	72
7.3. Służba zastępcza	74
7.3.1. Komisja Wojewódzka ds. Służby Zastępczej.....	74
7.3.2. Odbywanie służby przez poborowych.....	75
7.4. Zatrudnienie obywateli polskich za granicą	76
7.4.1. Międzynarodowe targi pracy.....	76
7.4.2. Zatrudnienie obywateli polskich w ramach umów i porozumień międzynarodowych oraz w ramach EURES	77
7.5. Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego.....	78
7.5.1. Transfer zasiłku dla bezrobotnych z Polski.....	79
7.5.2. Transfer zasiłku dla bezrobotnych do Polski.....	79
7.5.3. Sumowanie okresów ubezpieczenia lub zatrudnienia	80
8. Podsumowanie	81

1. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE W 2008 ROKU I ICH WPLYW NA RYNEK PRACY

W 2008 roku mimo widocznych już, zwłaszcza w IV kwartale, symptomów światowego kryzysu gospodarczego, skutkujących lokalnymi trudnościami na rynku pracy, w Wielkopolsce utrzymana została dobra koniunktura gospodarcza. Jej wyrazem była wysoka wartość produkcji sprzedanej przez wielkopolskie przedsiębiorstwa przemysłowe – o 4,4% wyższa niż w 2007 roku, a także wyższa o 14,4% produkcja budowlano-montażowa. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w ciągu 2008 roku zwiększyło się o 6,6%, a przeciętne wynagrodzenie brutto w grudniu 2008 roku ukształtowało się na poziomie 3 007,62 zł i było o 7,2% większe od notowanego w grudniu 2007 roku. Warto zaznaczyć, że osiągnięte wskaźniki wzrostu dla podstawowych wymienionych wyżej kategorii ekonomicznych były korzystniejsze dla Wielkopolski, aniżeli osiągnięte średnie krajowe ¹.

Dobra sytuacja gospodarcza notowana w województwie wielkopolskim w przeważającej części 2008 roku znalazła przełożenie w wielkości bezrobocia rejestrowanego, którego stan w końcu minionego roku wyniósł 91 441 osób i był o prawie 19,0% niższy od zarejestrowanego w końcu 2007 roku. Stopa bezrobocia w grudniu 2008 roku wyniosła w województwie wielkopolskim 6,4% wobec 9,5% w Polsce, co pozwoliło na utrzymanie pierwszej lokaty w kraju pod względem najniższej stopy bezrobocia.

Wykres 1.1. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i stopa bezrobocia w Wielkopolsce w latach 2003-2008 (według stanu na grudzień danego roku)

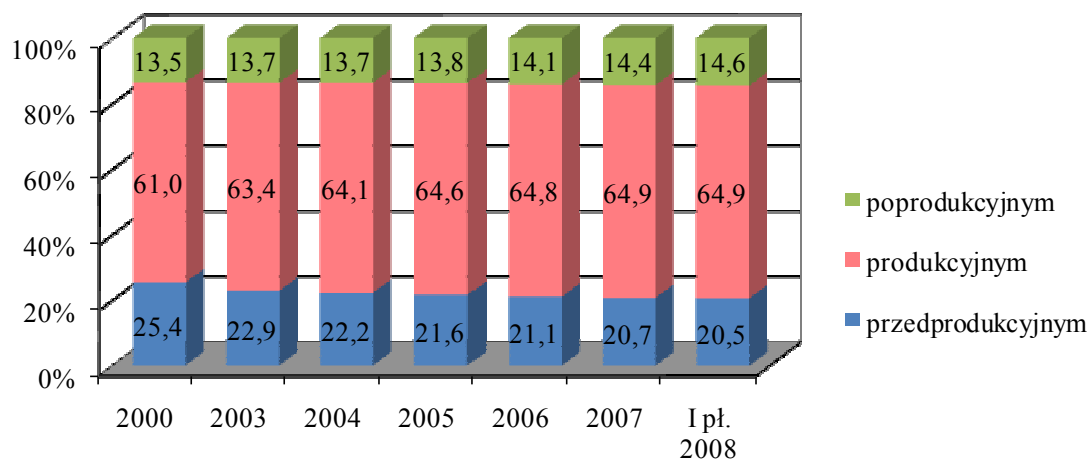

¹ Źródło: GUS

1.1. DEMOGRAFIA²

W końcu czerwca 2008 roku w województwie wielkopolskim mieszkało 3 391,2 tys. osób, czyli nieznacznie więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. W ogólnej liczbie mieszkańców regionu przeważały kobiety. Podobnie jak w 2007 roku ich udział w ogólnej liczbie ludności kształtował się na poziomie 51,5%, natomiast współczynnik feminizacji, czyli liczba kobiet przypadających na 100 mężczyzn, wyniósł 106, przy czym w miastach był wyższy aniżeli na wsi – odpowiednio 111 wobec 101.

Wykres 1.2. Ludność Wielkopolski wg wieku

W 2008 roku nie zaobserwowano, w porównaniu z rokiem poprzednim istotnych przesunięć w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym wzrósł w ciągu I półrocza 2008 roku o 0,2 punktu procentowego tj. do 14,6%, a odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się w tym czasie o 0,2 punktu procentowego tj. do 20,5%. Ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 64,9% całej populacji i nie wykazała zmian w porównaniu z 2007 rokiem.

Obciążenie demograficzne, rozumiane jako liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku produkcyjnym wyniosło średnio 54 osoby i nie wykazało zmian w porównaniu z okresami poprzednimi.

² Źródło: GUS

1.2. PRACODAWCY NA RYNKU PRACY³

Na koniec 2008 roku rejestr REGON dla województwa wielkopolskiego obejmował łącznie 361 046 podmiotów, tj. o 2,5% więcej niż przed rokiem. Zdecydowana większość podmiotów, bo aż 97,3% należała do sektora prywatnego, w którym dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 80,4% ogółu firm prywatnych.

Podobnie jak w roku 2007 najczęściej jednostek skupiało się w sekcjach „Handel i naprawy” – 29,6%, „Obsługa nieruchomości i firm” – 15,9%, „Budownictwo” – 12,6% oraz „Przetwórstwo przemysłowe” – 10,7%.

Najwięcej, bo prawie 26% ogółu jednostek zarejestrowanych w województwie wielkopolskim, ma swoją siedzibę w Poznaniu. Działa tu prawie połowa wszystkich spółek handlowych, w tym prawie połowa spółek z udziałem kapitału zagranicznego. Wśród poznańskich spółek handlowych dominują spółki kapitałowe stanowiące 89,5% ogółu.

1.3. ZATRUDNIENI W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW⁴

Przeciętne zatrudnienie w przedsiębiorstwach Wielkopolski do końca III kwartału 2008 roku wzrastało, natomiast w końcówce roku wraz z załamaniem koniunktury gospodarczej dał się zauważyć spadek zatrudnienia. Przedsiębiorstwa coraz liczniej zaczęły zgłaszać zamiar zwolnień grupowych.

Przeciętnie w całym 2008 roku zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 578,3 tys. osób i w ciągu roku zwiększyło się o 6,6%, a zatrudnienie w grudniu 2008 roku w stosunku do grudnia 2007 roku zwiększyło się o 3,7%. W skali całego roku przeciętne zatrudnienie najbardziej zwiększyło się w działalności związanej z turystyką o 35,0%, handlem detalicznym o 18,6%, pocztą i telekomunikacją o 17,6%.

2. CHARAKTERYSTYKA ZMIAN W STANIE I STRUKTURZE BEZROBOCIA

2.1. STAN I POZIOM BEZROBOCIA

Na koniec grudnia 2008 roku status bezrobotnego zarejestrowanego w urzędach pracy województwa wielkopolskiego posiadało 91 441 osób. Rok wcześniej liczba ta wynosiła

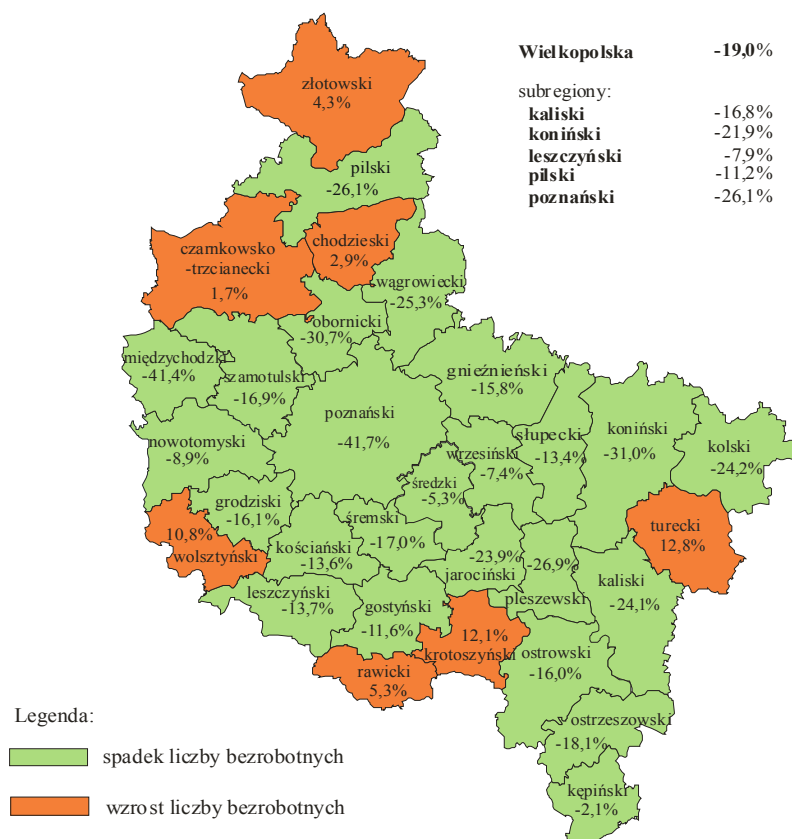
³ Źródło: GUS

⁴ Źródło: GUS

112 827 osób, nastąpił więc spadek liczby bezrobotnych o 21 386 osób, tj. o 19%. Z rejestrów urzędów pracy w ciągu analizowanego roku ubyla zatem co piąta osoba bezrobotna.

Zmniejszenie się liczby osób bezrobotnych w Wielkopolsce było konsekwencją jej spadku w większości powiatów województwa. Największe spadki w roku 2008 w stosunku do 2007 zanotowano w powiatach: poznańskim (o 41,7%), międzychodzkiem (o 41,4%) oraz konińskim (o 31%). Natomiast w siedmiu powiatach województwa bezrobocie wzrosło. Wzrost ten zamknął się w przedziale od 1,7% w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim do 12,8% w powiecie tureckim.

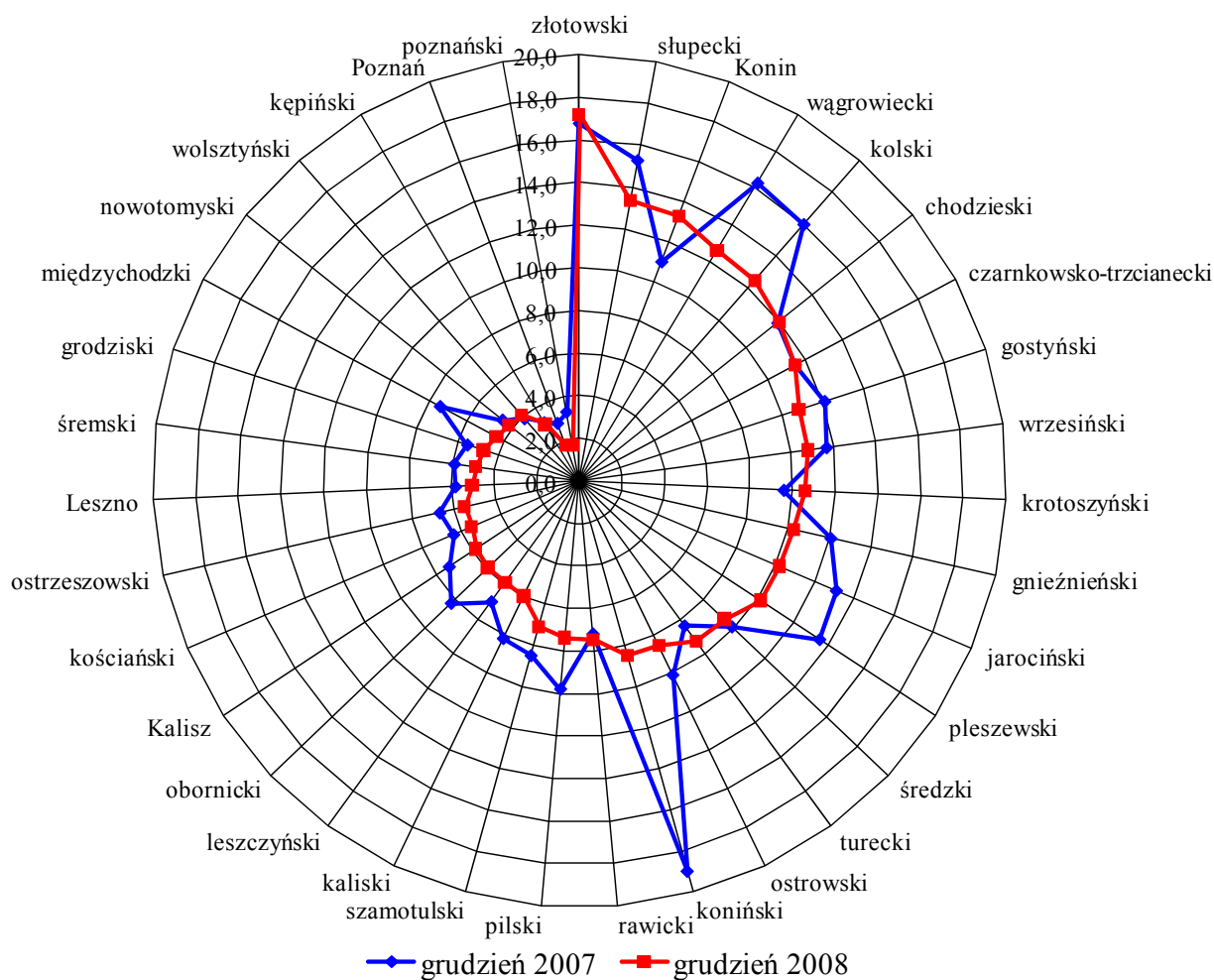
Wzrost/spadek bezrobocia w latach 2007-2008

Rok 2008 był kolejnym rokiem spadku liczby osób bezrobotnych w Wielkopolsce. W okresie ostatnich pięciu lat zmniejszyła się ona o ponad 156 tys. osób, tj. o 63,1%. W 2007 roku spadek ten był najbardziej znaczący i wyniósł w stosunku do roku poprzedniego ok. 33%, ale rok 2008 również charakteryzował się znacznym zmniejszeniem liczby osób bezrobotnych w stosunku do roku poprzedniego. W konsekwencji umocniły się tendencje do polepszania się sytuacji osób szukających zatrudnienia na rynku pracy województwa wielkopolskiego.

Stopa bezrobocia dla województwa wielkopolskiego na koniec 2008 roku osiągnęła poziom 6,4% i zmniejszyła się w stosunku do końca 2007 roku o 1,4 punktu procentowego. Podobnie było w powiatach Wielkopolski, w których zanotowano spadek stopy bezrobocia. Największy spadek stopy wystąpił w powiecie konińskim (o 4,3 punktu procentowego), węgrowskim (o 3,7 punktu procentowego) i kolskim (o 3,5 punktu procentowego).

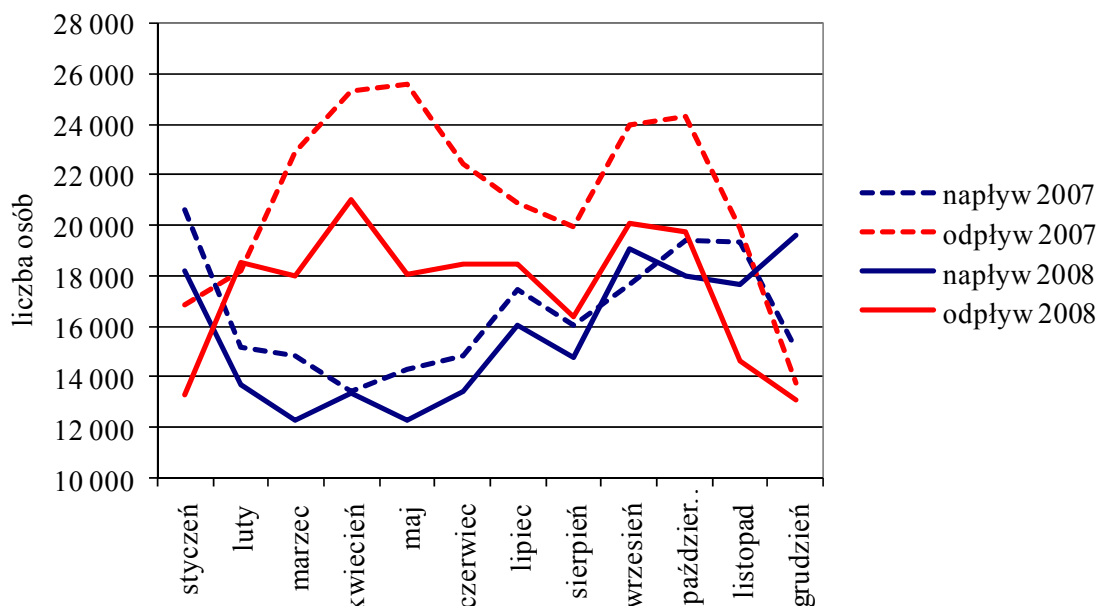
Wykres 2.1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiatach województwa wielkopolskiego – stan na koniec 2007 i 2008 roku

2.2. NAPŁYW I ODPIY W Z BEZROBOCIA

Napływ do bezrobocia wynosił w 2008 roku 90% odpływu, co w efekcie przełożyło się na zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w rejestrach urzędów pracy Wielkopolski.

Wykres 2.2. Napływ i odpływ osób bezrobotnych w latach 2007-2008

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w ciągu 2008 roku wynosiła łącznie 188 473 osoby, a zatem w porównaniu z rokiem 2007 napływ do bezrobocia był niższy o 9 474 osoby, tj. o 4,8%.

Z grupy osób, które napłynęły do ewidencji urzędów pracy w 2008 roku po raz pierwszy zarejestrowało się 21,6% ogółu osób bezrobotnych, natomiast po raz kolejny 78,4%. W stosunku do roku poprzedniego wielkości te utrzymały się na podobnym poziomie. Wysoki udział kolejnych rejestracji w ogólnej ich liczbie jest świadectwem charakteryzującego wielkopolski rynek pracy znacznego udziału zatrudnienia na czas określony, po okresie którego zwalniani pracownicy trafiają z powrotem jako bezrobotni do urzędów pracy. Po raz kolejny rejestrują się także osoby kończące uczestnictwo w organizowanych przez urzędy pracy programach aktywizujących oraz powracający po zatrudnieniu sezonowym, także za granicą. W województwie zanotowano wzrost o 2,7 punktu procentowego w stosunku do roku 2007 odsetka osób, które zarejestrowały się w powiatowych urzędach pracy jako poprzednio pracujące. Udział tej grupy w ogólnym napływie w 2008 roku wyniósł 76,8%.

Liczba nowo rejestrujących się osób, które zostały zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy w 2008 roku wyniosła 5 405 i stanowiły one 2,9% ogółu rejestracji (spadek o 0,1 punktu procentowego w stosunku do roku 2007, w którym liczba tej grupy wyniosła 5 875 osób).

W ogólnej wielkości napływu do bezrobocia liczną grupę, bo ponad 37,9%, stanowili ludzie młodzi do 25 roku życia, co należy wiązać z zakończeniem przez nich okresu edukacji i rejestracją w urzędach pracy.

Liczną grupę, 26,6% ogółu rejestrujących się osób stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Ta kategoria bezrobotnych korzysta przede wszystkim z możliwości zatrudnienia okresowego subsydiowanego i co roku stanowi wysoki udział w ruchu bezrobotnych.

Odpływ z rejestrów urzędów pracy Wielkopolski opisują w 2008 następujące dane liczbowe:

1. Od 2003 do 2006 roku obserwowano coraz mniej dynamiczny, ale systematyczny wzrost odpływu z bezrobocia. W roku 2007 nastąpiło przełamanie tej tendencji, a wielkość odpływu zmalała o 5,7%. W 2008 roku z rejestrów wyłączono 209 859 osób, a więc również mniej niż w roku poprzednim (o 44 350 osób tj. o 17,4%).
2. Podjęcia pracy były przyczyną opuszczenia rejestrów urzędów pracy przez 83 547 osób, tj. blisko 40% ogółu wyłączeń. Ich liczba w stosunku do roku 2007 spadła o 26 020 osób.
3. Niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy było powodem wykreślenia z ewidencji 64 681 osób, tj. 30,8%. Wielkość ta zmalała w stosunku do roku poprzedniego o 11 976 osób, tj. o 15,6%.
4. Znaczącym powodem wyłączeń było rozpoczęcie szkolenia, stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy oraz prac społecznie użytecznych (33 518 osób, tj. 16% ogółu wyłączeń, czyli o 2 000 osób, tj. 5,6% mniej niż w 2007 roku).
5. Spośród osób wyłączonych z ewidencji bardzo licznie reprezentowane były osoby o statusie długotrwale bezrobotnych 77 714 osób (37% ogółu wyłączeń). Z grupy tej 24 320 osób zostało wykreślonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy.
6. Mniej liczną grupę 69 816 osób (33,3% ogółu wyłączeń) stanowili ludzie młodzi do 25 roku życia. Z grupy tej pracę podjęły 26 083 osoby.

2.3. BEZROBOTNE KOBIETY

Według stanu na koniec 2008 roku kobiety stanowiły aż 61,9% (56 564 osoby) ogółu osób bezrobotnych w województwie wielkopolskim. W porównaniu z rokiem poprzednim, zauważalnie (bo o blisko 4 punkty procentowe) spadł udział kobiet w rejestrach urzędów

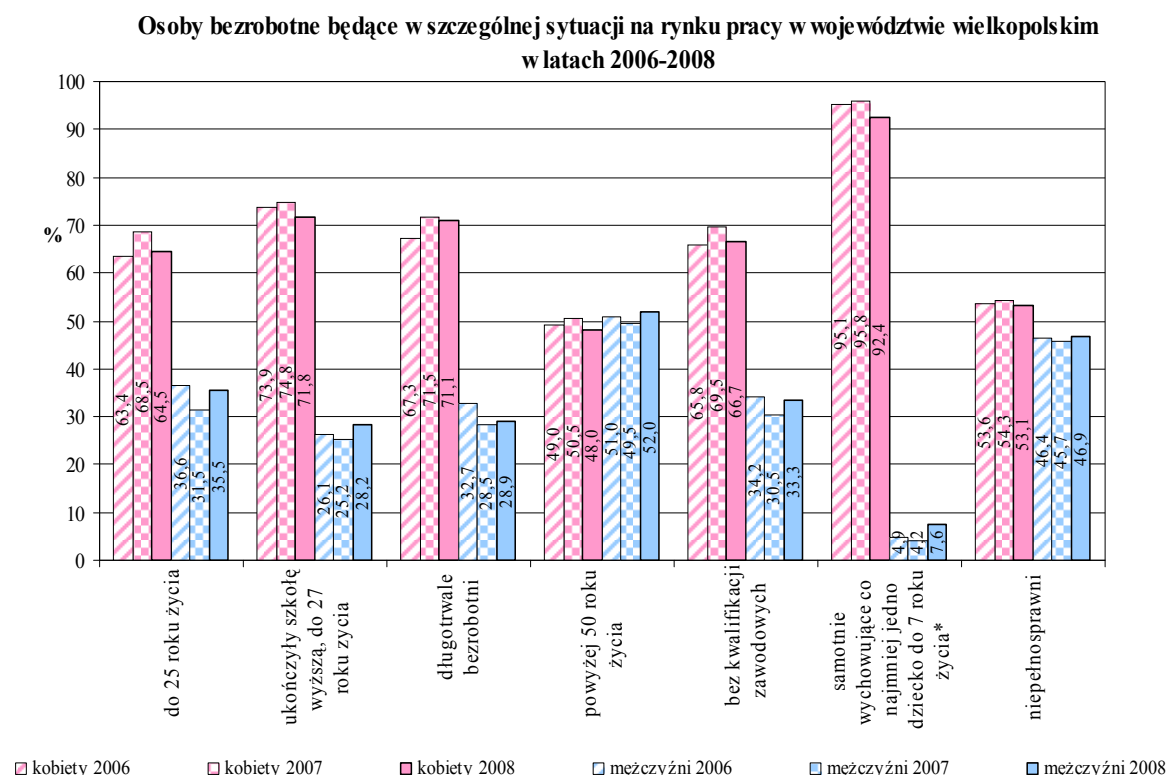
pracy. Znaczący spadek bezrobocia w stosunku do roku poprzedniego dotyczył bowiem głównie kobiet o 23,8%, wobec 9,7% w wypadku mężczyzn.

Mimo spadku udziału kobiet w rejestrach urzędów pracy nadal widoczna była ich przewaga we wszystkich grupach osób będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy i nie zaobserwowano zauważalnych zmian w tym zakresie w stosunku do lat poprzednich.

Niekorzystne dla kobiet są w szczególności następujące zjawiska opisujące tę populację:

- blisko 3/4 osób długotrwale bezrobotnych stanowią kobiety,
- 3/4 osób pozostających w rejestrach urzędów pracy powyżej 24 miesięcy stanowią kobiety,
- 2/3 osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych to kobiety,
- blisko 2/3 osób bezrobotnych do 25 roku życia stanowią kobiety,
- blisko 3/4 osób bezrobotnych, które ukończyły szkołę wyższą, w wieku do 27 roku życia to kobiety,
- blisko 2/3 bezrobotnych mieszkańców wsi to kobiety.

Wykres 2.3. Osoby będące w szczególnej sytuacji na wielkopolskim rynku pracy w latach 2006-2008

* od 2008 roku dane aktualne dla kategorii: samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia

Trudniejsza sytuacja na rynku pracy dotyczy głównie kobiet, co stanowi normę w statystykach bezrobocia zarówno dla Wielkopolski jak i dla Polski. Kobiety łatwiej tracą pracę i mają większe trudności przy ponownym zatrudnieniu się.

2.4. BEZROBOCIE NA WSI

Mieszkańcy wsi w końcu grudnia 2008 r. stanowili 47,7% ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy województwa wielkopolskiego. Znaczną ich część (63,5%) stanowiły kobiety. Udział tych wielkości w rejestrach urzędów pracy w porównaniu z rokiem 2007 pozostawał na zbliżonym poziomie.

Znaczący wpływ na wysoki poziom bezrobocia na wsi ma przede wszystkim niskie, mało zróżnicowane zawodowo i niedostosowane do potrzeb rynku pracy wykształcenie (z reguły rolnicze). Osoby bezrobotne z terenów wiejskich charakteryzują się również małą mobilnością zatrudnieniową spowodowaną przede wszystkim utrudnieniami komunikacyjnymi, względami ekonomicznymi (koszty dojazdu niewspółmiernie wysokie w stosunku do proponowanego przez pracodawcę wynagrodzenia) oraz uwarunkowaniami kulturowymi (kobieta wiejska jest tradycyjnie postrzegana jako osoba pracująca w obrębie gospodarstwa domowego i przydomowego).

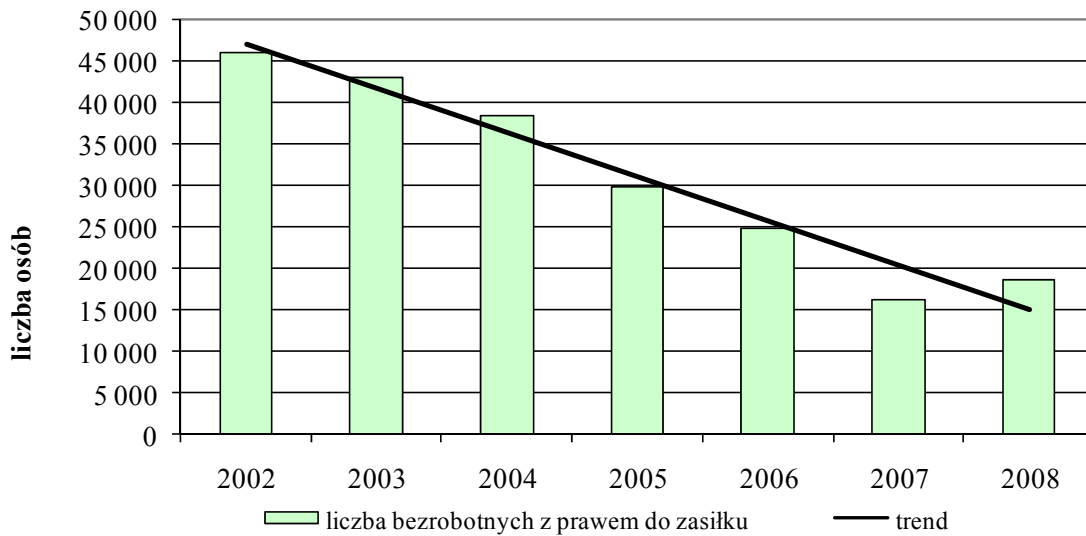
2.5. BEZROBOTNI Z PRAWEM DO ZASIŁKU

W końcu 2008 roku prawo do zasiłku posiadała co piąta osoba bezrobotna (18 601 osób, tj. 20,3% ogółu osób bezrobotnych). W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost liczb bezwzględnych i względnych opisujących tę grupę (o 2 321 osób i o 5,9 punktu procentowego).

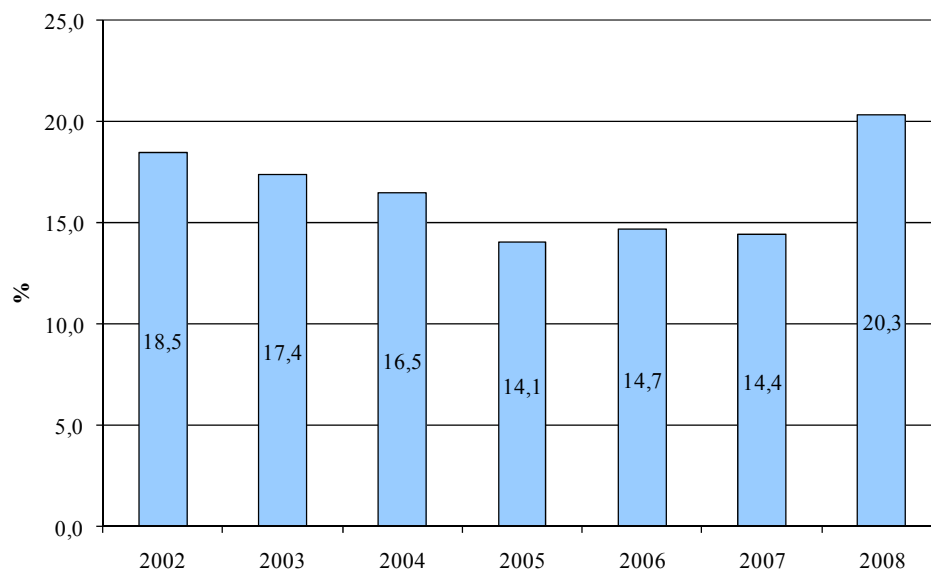
Zaznaczyła się tendencja wzrostu udziału kobiet posiadających prawo do zasiłku w ogólnej liczbie osób bezrobotnych posiadających to prawo (53,4% w 2008 roku wobec 51,9% w 2007 roku oraz 49,1% w 2006 roku).

Od 2002 roku udział osób bezrobotnych z prawem do zasiłku systematycznie malał (z 18,5% do 14,4% w 2007 roku). Natomiast w 2008 roku znacząco wzrósł i przewyższył o blisko 2 punkty procentowe jego największą wartość z 2002 roku.

Wykres 2.4. Bezrobotni Wielkopolanie z prawem do zasiłku w latach 2002-2008

Wykres 2.5. Udział osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w latach 2002-2008

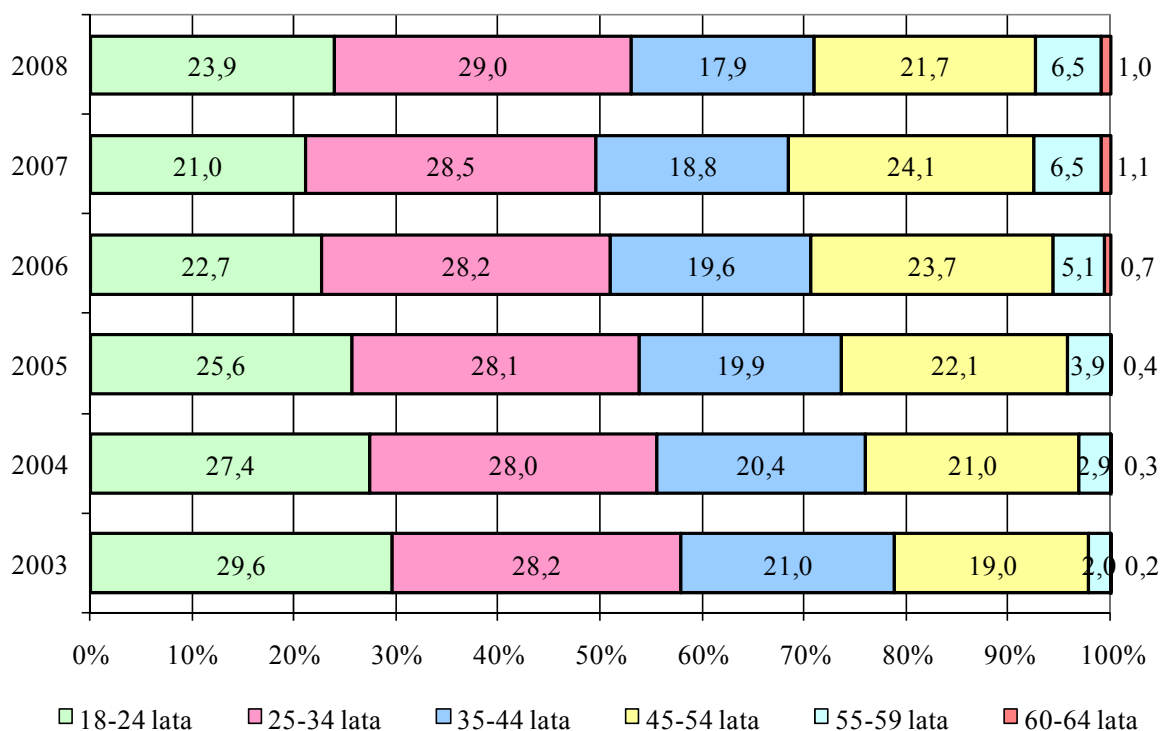

2.6. BEZROBOTNI WG WIEKU

Bezrobocie w Wielkopolsce dotyka głównie ludzi młodych w wieku do 34 lat, stanowią oni ponad połowę osób w ewidencji urzędów pracy (w 2006 roku 50,9%, w 2007 roku 49,6%, w 2008 roku 53%). Szczegółowa analiza bezrobocia wśród ludzi młodych pokazuje jednak, że ma ono zróżnicowany charakter.

Grupa osób bezrobotnych w wieku od 25 do 34 roku życia od pięciu lat charakteryzuje się stałym udziałem w strukturze bezrobocia i stanowi około 29% ogółu bezrobotnych. Na przestrzeni lat 2003-2007 obserwowano systematyczne zmniejszanie się udziału w rejestrach urzędów pracy osób w wieku do 24 lat (z 29,6% w 2003 roku do 21% w roku 2007). W 2008 roku udział ten zaczął rosnąć i w grudniu wyniósł 23,9%.

Wykres 2.6. Bezrobotni wg wieku w latach 2003-2008

Od 2003 roku obserwuje się w statystyce urzędów pracy tendencję wzrostową udziału osób bezrobotnych w wieku 45 lat i więcej, od 21,2% w 2003 roku do 31,6% w 2007 roku. Natomiast w 2008 roku udział tej grupy spadł do 29,1%. W analizowanym roku zaobserwowano zatem nieznaczne „odmłodzenie” rejestrów wielkopolskich urzędów pracy spowodowane wchodzeniem na rynek pracy posiadających wykształcenie wyższe przedstawicieli wyżu demograficznego z lat osiemdziesiątych.

2.6.1. BEZROBOTNI DO 25 ROKU ŻYCIA

Na koniec 2008 roku w urzędach pracy województwa wielkopolskiego zarejestrowane były 21 882 osoby do 25 roku życia. W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił spadek tej liczby o 7,8%. Jednocześnie jednak nastąpił blisko trzypunktowy wzrost udziału tej populacji w strukturze bezrobocia.

Tabela 2.1. Struktura bezrobocia wśród osób do 25 roku życia w latach 2007-2008

Wyszczególnienie		2007 rok		2008 rok		Dynamika 2007=100%
		liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu bezrobotnych do 25 r. ż.	liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu bezrobotnych do 25 r. ż.	
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	3 170	13,4	4 016	18,4	126,7
	1-3 m-cy	7 351	31,0	7 806	35,7	106,2
	3-6 m-cy	4 576	19,3	4 671	21,3	102,1
	6-12 m-cy	3 169	13,3	2 546	11,6	80,3
	12-24 m-cy	2 980	12,5	1 754	8,0	58,9
	pow. 24 m-cy	2 493	10,5	1 089	5,0	43,7
wykształcenie	wyższe	1 538	6,5	1 787	8,2	116,2
	policealne i śr. zawod.	6 968	29,3	6 119	28,0	87,8
	śr. ogólnokształcące	4 613	19,4	4 844	22,1	105,0
	zasadnicze zawodowe	6 022	25,4	5 003	22,8	83,1
	gimnazjalne i poniżej	4 598	19,4	4 129	18,9	89,8
staż pracy	do 1 roku	4 625	19,5	4 959	22,7	107,2
	1-5 lat	6 746	28,4	6 771	30,9	100,4
	5-10 lat	639	2,7	570	2,6	89,2
	bez stażu	11 729	49,4	9 582	43,8	81,7
Ogółem		23 739	100,0	21 882	100,0	92,2

Udział kobiet w tej kategorii osób wynosił 64,5% i spadł w stosunku do 2007 roku o 4 punkty procentowe.

Ponad połowa analizowanej grupy (58,3%) legitymowała się wykształceniem średnim i wyższym, co czwarta osoba miała wykształcenie zawodowe, a wykształcenie co piątej osoby było najniższe (gimnazjalne i poniżej). 64,1% bezrobotnych kobiet do 25 roku życia posiadało wykształcenie średnie lub wyższe.

Prawie połowa bezrobotnych w tej kategorii (43,8%) nie miała żadnego doświadczenia zawodowego, co również w większym stopniu dotyczyło kobiet niż mężczyzn.

Bezrobotni do 25 roku życia to grupa o najniższym udziale procentowym osób pozostających w rejestrach urzędów pracy powyżej jednego roku (13% – spadek w stosunku do roku poprzedniego o 10,1 punktu procentowego) oraz najwyższym udziale procentowym osób pozostających bez pracy przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy (75,4%, wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 11,8 punktu procentowego).

Maleje bezrobocie wśród ludzi młodych, czego przyczyną jest zarówno wyższa mobilność i coraz wyższe wykształcenie osób szukających pracy, jak również znaczne środki przeznaczone przez powiatowe urzędy pracy na udzielanie młodym ludziom pomocy w wejściu na rynek pracy. Są to działania efektywne, czego świadectwem jest utrzymanie się udziału tej grupy w statystykach urzędu pracy na zbliżonym poziomie, mimo napływu do rejestrów młodzieży z kolejnych roczników wyżu demograficznego (25,6% w 2005 roku, 22,7% w 2006 r., 21% w 2007 roku, 23,9% w 2008).

2.6.2. BEZROBOTNI POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA

Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia wg stanu na koniec grudnia 2008 roku wynosiła 17 656 osób i zmniejszyła się o 5 109 osób, tj. o 22,4%, w porównaniu ze stanem na koniec roku poprzedniego. A zatem z rejestrów urzędów pracy ubyła co czwarta osoba reprezentująca tę kategorię bezrobotnych. Wskazuje to na konsekwentne działania urzędów pracy Wielkopolski zmierzające do aktywizacji tej wymagającej wsparcia finansowego grupy.

Jest to populacja o niskim poziomie wykształcenia. Prawie połowa tej kategorii osób legitymuje się wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, a co trzeci jej przedstawiciel posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe.

Co trzecia osoba reprezentująca tę grupę pozostaje w bezrobociu powyżej 12 miesięcy, przy czym co czwarta pozostaje bez zatrudnienia ponad dwa lata.

Co trzecia osoba bezrobotna powyżej 50 roku życia posiada staż zawodowy w przedziale od 20-30 lat, a co czwarta w przedziale od 10-20 lat. Równocześnie jednak 14,1% osób posiada staż pracy nie przekraczający pięciu lat, a 5,7% osób nie posiada żadnego udokumentowanego stażu pracy.

Tabela 2.2. Struktura bezrobocia wśród osób powyżej 50 roku życia w latach 2007-2008

Wyszczególnienie		2007 rok		2008 rok		Dynamika 2007=100%
		liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu bezrobotnych pow. 50 r.ż.	liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu bezrobotnych pow. 50 r.ż.	
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	1 882	8,3	1 979	11,2	105,2
	1-3 m-cy	3 251	14,3	3 617	20,5	111,3
	3-6 m-cy	2 223	9,7	2 292	13,0	103,1
	6-12 m-cy	2 979	13,1	2 561	14,5	86,0
	12-24 m-cy	3 237	14,2	2 283	12,9	70,5
	pow. 24 m-cy	9 193	40,4	4 924	27,9	53,6
wykształcenie	wyższe	659	2,9	537	3,0	81,5
	policealne i śr. zawod.	3 876	17,0	3 199	18,1	82,5
	śr. ogólnokształcące	1 363	6,0	1 067	6,0	78,3
	zasadnicze zawodowe	6 242	27,4	5 216	29,6	83,6
	gimnazjalne i poniżej	10 625	46,7	7 637	43,3	71,9
staż pracy	do 1 roku	1 996	8,8	1 320	7,5	66,1
	1-5 lat	1 492	6,6	1 185	6,7	79,4
	5-10 lat	1 822	8,0	1 384	7,8	76,0
	10-20 lat	5 289	23,2	4 158	23,6	78,6
	20-30 lat	7 863	34,5	6 232	35,3	79,3
	30 lat i więcej	2 743	12,0	2 368	13,4	86,3
	bez stażu	1 560	6,9	1 009	5,7	64,7
Ogółem	22 765	100,0	17 656	100,0	77,6	

Udział kobiet w tej grupie osób bezrobotnych na przestrzeni lat 2005-2007 wzrósł z 45,6% do 50,5%. Natomiast w 2008 roku nastąpił jego spadek, do 48%. Bezrobotne kobiety

powyżej 50 roku życia były lepiej wykształcone niż mężczyźni w tej kategorii bezrobotnych. Według stanu na koniec 2008 roku 65,8% kobiet bezrobotnych legitymowało się wykształceniem zawodowym i niższym, wobec 79,2% bezrobotnych mężczyzn w wieku 50+, którzy posiadali takie. Blisko połowa z nich pozostawała bezrobotnymi powyżej 12 miesięcy, natomiast tylko 1/3 mężczyzn z tej grupy nie pracowała powyżej jednego roku.

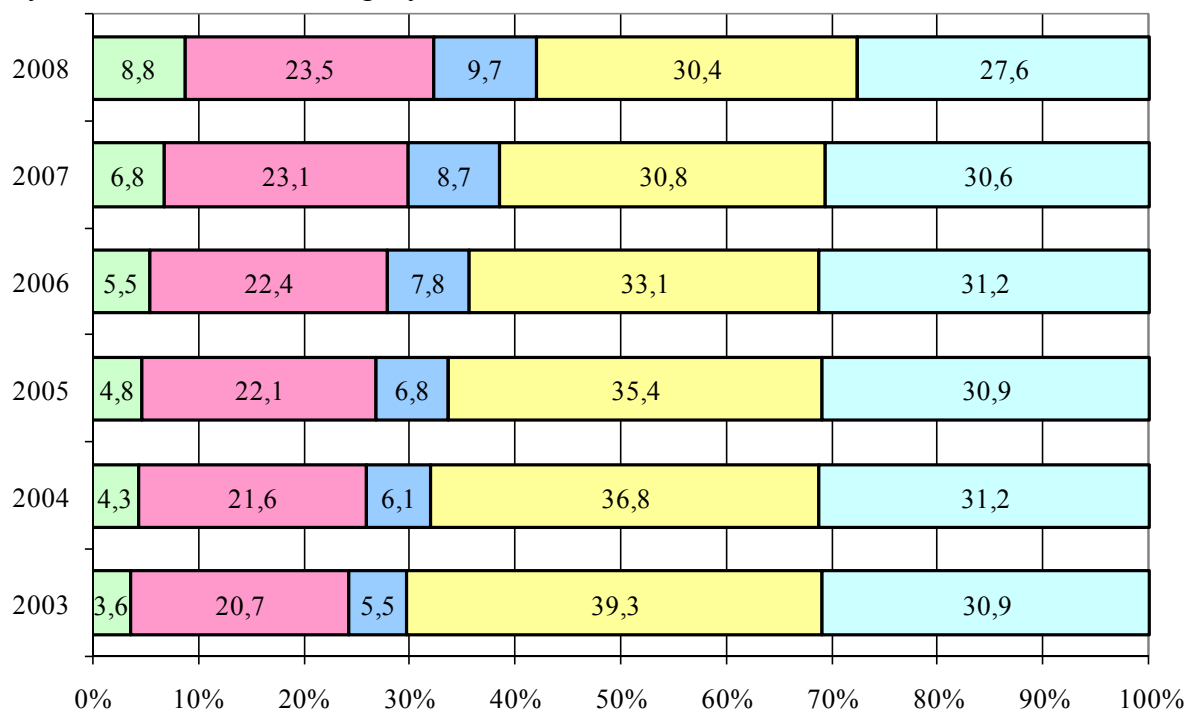
Bezrobotni powyżej 50 roku życia mają duże trudności ze znalezieniem zatrudnienia ze względu na niski poziom wykształcenia i długie pozostawanie w rejestrach osób bezrobotnych. Osoby te czują się dyskryminowane przez pracodawców, co nasila pasywność ich postaw.

2.7. BEZROBOTNI WG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

W 2008 roku wyższy i średni poziom wykształcenia był liczniej reprezentowany przez osoby bezrobotne niż w roku poprzednim.

Analiza udziałów procentowych bezrobotnych według wykształcenia pozwala zauważyć, że na przestrzeni lat 2003-2008 odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, policealnym i średnim zawodowym oraz wyższym rósł średnio o kilka dziesiątych punktu procentowego rocznie. W roku 2003 osoby bezrobotne z takim poziomem wykształcenia stanowiły 29,8% ogólnej liczby bezrobotnych. Do 2008 roku procent ten zwiększył się o 12,1 punktu procentowego, co spowodowało, że w analizowanym roku prawie co druga osoba bezrobotna miała co najmniej średnie wykształcenie.

Wykres 2.7. Bezrobotni wg wykształcenia w latach 2003-2008

□ wyższe □ policealnie i średnie zaw. □ średnie ogólnokształcące □ zasadnicze zawodowe □ gimnazjalne i poniżej

Systematycznie, na rzecz osób posiadających wykształcenie średnie i wyższe, zmniejsza się w rejestrach urzędów pracy udział osób posiadających wykształcenie zasadnicze zawodowe, z 39,3% w 2003 roku do 30,4% w 2008 roku.

W 2008 roku co czwarta osoba bezrobotna posiadała najniższe możliwe wykształcenie tj. gimnazjalne i poniżej. Udział w rejestrach powiatowych urzędów pracy osób mających takie wykształcenie od sześciu lat waha się w granicach od 31,2% do 27,6%.

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat zmiany struktury wykształcenia wśród osób bezrobotnych są widoczne. Maleje udział osób o najniższych kwalifikacjach, to znaczy zawodowych i poniżej (choć nadal wartość tego wskaźnika ma wartość zbliżoną do 60%). W połączeniu z ciągłym i znacznym spadkiem bezrobocia może to świadczyć o zdynamizowaniu rynku pracy i skutecznym aktywizowaniu grupy osób najbardziej narażonej na pozostawanie w sferze długotrwałego bezrobocia.

Obecność coraz większej liczby osób z wykształceniem wyższym w ewidencji urzędów pracy świadczy o niedostatecznym uwzględnianiu przy wyborze kierunku dalszej edukacji tzw. rynkowych aspektów tych decyzji. Efektem tego jest obserwowany obecnie na rynku pracy brak pracowników o wysokich kwalifikacjach technicznych przy równoczesnych znacznych nadwyżkach absolwentów kierunków takich jak: zarządzanie i marketing, pedagogika oraz ekonomia i administracja.

Rośnie zapotrzebowanie na pracę dla wykwalifikowanych, lecz niekoniecznie wysoko wykształconych osób. Zaczyna brakować dobrych fachowców i rzemieślników. Przyczyniło się do tego głównie narastające zjawisko emigracji zarobkowej, ale również niedostosowanie szkolnictwa zawodowego do rozwoju technologicznego oraz rosnących wymogów rynku pracy.

2.8. DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI

W rejestrach urzędów pracy w końcu 2008 roku znajdowały się 39 944 osoby długotrwale bezrobotne, tj. blisko 43,7% ogólnej liczby osób bezrobotnych. Udział ten w stosunku do 2007 roku obniżył się znacznie, bo o 16,1 punktu procentowego.

Wśród osób długotrwale bezrobotnych 39,9% stanowiły osoby do 34 roku życia. Długotrwale bezrobotne kobiety w tym przedziale wiekowym są znacznie liczniej reprezentowane niż mężczyźni (stanowią one 82% ogólnej liczby osób w tej kategorii wiekowej).

Blisko 2/3 osób długotrwale bezrobotnych legitymuje się wykształceniem zawodowym i niższym.

Ponad połowa osób w tej kategorii tj. 59,4% pozostawała w ewidencji urzędów pracy powyżej 12 miesięcy, przy czym dla kobiet procent ten wynosił 62%. W roku poprzednim wskaźniki te były znacznie mniej korzystne i wynosiły odpowiednio 68,4% i 72,2%. Co piąta osoba w tej populacji nie posiadała stażu pracy.

Tabela 2.3. Struktura bezrobocia wśród osób długotrwale bezrobotnych w latach 2007-2008

Wyszczególnienie		2007 rok		2008 rok		Dynamika 2007=100%
		liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu długotrwale bezrobotnych	liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu długotrwale bezrobotnych	
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	3 217	4,8	2 188	5,5	68,0
	1-3 m-cy	7 141	10,6	5 557	13,9	77,8
	3-6 m-cy	5 361	7,9	4 207	10,5	78,5
	6-12 m-cy	5 581	8,3	4 262	10,7	76,4
	12-24 m-cy	15 283	22,7	9 484	23,7	62,1
	pow. 24 m-cy	30 854	45,7	14 246	35,7	46,2
wiek	18-24 lat	8 981	13,3	5 029	12,6	56,0
	25-34 lat	18 220	27,0	10 897	27,3	59,8
	35-44 lat	14 439	21,4	8 216	20,5	56,9
	45-54 lat	19 504	28,9	11 332	28,4	58,1
	55-59 lat	5 419	8,1	3 788	9,5	69,9
	60-64 lat	874	1,3	682	1,7	78,0
wykształcenie	wyższe	2 950	4,4	2 296	5,7	77,8
	policealne i śr. zawod.	14 269	21,2	8 619	21,6	60,4
	śr. ogólnokształcące	4 650	6,9	2 986	7,5	64,2
	zasadnicze zawodowe	21 382	31,7	12 262	30,7	57,3
	gimnazjalne i poniżej	24 186	35,8	13 781	34,5	57,0
staż pracy	do 1 roku	10 999	16,3	6 515	16,3	59,2
	1-5 lat	12 991	19,3	8 133	20,4	62,6
	5-10 lat	9 232	13,7	5 452	13,6	59,1
	10-20 lat	12 375	18,3	7 274	18,2	58,8
	20-30 lat	7 547	11,2	4 499	11,3	59,6
	30 lat i więcej	1 105	1,6	671	1,7	60,7
	bez stażu	13 188	19,6	7 400	18,5	56,1
Ogółem	67 437	100,0	39 944	100,0	59,2	

Długotrwale bezrobocie ma szereg negatywnych aspektów, a w szczególności: utrwała syndrom tzw. „wyuczonej bezradności”, a zdobyte wcześniej umiejętności zawodowe stają się zdezaktualizowane. Urzędy pracy, mimo niewystarczającego zainteresowania tą grupą osób bezrobotnych ze strony pracodawców, aktywnie promują jej aktywizację poprzez programy aktywizacyjne finansowane zarówno z Funduszu Pracy, jak i ze środków EFS. Działania te znalazły odzwierciedlenie w zmniejszeniu się liczby długotrwale bezrobotnych w rejestrach urzędów pracy.

2.9. NIEPEŁNOSPRAWNI

Liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych w województwie wielkopolskim na koniec 2008 wynosiła 5 574, tj. 6,1% ogólnej liczby osób bezrobotnych. W grupie tej przeważały kobiety, które stanowiły 53,1% przedstawicieli tej kategorii.

Udział osób niepełnosprawnych w rejestrach urzędów pracy na przestrzeni ostatnich trzech lat rósł systematycznie (z 3,4% w 2006 roku, 4,5% w 2007 roku do 6,1 % w 2008 roku).

Tabela 2.4. Struktura bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych w latach 2007-2008

Wyszczególnienie		2007 rok		2008 rok		Dynamika 2007=100%
		liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych	liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych	
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	402	7,9	550	9,9	136,8
	1-3 m-cy	843	16,5	1 071	19,2	127,0
	3-6 m-cy	677	13,3	837	15,0	123,6
	6-12 m-cy	731	14,3	834	15,0	114,1
	12-24 m-cy	741	14,5	774	13,9	104,5
	pow. 24 m-cy	1 706	33,5	1 508	27,0	88,4
wiek	18-24 lat	459	9,0	476	8,6	103,7
	25-34 lat	817	16,0	865	15,5	105,9
	35-44 lat	917	18,0	1 019	18,3	111,1
	45-54 lat	2 061	40,4	2 237	40,1	108,5
	55-59 lat	721	14,1	825	14,8	114,4
	60-64 lat	125	2,5	152	2,7	121,6
wykształcenie	wyższe	145	2,8	179	3,2	123,4
	policealne i śr. zawod.	834	16,4	970	17,4	116,3
	śr. ogólnokształcące	316	6,2	345	6,2	109,2
	zasadnicze zawodowe	1 803	35,3	1 999	35,9	110,9
	gimnazjalne i poniżej	2 002	39,3	2 081	37,3	103,9
staż pracy	do 1 roku	712	13,9	698	12,5	98,0
	1-5 lat	810	15,9	946	17,0	116,8
	5-10 lat	662	13,0	741	13,3	111,9
	10-20 lat	1 123	22,0	1 274	22,9	113,4
	20-30 lat	1 003	19,7	1 083	19,4	108,0
	30 lat i więcej	188	3,7	241	4,3	128,2
	bez stażu	602	11,8	591	10,6	98,2
Ogółem	5 100	100,0	5 574	100,0	109,3	

Najliczniej reprezentowana przez osoby niepełnosprawne jest grupa wiekowa od 45 do 54 roku życia (40,1% ogólnej liczby bezrobotnych osób niepełnosprawnych). Udział osób młodych do 34 roku życia w tej populacji stanowi 24,1%.

Co czwarta osoba niepełnosprawna (27,1%) przebywała w rejestrach osób bezrobotnych powyżej 24 miesięcy.

Rynek pracy stawia wysokie wymagania dotyczące kwalifikacji, tymczasem struktura wykształcenia niepełnosprawnych bezrobotnych w Wielkopolsce stanowi ogromne wyzwanie dla służb prozatrudnieniowych. Tylko 3,2% z tej grupy posiadało na koniec 2008 roku

wykształcenie wyższe, 17,4% policealne i średnie zawodowe, a 6,2% średnie ogólnokształcące. Większość osób niepełnosprawnych legitymuje się wykształceniem zawodowym (35,9%) oraz gimnazjalnym i poniżej (37,3%). Niski poziom wykształcenia w połączeniu z często znaczną niepełnosprawnością szczególnie utrudnia tej grupie osób bezrobotnych zdobycie zatrudnienia.

2.10. BEZROBOTNI WG ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI

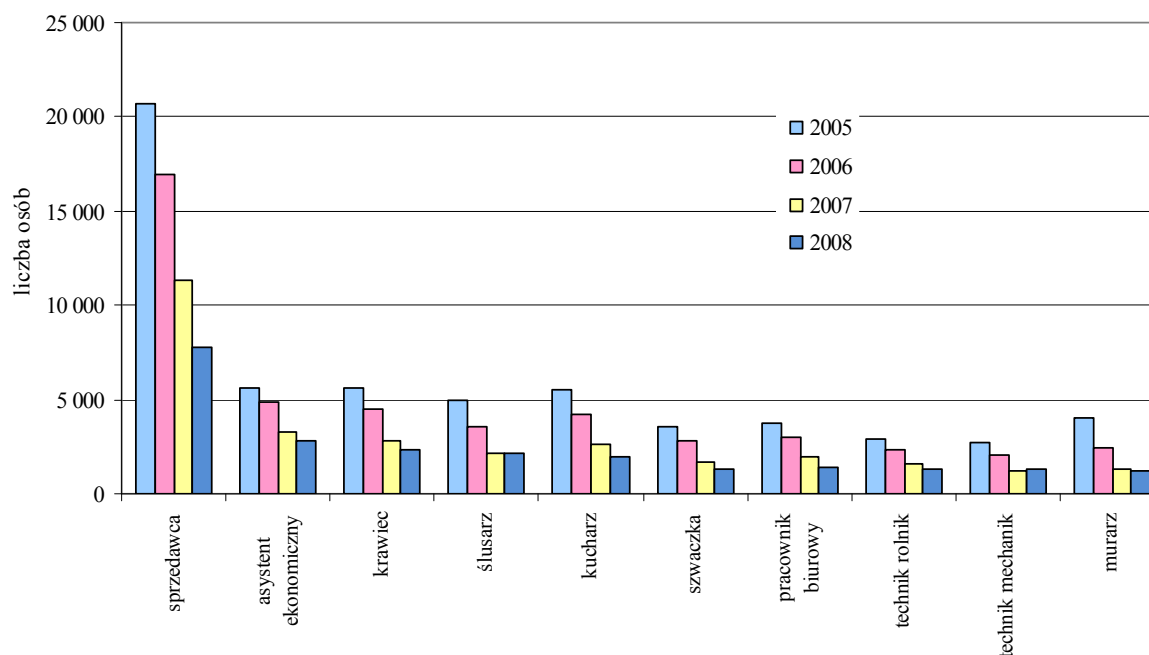
Lista zawodów w największym stopniu generujących bezrobocie od lat jest niezmienna, notowano tylko okresowe zmiany ich pozycji w rankingu.

W tabeli 2.5 i na wykresie 2.8 zamieszczono informacje dotyczące kształtowania się w latach 2005-2008 wielkości liczbowych opisujących bezrobocie dotyczące dziesięciu zawodów reprezentowanych przez najliczniejsze grupy bezrobotnych. W 2008 roku w porównaniu z rokiem poprzednim w prawie wszystkich tych profesjach nastąpiło obniżenie wartości bezwzględnych spowodowane znacznym spadkiem bezrobocia. Jedynie w zawodzie technik mechanik zanotowano nieznaczny wzrost liczby bezrobotnych.

Tabela 2.5. Zawody najliczniej reprezentowane przez osoby bezrobotne (porównanie lat 2005-2008)

Lp.	Zawód	liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec roku				wzrost/ spadek 2008-2007
		2005	2006	2007	2008	
1.	sprzedawca	20 682	16 966	11 367	7 749	-3 618
2.	asystent ekonomiczny	5 601	4 836	3 313	2 774	-539
3.	krawiec	5 587	4 482	2 802	2 306	-496
4.	ślusarz	4 955	3 525	2 178	2 138	-40
5.	kucharz	5 562	4 244	2 610	2 001	-609
6.	pracownik biurowy	3 745	2 978	1 997	1 380	-617
7.	szwaczka	3 604	2 788	1 718	1 342	-376
8.	technik rolnik	2 935	2 362	1 618	1 298	-320
9.	technik mechanik	2 695	2 028	1 249	1 286	37
10.	murarz	3 991	2 388	1 340	1 171	-169

Wykres 2.8. Zawody najliczniej występujące wśród bezrobotnych w latach 2005-2008

Wśród zawodów z największą liczbą osób bezrobotnych dominuje zawód sprzedawcy. W rejestrach wielkopolskich urzędów pracy, zarówno w 2007 roku, jak i w latach wcześniejszych, zawód ten reprezentowała co dziesiąta osoba bezrobotna. W analizowanym roku co 12 osoba bezrobotna. Takie kwalifikacje posiada obecnie co ósma, a rok temu co siódma bezrobotna kobieta. Taka sytuacja wynika z popularności kształcenia w zawodzie sprzedawcy (co roku znaczna liczba absolwentów opuszcza zasadnicze szkoły zawodowe uzyskując ten zawód), jak również z możliwości szybkiego przyuczenia się do świadczenia tego rodzaju pracy przez osoby nie posiadające potrzebnego wykształcenia i doświadczenia.

Na uwagę zasługuje fakt, że co czwarta kobieta w rejestrach osób bezrobotnych województwa wielkopolskiego reprezentuje jeden z czterech zawodów, tj.: sprzedawca, asystent ekonomiczny, krawiec i kucharz.

Znaczny udział w strukturze bezrobocia wg zawodów i specjalności mają osoby bezrobotne bez zawodu, mające wykształcenie średnie ogólnokształcące, gimnazjalne i poniżej, nie posiadające żadnych kwalifikacji zawodowych. Do grupy tej należy co piąta osoba bezrobotna.

3. AKTYWIZACJA BEZROBOTNYCH W POWIATOWYCH URZĘDACH PRACY

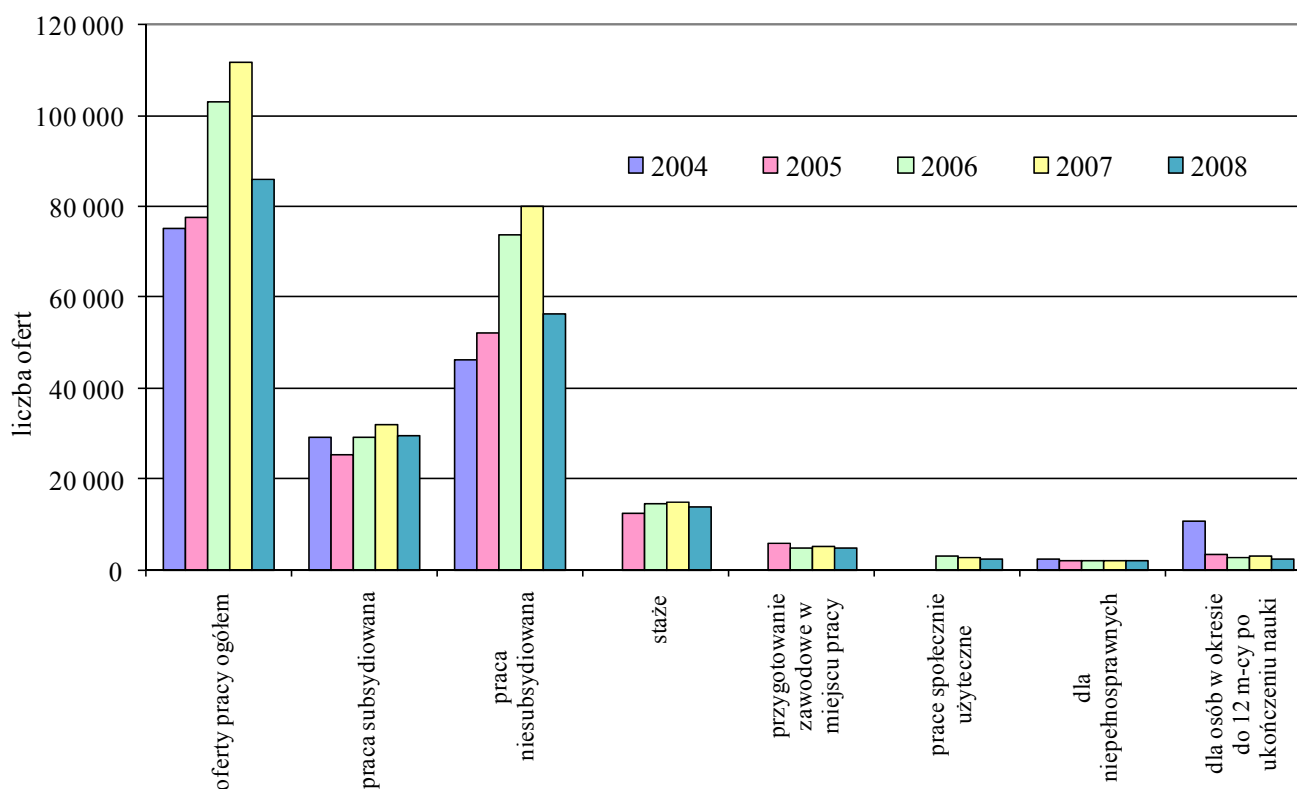
3.1. OFERTY PRACY

Liczba ofert pracy pozyskanych przez powiatowe urzędy pracy wyniosła w 2008 roku 85 863 oferty, co oznacza wyraźny spadek w stosunku do ostatnich dwóch lat. Trend wzrostowy utrzymujący się w ostatnich latach dość gwałtownie się odwrócił. Pozyskanie ofert pracy w 2008 roku jedynie nieznacznie przekroczyło poziom sprzed trzech lat. Oferty subsydiowane stanowiły ponad 34% wszystkich ofert i jest to najwyższy wskaźnik od 2004 roku. Liczba pozyskanych miejsc pracy i wskaźnik udziału ofert niesubsydiowanych w ostatnich czterech latach wygląda następująco:

- w 2008 roku – 85 863, w tym niesubsydiowanych 56 390, tj. 65,7 %
- w 2007 roku – 111 674, w tym niesubsydiowanych 79 838 tj. 71,5%,
- w 2006 roku – 102 870, w tym niesubsydiowanych 73 575 tj. 71,5%,
- w 2005 roku – 77 490, w tym niesubsydiowanych 52 147 tj. 67,3%,
- w 2004 roku – 75 247, w tym niesubsydiowanych 46 099 tj. 61,3%.

Po kilku latach dynamicznego wzrostu ofert, ubiegłoroczna zmiana tendencji została nieco złagodzona przez utrzymujący się poziom wsparcia ze strony urzędów pracy.

Wykres 3.1. Oferty pracy w latach 2004-2008

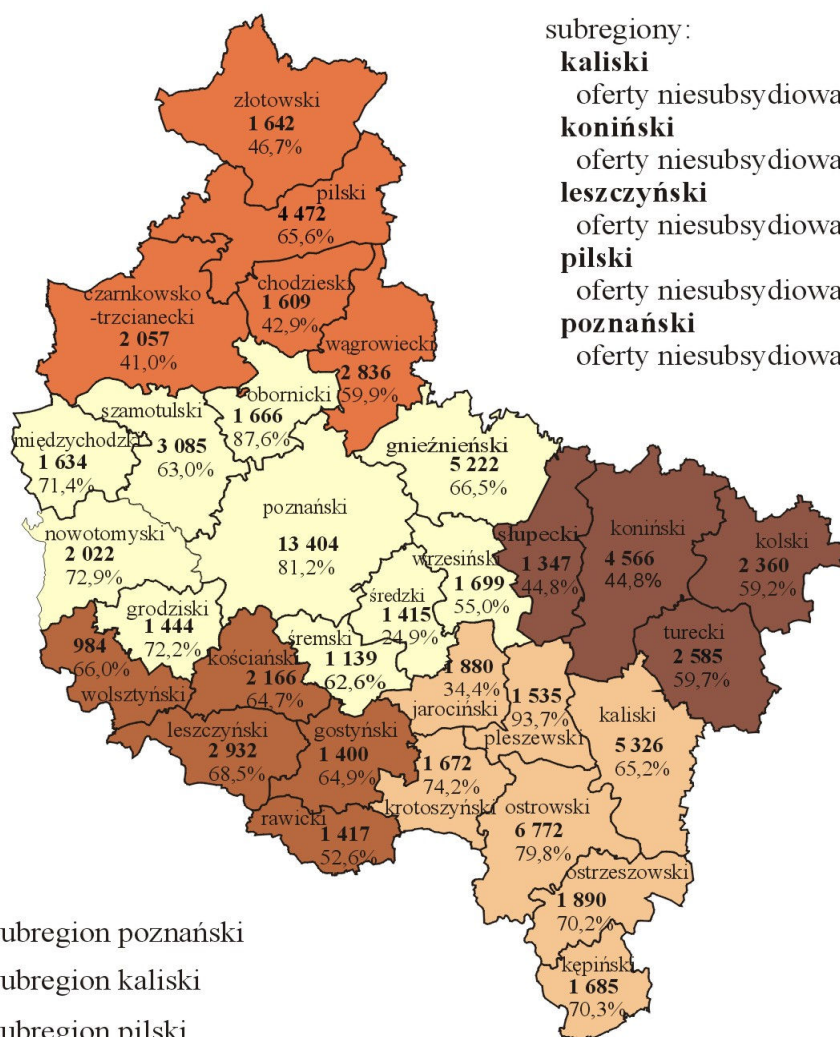
Subsydiowane oferty pracy były najpopularniejsze w powiatach: średzkim (blisko ¾ wszystkich zgłoszonych ofert), konińskim ziemskim i jarocińskim (około 2/3 wszystkich zgłoszonych ofert). Powiat pleszewski, sąsiadujący z jarocińskim zanotował najniższy wskaźnik udziału ofert subsydiowanych nieco ponad 6%. Należy jednak podkreślić, że zgłoszenia ofert zatrudnienia nie mają bezpośredniego przełożenia na podjęcie pracy.

Oferty pracy zgłoszone do powiatowych urzędów pracy w 2008 roku oraz udział procentowy ofert pracy niesubsydiowanej

Wielkopolska 85 863
oferty niesubsydiowane 65,7%

subregiony:

kaliski 20 760
oferty niesubsydiowane 70,9%
koniński 10 858
oferty niesubsydiowane 51,5%
leszczyński 8 899
oferty niesubsydiowane 64,2%
pilski 12 616
oferty niesubsydiowane 55,0%
pozański 32 730
oferty niesubsydiowane 71,6%

Legenda:

- subregion pozański
- subregion kaliski
- subregion pilski
- subregion leszczyński
- subregion koniński

Wśród zgłoszeń ofert na subsydiowane miejsca pracy największą popularnością cieszyły się staże 13 781 zgłoszeń w powiatowych urzędach pracy i przygotowanie zawodowe 5 030 zgłoszeń.

Spadek liczby zgłaszanych ofert pracy jest szczególnie widoczny w ujęciu półrocznym: I połowa 2007 r. – 60 660, II połowa 2007 r. – 51 014, I połowa 2008 r. – 46 143, II połowa 2008 r.– 39 720.

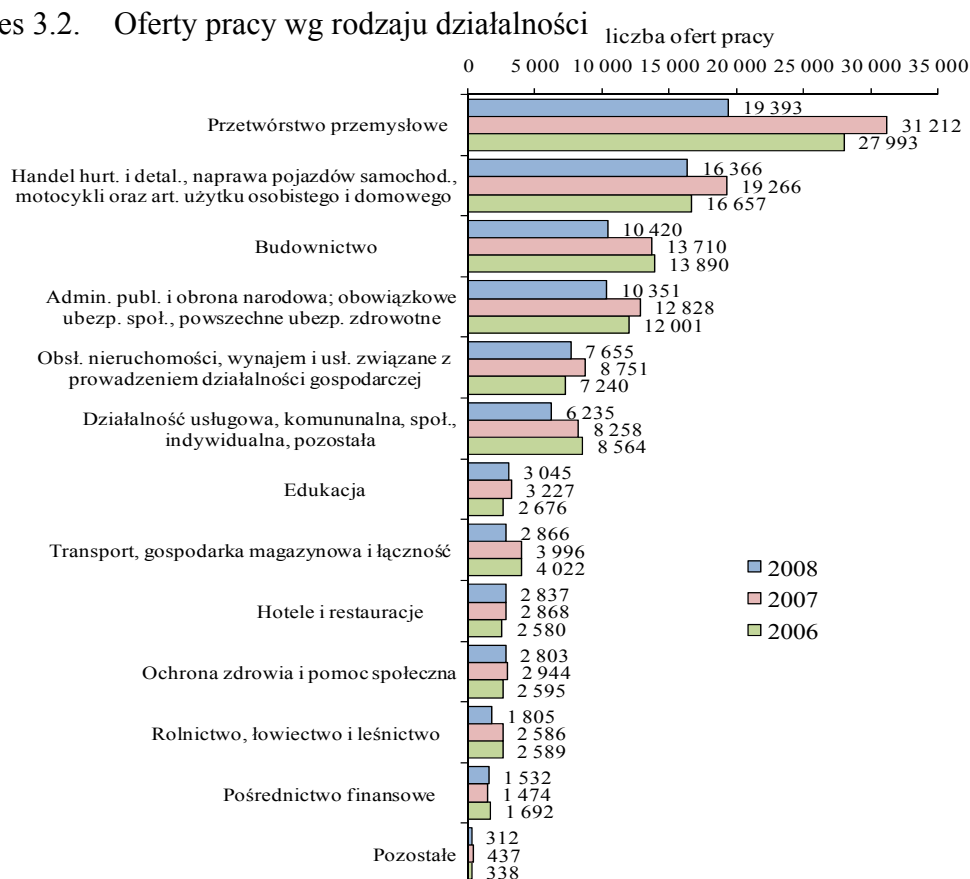
3.1.1. OFERTY PRACY WEDŁUG RODZAJU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Najwięcej zgłoszonych w 2008 roku miejsc pracy pochodziło z przetwórstwa przemysłowego 19 393 oferty, handlu 16 366, budownictwa 10 420 i administracji publicznej 10 351. Pracodawcy z branż generujących największe zatrudnienie zgłosili w 2008 roku zdecydowanie mniejsze zapotrzebowanie na pracowników niż rok wcześniej. Spośród wszystkich sektorów jedynie pośrednictwo finansowe zanotowało większą liczbę ofert pracy niż w 2007 roku.

W niektórych sekcjach działalności gospodarczej liczba ofert pracy w roku przewyższała liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w tym samym czasie w powiatowych urzędach pracy.

- Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne 9 311 bezrobotnych na 10 351 ofert,
- Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej 5 761 bezrobotnych na 7 655 ofert,
- Edukacja 2 653 bezrobotnych na 3 045 ofert,
- Pośrednictwo finansowe 1 011 bezrobotnych na 1 532 oferty.

Wykres 3.2. Oferty pracy wg rodzaju działalności

3.1.2. OFERTY PRACY WEDŁUG ZAWODÓW

Zapotrzebowanie na pracowników zgłaszane w 2008 roku przez pracodawców w powiatowych urzędach pracy kształtuje się podobnie jak w latach ubiegłych. Jak co roku, najwięcej ofert pracy było kierowanych do sprzedawców. Tak jak w minionych latach, widoczne było duże zapotrzebowanie na robotników gospodarczych, robotników budowlanych i robotników w przemyśle przetwórczym.

Stanowiska pracy najczęściej poszukiwane przez pracodawców w 2008 roku, w których liczba ofert była większa niż 1 000, to:

▪ sprzedawca	8 307
▪ robotnik gospodarczy	6 709
▪ pracownik biurowy	5 806
▪ robotnik budowlany	2 911
▪ pracownik administracyjny	2 551
▪ sprzątaczką	2 100
▪ szwaczka	1 899
▪ magazynier	1 771
▪ robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	1 741
▪ murarz	1 662
▪ kierowca samochodu ciężarowego	1 550
▪ pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	1 467
▪ ślusarz	1 209
▪ kucharz	1 100
▪ pakowacz	1 095
▪ stolarz	1 051
▪ pracownik ochrony mienia i osób	1 031

Na podstawie wskaźnika obliczonego stosunkiem liczby ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku do urzędów pracy do liczby nowo zarejestrowanych w tym samym okresie wyłoniono 20 zawodów o najwyższym wskaźniku zapotrzebowania. Najwidoczniejsze braki odczuwane są w zawodach: spawacza, telemarketera i kierowcy ciągnika siodłowego (potocznie zwanego „kierowcą tira”). Statystyczny przedstawiciel tych zawodów mógł liczyć na 10 ofert pracy w ciągu roku. Pomimo sygnalizowanych w mediach problemów sektora bankowego, widoczny jest duży deficyt specjalistów w tym zakresie. Świadczy o tym liczba

ofert pracy dla asystentów bankowości – ponad trzy i półkrotnie wyższa od liczby bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy. Utrzymuje się niedobór kasjerów handlowych, a pogłębia problem braku nauczycieli przedszkola.

Tabela 3.1. Liczba ofert pracy przewyższająca liczbę nowo zarejestrowanych bezrobotnych

Lp.	Zawód	liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych w 2008 roku	liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku	liczba ofert pracy przypadająca na 1 osobę
1.	spawacze i pokrewni	23	246	10,7
2.	telemarketer	63	645	10,2
3.	kierowca ciągnika siodłowego	18	181	10,1
4.	monter rusztowań	17	114	6,7
5.	operator koparek i zwałowarek	47	283	6,0
6.	goniec	18	101	5,6
7.	monter osprzętu elektrotechnicznego	58	306	5,3
8.	kasjer handlowy	159	724	4,6
9.	pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	356	1 467	4,1
10.	blacharz budowlany	27	111	4,1
11.	zbrojarz	73	292	4,0
12.	robotnik gospodarczy	1 783	6 709	3,8
13.	pokojuowa	60	225	3,8
14.	brukarz	107	393	3,7
15.	asystent bankowości	38	136	3,6
16.	recepjonista	63	218	3,5
17.	kierowca operator wózków jezdniowych	95	327	3,4
18.	nauczyciel przedszkola	102	344	3,4
19.	przedstawiciel handlowy	265	843	3,2
20.	tylnik	59	175	3,0

W zestawieniu obrazującym zawody, w których liczba bezrobotnych rejestrujących się w urzędach w 2008 roku odbiega od zapotrzebowania zgłaszanego przez pracodawców, wyłania się grupa zawodów związanych z rolnictwem i górnictwem, przemysłem odzieżowym oraz profesji związanych z wykształceniem humanistycznym. W najgorszej sytuacji zawodowej byli geografowie (130 bezrobotnych), filozofowie (97 bezrobotnych), inżynierowie technologii drewna (89 bezrobotnych), mechanicy maszyn i urządzeń górniczych (144 bezrobotnych) i górnicy eksploatacji podziemnej (109 bezrobotnych). W rejestrach wielkopolskich urzędów pracy nie zgłoszono żadnego zapotrzebowania na tego typu specjalistów, co w kontekście przynajmniej stuosobowej nadwyżki podaźowej, może być wskazówką dla instytucji edukacyjnych. W przypadku osób z kwalifikacjami związanymi z górnictwem i rolnictwem problem jest prawdopodobnie bardziej złożony i może być

związany z makroekonomicznymi czynnikami – zanikanie miejsc pracy w branży, wprowadzanie nowoczesnych technologii, wewnętrzne migracje o charakterze zarobkowym. Problemy branży odzieżowej nasuwają wnioski związane z silną konkurencją krajów azjatyckich.

Tabela 3.2. Liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych przewyższająca liczbę ofert pracy (przynajmniej 100 kandydatów na ofertę lub brak ofert)

Lp.	Zawód	liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku	liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych w 2008 roku	liczba osób przypadająca na 1 ofertę pracy
1.	mechanik maszyn i urządzeń górniczych	0	144	—
2.	geograf	0	130	—
3.	górnik eksploatacji podziemnej	0	109	—
4.	filolog – filologia obcojęzyczna	1	322	322,0
5.	filolog – filologia polska	1	247	247,0
6.	tkacz	1	205	205,0
7.	organizator usług hotelarskich	2	396	198,0
8.	politolog	4	790	197,5
9.	operator urządzeń przetwórstwa owocowo-warzywnego	1	186	186,0
10.	technik technologii odzieży	6	1 040	173,3
11.	pozostali rolnicy produkcji roślinnej	2	333	166,5
12.	technik rolnik	13	2 039	156,8
13.	socjolog	2	298	149,0
14.	inżynier rolnictwa	3	345	115,0
15.	rolnik pracujący na własne potrzeby	8	823	102,9
16.	kaletnik	2	203	101,5
17.	technik żywienia i gospodarstwa domowego	21	2 128	101,3

3.2. AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU

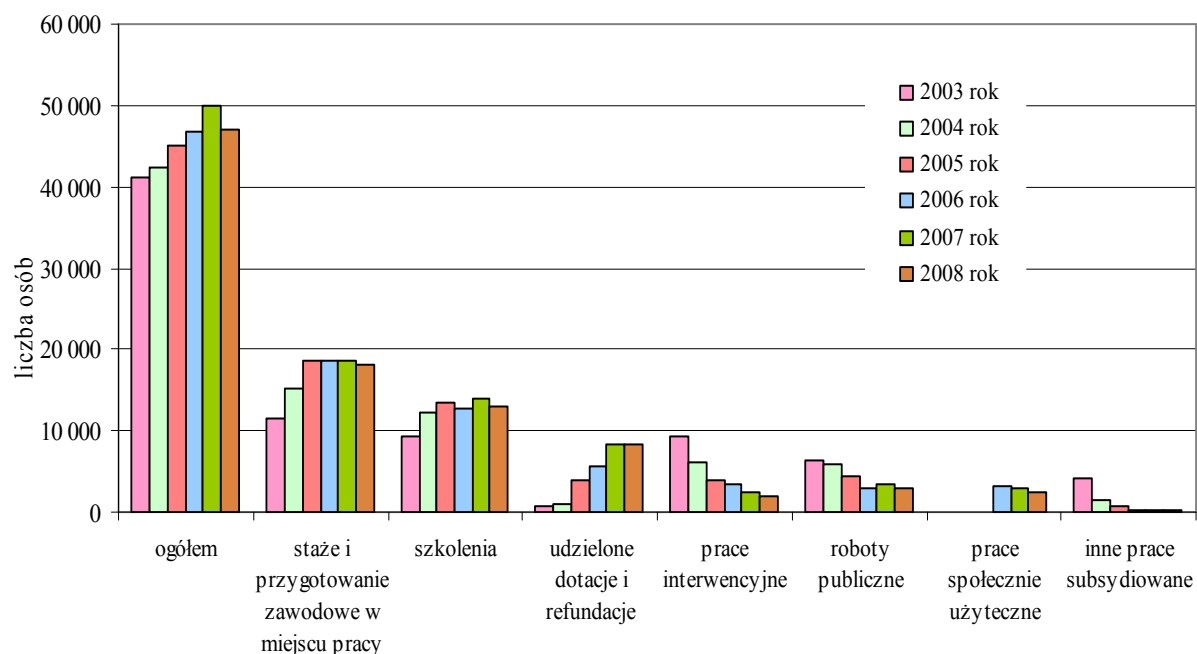
Większa niż w latach poprzednich pula środków na aktywizację zawodową bezrobotnych pozwoliła na bardziej racjonalne ich wykorzystanie i przewartościowanie udzielanej pomocy na dającą bardziej wymierne skutki w postaci dalszego zatrudnienia. Dynamicznie do listopada 2008 roku zmniejszająca się liczba bezrobotnych i zwiększające się zapotrzebowanie przedsiębiorców na nowych pracowników ograniczały jednocześnie możliwości urzędów pracy na skompletowanie odpowiedniej do danej formy pomocy grupy bezrobotnych. W efekcie liczba objętych różnymi aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu uległa w porównaniu z 2007 rokiem zmniejszeniu do 46 987 osób, tj. o 3 060 osób.

Poniższe zestawienie zawiera liczbę bezrobotnych zaktywizowanych poprzez poszczególne dostępne formy na przestrzeni lat 2006-2008.

Tabela 3.3. Aktywizacja bezrobotnych w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w latach 2006-2008

Aktywne formy	Liczba zaktywizowanych bezrobotnych w latach						dynamika % 2007=100
	2006		2007		2008		
	liczba bezrobotnych	struktura %	liczba bezrobotnych	struktura %	liczba bezrobotnych	struktura %	
prace interwencyjne	3 490	7,5	2 528	5,1	1 939	4,1	76,7
roboty publiczne	2 930	6,3	3 444	6,9	2 889	6,2	83,9
udzielone dotacje i refundacje	5 587	11,9	8 282	16,5	8 424	17,9	101,7
szkolenia	12 758	27,2	14 080	28,1	12 917	27,5	91,7
staże i przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	18 526	39,6	18 588	37,2	18 094	38,5	97,3
prace społecznie użyteczne	3 137	6,7	2 850	5,7	2 507	5,3	88,0
inne prace subsydiowane	361	0,8	275	0,5	217	0,5	78,9
ogółem	46 789	100,0	50 047	100,0	46 987	100,0	93,9
% osób objętych aktywizacją do średniorocznej liczby osób bezrobotnych	24,6		36,9		49,8		×

Wykres 3.3. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w latach 2003-2008

W 2008 roku najwięcej, bo 18 094 osoby skorzystały ze staży i przygotowania zawodowego w miejscu pracy. Każdego roku liczba aktywizowanych osób w obu tych formach oscyluje w granicach 18 tys., przy czym staże to od kilku lat najbardziej popularna forma aktywizacji bezrobotnych ludzi młodych.

Nieco zmniejszyła się w minionym roku liczba bezrobotnych uczestniczących w szkoleniach. Z różnego rodzaju kursów i szkoleń organizowanych przez urzędy pracy skorzystało prawie 13 tys. osób. Mniejsza liczba osób skierowanych przez urzędy pracy na szkolenia to m.in. efekt skutecznego aplikowania o środki w ramach PO KL przez inne instytucje, jak np. ośrodki pomocy społecznej i organizowanie dla podobnej grupy beneficjentów szkoleń i kursów.

W 2008 roku spora grupa bezrobotnych, bo licząca ponad 8,4 tys. osób skorzystała z dotacji na uruchomienie własnej działalności gospodarczej bądź w przypadku pracodawców refundacji na wyposażenie nowego miejsca pracy.

Liczba aktywizowanych osób w pozostałych formach, zwłaszcza w ramach prac interwencyjnych, czy robót publicznych była niska w odniesieniu do lat poprzednich. W obu tych formach zatrudnionych było 4 828 osób, w porównaniu do ok. 6 tys. w roku 2007.

3.3. PORADNICTWO ZAWODOWE

W 2008 roku w powiatowych urzędach pracy z terenu Wielkopolski było zatrudnionych 117 doradców zawodowych, czyli o 62 osoby tj. o 112,7% więcej niż w 2007r.

Wprowadzenie w życie Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 2 marca 2007 roku w sprawie standardów usług rynku pracy (Dz. U. z 16 marca 2007 r.) spowodowało zwiększenie aktywności doradców w zakresie poradnictwa indywidualnego. Określono w nich jako punkt wyjścia działań służb doradczych zdiagnozowanie podczas porad indywidualnych potrzeb osób bezrobotnych w celu dostosowania do nich odpowiednich form wsparcia. Doradcy zawodowi wykorzystywali procedury i techniki rozmowy doradczej motywując klienta do aktywnego współdziałania przy rozwiązywaniu problemów zawodowych. Działania doradcze opierano w szczególności na tworzeniu Indywidualnych Planów Działania. Była to w ocenie doradców metoda pozwalająca najwłaściwiej dobrać sposób pracy oraz zaplanować ścieżkę kariery zawodowej osoby bezrobotnej. Rozporządzenie spowodowało także konieczność zwiększenia liczby doradców w urzędach. Przy malejącej do października 2008 roku liczbie osób bezrobotnych, jakość usług doradczych mogła ulec poprawie, między innymi dzięki większej ilości czasu możliwego do przeznaczenia na klienta. Trzeba

jednocześnie zauważyć, iż nowozatrudnieni doradcy zazwyczaj nie mieli wcześniejszych doświadczeń w poradnictwie zawodowym, w szczególności w zakresie prowadzenia poradnictwa grupowego. Ilościowy wzrost usług doradczych obrazuje większa niż w ubiegłym roku liczba porad (ponad 33 tysiące – o sześć tysięcy więcej niż w 2007 roku), większa liczba udzielonych informacji zawodowych – blisko 12 tysięcy, o 1/3 więcej niż rok wcześniej. Na podobnym poziomie utrzymała się liczba grup objętych poradnictwem zawodowym, natomiast nastąpił wyraźny, pięćdziesięcioprocentowy wzrost liczby osób, które skorzystały z grupowej informacji zawodowej (9 624 klientów w 2008 roku). Poradnictwo grupowe, w ocenie wielu powiatowych urzędów pracy, należało do najtrudniejszych działań, ze względu na niewielkie zainteresowanie tą formą ze strony bezrobotnych.

Poradnictwo zawodowe w powiatowych urzędach pracy było realizowane w następujących formach:

- poradnictwo indywidualne, świadczone w oparciu o kartę usług doradczych, bazujące na przeprowadzonych rozmowach doradczych, wzbogacone testami preferencji zawodowych, pogłębionymi wywiadami, ćwiczeniami. W powiatowych urzędach pracy zatrudniających psychologa przeprowadzano badania w oparciu o testy psychologiczne. Realizowano poradnictwo z zastosowaniem Indywidualnego Planu Działania.
- poradnictwo grupowe – prowadzone w formie zajęć warsztatowych i szkoleń – poniżej przykładowe tematy:

Aktywny zawodowo 50+. Zajęcia obejmowały poznanie mocnych i słabych stron klienta, kształtowanie pozytywnego wizerunku własnej osoby, sytuację na lokalnym rynku pracy, metody i techniki szukania pracy, a także poznanie zasad analizowania ofert pracy i technik prezentacji swojej osoby podczas rozmowy kwalifikacyjnej – PUP Ostrzeszów.

Młode Wilki. Celem tych spotkań było świadczenie pomocy w zakresie nabycia umiejętności poszukiwania i uzyskania zatrudnienia (metody skutecznego poszukiwania pracy, pisanie CV, i listu motywacyjnego), dostosowanie się do wymogów współczesnego rynku pracy, przybliżenie sztuki autoprezentacji podczas rozmowy z pracodawcą, ukazanie sytuacji na rynku pracy i perspektywy zmian oraz możliwości i szanse prowadzenia własnej działalności gospodarczej – PUP Pleszew.

Wizaż i stylizacja – moda czy potrzeba w trakcie poszukiwania pracy. Zajęcia dla kobiet długotrwale bezrobotnych, których celem było podkreślenie wagi pierwszego wrażenia podczas rozmowy kwalifikacyjnej, zapoznanie uczestników ze sposobami poszukiwania pracy, autoprezentacji i komunikacji interpersonalnej. Dzięki zaproszonej wizażystce uczestniczki miały możliwość poznania aktualnych trendów w modzie z uwzględnieniem

wizerunku podczas rozmowy kwalifikacyjnej. Zwrócono także uwagę na konieczność dopasowania ubioru do sylwetki, a nie do trendów w modzie. Omówiono zabiegi pielęgnacyjno – upiększające w życiu codziennym oraz zasady dostosowania makijażu (odpowiedni wizaż) do rozmowy z pracodawcą. Następnie uczestniczki miały możliwość obejrzenia przykładowego makijażu dziennego, odpowiedniego do rozmowy kwalifikacyjnej i dla porównania makijażu wieczorowego nie wskazanego do odbycia rozmowy z pracodawcą – PUP Kępno.

Pracująca mama. Doradcy zawodowi prowadzili promocję programu i przeprowadzili rekrutację, w wyniku której wybrano 12 kobiet posiadających dziecko lub dzieci do 6 roku życia – PUP Kościan.

Szkolny doradca zawodowy. Podstawowym celem niniejszego programu było zapewnienie młodzieży szkolnej profesjonalnej pomocy w wyborze drogi edukacyjnej i zawodowej poprzez upowszechnienie usług doradczych na terenie szkoły – PUP Kościan.

Internet jako źródło informacji w pozyskiwaniu zatrudnienia – PUP Turek.

Aktywność drogą do zatrudnienia czyli od A do Z. Tematem zajęć warsztatowych był przygotowany przez doradców scenariusz „Planowanie kariery zawodowej”, którego głównym celem było zainspirowanie osób bezrobotnych do planowania ścieżki kariery zawodowej poprzez między innymi: poznanie i zrozumienie samego siebie, budowanie pozytywnego obrazu własnej osoby, planowanie przyszłości, określenie predyspozycji zawodowych i umiejętności, motywowanie uczestników do aktywności zawodowej oraz przygotowanie do samodzielnego i aktywnego kształtowania swojej drogi zawodowej między innymi za pomocą przygotowania ich do sporządzania indywidualnych planów działania – PUP Złotów.

Podobnie jak w latach poprzednich, dużą popularnością cieszyły się zajęcia związane z szeroko rozumianą przedsiębiorczością, obejmujące swą tematyką zagadnienia dotyczące między innymi:

- informacji na temat procedur rejestracji firmy,
- możliwości uzyskania środków finansowych itp.,
- samooceny pod kątem predyspozycji w kierunku przedsiębiorczości.

Zajęcia takie były prowadzone między innymi przez PUP Kępno, pod nazwą *Samozatrudnienie – dlaczego warto założyć własną firmę i jakie są z tego korzyści* – adresatem były osoby z pomysłem na własny biznes. Prowadzący postawili sobie za cel

wykazanie, że pod warunkiem dobrego przygotowania, założenie i prowadzenie własnej firmy nie jest ani tak trudne, ani tak ryzykowne, jak głoszą obiegowe opinie.

Podsumowując, obszar podejmowanych działań doradczych obejmował bardzo różnorodną tematykę:

- rynek pracy: lokalny, krajowy, europejski,
- usytuowanie pracy w hierarchii wartości człowieka,
- analiza umiejętności, predyspozycji zawodowych i cech osobowościowych,
- planowanie kariery zawodowej,
- sposoby efektywnego poszukiwania pracy,
- przygotowanie dokumentów aplikacyjnych (curriculum vitae oraz listu motywacyjnego),
- autoprezentacja, jej znaczenie, zakres stosowania i rola w życiu człowieka,
- przedsiębiorczość, samozatrudnienie, marketing w małej firmie, tworzenie biznesplanu,
- wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych.

W celu zdiagnozowania sytuacji zawodowej klienta, doradcy zawodowi stosowali między innymi następujące narzędzia: *Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych*, *Kwestionariusz Uzdolnień Przedsiębiorczych*, *Miasteczko Zainteresowań Zawodowych*.

Doradcy zawodowi z powiatowych urzędów pracy, podczas świadczenia usług poradnictwa wykorzystują pomoce multimedialne: filmy DVD, programy edukacyjne, testy w wersji elektronicznej. Przy prowadzeniu warsztatów umiejętności wspierają się prezentacjami multimedialnymi, używają kamer i dyktafonów do zapisu ćwiczeń i ich późniejszej analizy.

Aby podnosić skuteczność swojej pracy doradcy zawodowi regularnie i intensywnie podwyższają swoje umiejętności, podczas kursów i szkoleń, a także studiów podyplomowych. Dzięki temu mają również możliwość awansu w ramach wieloetapowej ścieżki rozwoju.

4. WSPÓŁPRACA W RAMACH WSPÓŁTWORZENIA I REALIZACJI POLITYKI RYNKU PRACY

4.1. SAMORZĄDY

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w 2008 roku na posiedzenia Zarządu Województwa oraz Sejmiku Województwa Wielkopolskiego przygotowywał projekty uchwał, wnioski oraz informacje i sprawozdania z zakresu rynku pracy.

W 2008 roku na posiedzeniach Zarządu Województwa Wielkopolskiego, Sejmiku oraz jego Komisji omawiano następującą tematykę dotyczącą wielkopolskiego rynku pracy:

- kryteria ustalania kwot środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz finansowanie innych fakultatywnych zadań,
- „Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2007 roku”,
- podsumowanie wdrażania SPO RZL oraz ZPORR w Wielkopolsce,
- „Sprawozdanie z wykonania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2007 rok”,
- plan wydatków budżetu województwa na programy i projekty realizowane ze środków UE oraz środków udzielonych przez państwa Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu,
- wprowadzenie do budżetu województwa planów finansowych dla PO KL.

Ponadto Zarząd Województwa Wielkopolskiego przyjętymi Uchwałami:

- powołał Regionalny Zespół ds. Opracowania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2008r.,
- przyjął „Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2008 rok”,
- zatwierdził Ramowe Plany Realizacji Działań na rok 2008 dla ZPORR,
- zatwierdził wykorzystanie 50% rezerwy Funduszu Pracy w dyspozycji Samorządu Województwa na realizację projektów współfinansowanych z EFS oraz wojewódzkich programów aktywizacji zawodowej bezrobotnych,
- wyraził wolę zawarcia porozumienia dotyczącego realizowania na terenie województwa działań związanych z udziałem publicznych służb zatrudnienia w sieci EURES,
- powierzył wskazanym jednostkom realizację projektów systemowych w ramach Poddziałania 8.2.2 PO KL „Regionalne Strategie Innowacji” i Poddziałania 7.1.3 „Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej” oraz projektu konkursowego w ramach Poddziałania 8.1.1 PO KL.

W ramach współpracy z powiatowymi urzędami pracy WUP w Poznaniu zorganizował w 2008 roku dwa spotkania dla dyrektorów tych urzędów, na których omówiono tematy: możliwości pozyskiwania przez powiatowe urzędy pracy środków w ramach EFS, współpracę WUP i PUP z polskimi pracodawcami, aktualnie obowiązujące przepisy prawne oraz psychologiczne aspekty zarządzania - kierowanie zespołem pracowniczym.

Ponadto w ciągu roku organizowane były spotkania szkoleniowe z wybranymi grupami pracowników powiatowych urzędów pracy. Szkoleniami objęto m.in. pośredników pracy, doradców zawodowych, liderów klubów pracy, pracowników uczestniczących w realizacji projektów EFS oraz odpowiedzialnych za koordynację systemów zabezpieczenia społecznego.

4.2. PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM NA 2008 ROK

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Zarząd Województwa Wielkopolskiego przyjął *Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2008 rok*. Stanowi on uszczegółowienie działań zapisanych w Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2007-2013.

W Regionalnym Zespole ds. Opracowania Planu, pod przewodnictwem Wojciecha Jankowiaka Wicemarszałka Województwa Wielkopolskiego, uczestniczyli przedstawiciele: Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu, Wielkopolskiej Wojewódzkiej Komendy OHP, Kuratorium Oświaty w Poznaniu, Wielkopolskiego Oddziału PFRON, Konwentu Starostów Województwa Wielkopolskiego, Konwentu Dyrektorów Powiatowych Urzędów Pracy Województwa Wielkopolskiego, a także Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu.

Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia wyznaczył wspólną politykę rynku pracy oraz zasobów ludzkich dla Wielkopolski przy współdziałaniu partnerów rynku pracy. Na 2008 rok określono pięć priorytetów:

1. Wzrost zatrudnienia i aktywności zawodowej mieszkańców.
2. Równy dostęp do zatrudnienia oraz promocja integracji społecznej.
3. Rozwój przedsiębiorstw, przedsiębiorczości i innowacyjności w regionie.
4. Podniesienie poziomu oraz dostępności kształcenia mieszkańców.
5. Partnerstwo na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Formy wsparcia zaproponowane w dokumencie miały przyczynić się do obniżenia poziomu bezrobocia rejestrowanego w województwie. W tym celu działaniami aktywizującymi objęto zarówno osoby bezrobotne, jak i pracujące. Duży nacisk położono na wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia wśród osób nie zarejestrowanych jako bezrobotne.

Ważnym elementem Planu były działania nastawione na umożliwienie młodym osobom ze środowisk patologicznych powrotu do systemu edukacji i zdobycie kwalifikacji zawodowych, jak również wsparcie funkcjonowania osób niepełnosprawnych na rynku pracy.

4.3. WOJEWÓDZKA RADA ZATRUDNIENIA W POZNANIU

Wojewódzka Rada Zatrudnienia jest organem opiniodawczo-doradczym Marszałka Województwa w sprawach rynku pracy. W kadencji 2004-2008 liczyła 19 członków powołanych przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego w oparciu o kryteria określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W 2008 roku Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Poznaniu odbyła 5 posiedzeń. Na posiedzeniach omawiane były zagadnienia mające znaczenie dla rynku pracy w Wielkopolsce. Członkowie WRZ informowani byli o sytuacji na wielkopolskim rynku pracy poprzez prezentację materiałów przygotowanych przez WUP w Poznaniu.

Do najważniejszych tematów poruszanych przez WRZ należały:

- kryteria podziału środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych na aktywizację bezrobotnych na 2008 rok,
- „Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2008 rok”,
- „Sprawozdanie z wykonania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2007 rok”,
- „Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2007 roku”,
- „Ocena sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2006/2007 na rynku pracy”,
- problemy reintegracji osób opuszczających zakłady karne,
- sytuacja kobiet na rynku pracy,
- wydatkowanie środków Funduszu Pracy na aktywizację bezrobotnych w 2007 roku wg samorządów powiatowych,
- zadania WUP jako Instytucji Pośredniczącej w ramach PO KL,

- możliwości uzyskania dofinansowania w ramach PO KL w 2008 roku, harmonogram ogłaszania konkursów przez WUP,
- opiniowanie nowych kierunków nauczania w szkołach województwa,
- realizacja wojewódzkich programów aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w 2007 roku,
- usługi urzędów pracy dla pracodawców w zakresie doboru kandydatów do pracy,
- perspektywiczne zapotrzebowanie na kadry kwalifikowane w Wielkopolsce wykształcone na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, technikum, szkoły policealnej, kolegium.

4.4. AGENCJE ZATRUDNIENIA

Agencje zatrudnienia to podmioty prowadzące działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług w zakresie: pośrednictwa pracy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, pośrednictwa do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych obywateli polskich, doradztwa personalnego, poradnictwa zawodowego oraz pracy tymczasowej.

Zgodnie z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej, prowadzenie działalności w tych obszarach wymaga wpisu do rejestru agencji zatrudnienia. Wnioski o wpis do rejestru rozpatrywane są przez wojewódzkie urzędy pracy, właściwe dla siedziby podmiotu.

Do zadań Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu należy wydawanie certyfikatów o dokonaniu wpisu do rejestru. W 2008 do Urzędu wpłynęło 167 wniosków o dokonanie wpisu do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia, w tym:

- 124 wnioski o certyfikat wstępny na okres roku dla podmiotów po raz pierwszy ubiegających się o wpis,
- 40 wniosków o certyfikat tzw. „bezterminowy” dla podmiotów posiadających już certyfikat wstępny,
- 3 wnioski pozostały bez rozpatrzenia z powodu braków formalnych.

W 6 z wymienionych przypadków wnioski złożono w związku ze zmianą danych agencji zatrudnienia.

W analizowanym okresie wydano 50 decyzji o wykreśleniu z rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia, w tym 22 na wniosek podmiotu i 28 na skutek naruszenia przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Na koniec 2008 roku w Krajowym Rejestrze Agencji Zatrudnienia figurowało 368 podmiotów z terenu Wielkopolski. Liczba certyfikatów według rodzaju świadczonych usług przedstawiała się następująco (wiele podmiotów działało w kilku obszarach):

- agencje pośrednictwa pracy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej: 256,

- agencje pośrednictwa do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych obywateli polskich: 211,
- agencje doradztwa personalnego: 171,
- agencje poradnictwa zawodowego: 112,
- agencje pracy tymczasowej: 227.

Do działań WUP w Poznaniu należały ponadto:

- udzielanie informacji odnośnie zasad nadawania certyfikatów i prowadzenia agencji,
- udostępnianie aktualnych wykazów podmiotów upoważnionych do prowadzenia agencji zatrudnienia,
- sprawdzanie dokumentów osób poszukujących pracy za pośrednictwem agencji zatrudnienia w celu zbadania wiarygodności agencji,
- współpraca z Państwową Inspekcją Pracy w zakresie przeprowadzania kontroli agencji zatrudnienia,
- współpraca z agencjami zatrudnienia w zakresie realizacji pośrednictwa pracy.

4.5. AKADEMICKIE BIURA KARIER I GMINNE CENTRA INFORMACJI

Akademickie biura karier powstały w celu ułatwienia studentom i absolwentom szkół wyższych funkcjonowania na konkurencyjnym rynku pracy i wejścia w aktywne życie zawodowe. Do zadań biur karier należy przede wszystkim prowadzenie doradztwa zawodowego, szkoleń, gromadzenie i udostępnianie informacji o rynku pracy oraz możliwościach podnoszenia kwalifikacji zawodowych, a także powadzenie pośrednictwa pracy poprzez pozyskiwanie i udostępnianie ofert pracy i staży, prowadzenie bazy osób zainteresowanych pracą i pomoc pracodawcom w pozyskaniu odpowiednich kandydatów do pracy.

Biura karier prowadzą uczelnie wyższe lub organizacje studenckie. Na koniec 2008 roku w Wielkopolsce funkcjonowało 36 uczelni wyższych. Przy 24 działały akademickie biura karier, z których 23 podpisały umowy i porozumienia o współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Poznaniu.

Zadaniem gminnych centrów informacji natomiast jest ułatwienie społecznościom lokalnym dostępu do usług teleinformatycznych, a tym samym do kompleksowej informacji. Zgodnie z założeniami są wyspecjalizowanymi jednostkami wyposażonymi w stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu, dysponującymi bogatymi zasobami informacji w formie papierowej oraz elektronicznej. Centra podejmują również działania mające na celu rozwój społeczności lokalnej, np. promocja regionu, promocja samozatrudnienia i edukacji.

GCI prowadzone są przez samorządy gminne oraz organizacje pozarządowe działające statutowo na rzecz przeciwdziałania bezrobociu, aktywizacji zawodowej oraz rozwoju lokalnego.

Liczba GCI z roku na rok ulega systematycznemu zmniejszaniu. W województwie wielkopolskim na koniec 2008 roku funkcjonowało 59 gminnych centrów informacji wobec 80 w roku poprzedzającym. W 7 z 59 jednostek funkcje centrów zostały przejęte przez inne jednostki.

Akademickie biura karier i gminne centra informacji w powiatach województwa wielkopolskiego w 2008 roku

Legenda:

Liczba biur karier współpracujących z WUP w Poznaniu

Liczba gminnych centrów informacji

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu wspiera działalność gminnych centrów informacji i akademickich biur karier, między innymi poprzez:

- przesyłanie przygotowywanych przez WUP opracowań dotyczących rynku pracy,
- udział w targach i giełdach pracy organizowanych przez te placówki,
- organizację szkoleń dla pracowników ABK i GCI.

W czerwcu 2008 roku odbyło się, zorganizowane przez WUP w Poznaniu, szkolenie dla pracowników gminnych centrów informacji i akademickich biur karier z terenu

województwa wielkopolskiego. Celem spotkania było poszerzenie wiedzy uczestników na temat rynku pracy w Wielkopolsce, z wyszczególnieniem sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w odniesieniu do potrzeb kadrowych do 2010 roku, jak również wskazanie możliwości pozyskania przez ABK i GCI środków z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach poszczególnych priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

4.6. INSTYTUCJE SZKOLENIOWE

Rejestr Instytucji Szkoleniowych prowadzony przez wojewódzkie urzędy pracy funkcjonuje od 2004 roku. Ma on upowszechniać ofertę w zakresie edukacji pozaszkolnej, zarówno wśród urzędów pracy, jak i ich klientów, a także sprzyjać przestrzeganiu wymogów racjonalności wydatkowania środków publicznych.

Instytucje, które ubiegają się o zlecenia na szkolenie osób bezrobotnych i poszukujących pracy finansowane ze środków publicznych, muszą posiadać wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych. W tym celu powinny złożyć dokumenty w WUP w Poznaniu, który potwierdza dokonanie wpisu poprzez wydanie zaświadczenia o wpisie do Rejestru.

W 2008 roku wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych uzyskały 223 jednostki. Dodatkowo przeprowadzona była coroczna aktualizacja danych, podczas której rozpatrzono 447 wniosków o aktualizację. Liczba wpisanych podmiotów zmieniała się w ciągu roku, była pomniejszona o te podmioty, które utraciły aktywny status. Najczęstszą przyczyną wykreślenia firmy było niedokonanie aktualizacji w obowiązującym terminie.

Na koniec 2008 roku wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych posiadało 670 instytucji szkoleniowych z obszaru województwa wielkopolskiego, czyli o 96 więcej niż w roku poprzedzającym (574 w 2007 roku). Wzrost liczby podmiotów zainteresowanych uzyskaniem wpisu do RIS wiąże się niewątpliwie z rozwojem rynku szkoleniowego wynikającym z dostępności środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

4.7. BADANIA SOCJOLOGICZNE, OPRACOWANIA I RAPORTY

W celu rozpoznania zjawisk występujących na rynku pracy oraz sytuacji wybranych kategorii bezrobotnych, a także oceny wybranych form wsparcia, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu prowadzi badania oraz przygotowuje liczne opracowania i raporty. W 2008 roku Urząd przygotował następujące materiały:

1. Badanie fokusowe *„Trudności we wchodzeniu na rynek pracy absolwentów wyższych uczelni”*. Celem badania było zidentyfikowanie barier, na jakie napotykają absolwenci wyższych uczelni, wchodząc na rynek pracy. Analiza służyła precyzyjnemu określeniu barier zarówno o charakterze obiektywnym, jak i subiektywnym.

Do przeprowadzenia badania wykorzystano popularną obecnie metodę badań jakościowych, czyli zogniskowane wywiady grupowe. Przeprowadzone je w 5 wielkopolskich centrach informacji i planowania kariery zawodowej: Lesznie, Kaliszu, Koninie, Pile i Poznaniu. W badaniu wzięły udział 42 osoby zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy jako osoby bezrobotne.

2. *„Tendencje wśród bezrobotnych kobiet na rynku pracy w Wielkopolsce w latach 2005-2007”*. Zainteresowanie tematem powstało w związku ze stale utrzymującym się wysokim odsetkiem kobiet zarejestrowanych jako osoby bezrobotne.

Raport sporządzono na podstawie danych statystycznych powiatowych urzędów pracy oraz wyników badania przeprowadzonego w 2007 roku wśród bezrobotnych kobiet pn. *Kobieta aktywna – badanie wśród bezrobotnych kobiet zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, pozwalające poznać ich opinie o pomocy oferowanej przez instytucje rynku pracy, postrzeganiu stereotypowej roli kobiety oraz pozwalające określić poziom aktywności wśród kobiet na rynku pracy*.

3. *„Realizacja szkoleń w powiatowych urzędach pracy Wielkopolski w 2007 roku”*. Zasadniczym celem badania było dokonanie analizy porównawczej dotyczącej szkoleń realizowanych przez powiatowe urzędy pracy z terenu Wielkopolski w 2007 roku, z uwzględnieniem obszarów zawodowych, czasu trwania, kosztów i efektywności. Analiza służyła również porównaniu szkoleń indywidualnych i grupowych, a także przedstawieniu szkoleń w układzie terytorialnym.

Badaniem objęto wszystkie szkolenia realizowane przez powiatowe urzędy pracy finansowane z Funduszu Pracy, PFRON oraz EFS. Wnioski oparte zostały na danych uzyskanych z trzech ankiet przygotowanych przez WUP i rozesłanych do 31 powiatowych urzędów pracy Wielkopolski, jak i ze sprawozdań statystycznych.

4. *„Ocena sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2006/2007 na rynku pracy”*. Raport został sporządzony na podstawie informacji o liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych województwa wielkopolskiego oraz danych z powiatowych urzędów odnośnie liczby bezrobotnych absolwentów szkół z wyszczególnieniem kierunków kształcenia. Dokument ma służyć harmonizacji kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych z przewidywanym zapotrzebowaniem na kadry.

5. „Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2007 roku”. Opracowanie przedstawia najważniejsze zjawiska zachodzące na wielkopolskim rynku pracy w 2007 roku, z wyszczególnieniem zmian w stanie i strukturze bezrobocia. Wskazuje również kierunki polityki rynku pracy, w tym formy aktywizacji bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy oraz zadania realizowane przez Samorząd Województwa.

6. „Sprawozdanie z wykonania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim w 2007 roku” ukazuje, jak poszczególne instytucje zrealizowały zaplanowane przez siebie zadania w poprzednim roku i w jaki sposób wpłynęły one na funkcjonowanie wielkopolskiego rynku pracy. Raport został przyjęty przez WRZ oraz Zarząd Województwa Wielkopolskiego.

7. „Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2008 rok” – stanowi uszczegółowienie Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2007-2013 i jest dokumentem strategicznym, wyznaczającym wspólną politykę rynku pracy oraz zasobów ludzkich dla Wielkopolski przy współdziałaniu partnerów rynku pracy.

8. *Biuletyn Informacyjny WUP* - wydawany co miesiąc, prezentujący przedsięwzięcia podejmowane na rzecz rynku pracy oraz aktualne dane dotyczące bezrobocia w Wielkopolsce.

9. Kontynuacja (przeprowadzenie II edycji) badania dotyczącego migracji studentów uczelni wyższych z województwa wielkopolskiego „*Międzynarodowa migracja zarobkowa na terenie Unii Europejskiej/Europejskiego Obszaru Gospodarczego wśród studentów studiów dziennych ostatnich lat uczelni wyższych z województwa wielkopolskiego*” – badanie prowadzone we współpracy z ABK, jego wyniki opublikowano w drugim półroczu 2008 roku.

10. *Biuletyn informacyjny Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki* – wydawany co kwartał, pełniący rolę promocyjno-informacyjną na temat PO KL oraz prezentujący najważniejsze, bieżące informacje dotyczące realizacji komponentu regionalnego Programu.

Raporty, badania i opracowania przygotowane przez WUP w Poznaniu dostępne są na stronie Urzędu: [www.wup.poznan.pl/Działania rynku pracy/Opracowania i analizy](http://www.wup.poznan.pl/Dzialania_ryнку_pracy/Opracowania_i_analizy).

5. REALIZACJA PROGRAMÓW RYNKU PRACY

5.1. PROGRAMY I PROJEKTY FINANSOWANE Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO

Od 2004 roku, po akcesji do Unii Europejskiej, Polska korzysta z szerokiego wachlarza środków pomocowych przeznaczonych dla krajów członkowskich. Jednym z instrumentów finansowych Unii Europejskiej jest Europejski Fundusz Społeczny. Został on powołany do życia w 1957 roku, a jego celem jest współfinansowanie działań krajów członkowskich w dziedzinie polityki zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich.

Do tej pory przy wykorzystaniu środków EFS realizowane były działania zorientowane na poprawę sytuacji na rynku pracy – walkę z bezrobociem, podnoszenie kwalifikacji, wspieranie zatrudnienia.

W roku 2006 zakończył się okres programowania 2004-2006, a rok 2007 rozpoczął nowy okres programowania 2007-2013. Projekty z poprzedniego okresu programowania były jednak kontynuowane jeszcze w 2008 roku (Działanie 2.1, Działanie 2.3, Działanie 2.4. ZPORR – Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego).

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu pełnił funkcję Instytucji Wdrażającej dla następujących Działań realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego (w ramach ZPORR):

Działania 2.1. Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie,

Działania 2.3. Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa,

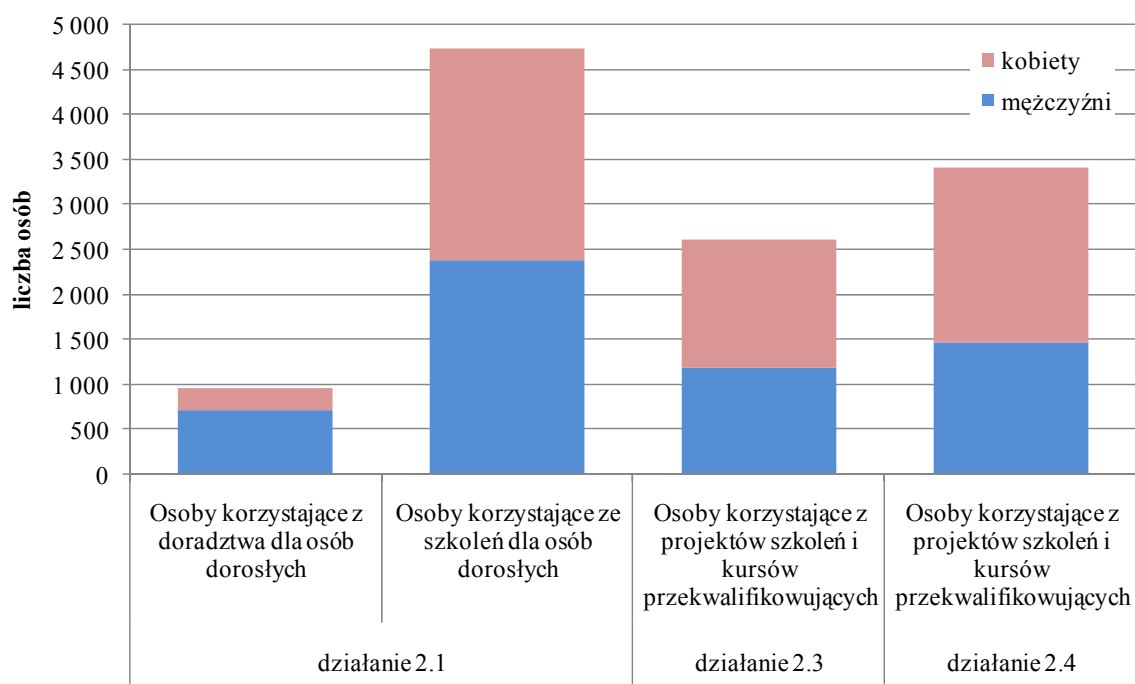
Działania 2.4. Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi.

Efekty realizacji działań w ramach ZPORR przedstawiają poniższe zestawienia:

Tabela 5.1. Realizacja ZPORR na terenie Wielkopolski w 2008 roku

Wyszczególnienie	Liczba osób, które dzięki wsparciu podniosły swoje kwalifikacje (uzyskanie dyplomu, świadectwa, zaświadczenia)					
	2008 rok			od początku realizacji		
	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem
Działanie 2.1	244	136	380	6 233	10 387	16 620
Działanie 2.3	34	107	141	2 623	2 737	5 360
Działanie 2.4	127	202	329	3 267	5 796	9 063

Wykres 5.1. Wskaźniki postępu rzeczowego realizacji ZPORR na terenie Wielkopolski w 2008 roku

5.1.1. PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI

Pomoc w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego wykorzystywana jest w Polsce w latach 2007-2013 poprzez realizację Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL). PO KL powstał w odpowiedzi na kierunki, jakie przed państwami członkowskimi UE, w tym Polską, wyznaczyła odnowiona Strategia Lizbońska. Uczynienie z Europy atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy, rozwijanie wiedzy i innowacji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy – to wyzwania, jakim Unia Europejska w najbliższych latach będzie starała się sprostać. Zgodnie ze Strategią Lizbońską oraz celami polityki spójności krajów unijnych – rozwój kapitału ludzkiego i społecznego przyczynia się do wzrostu konkurencyjności gospodarki.

Celem głównym PO KL jest:

wzrost zatrudnienia i spójności społecznej

Cel ten jest realizowany m.in. poprzez:

- aktywizację zawodową,
- rozwijanie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników,
- podnoszenie poziomu wykształcenia społeczeństwa,

- zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego,
- wspieranie mechanizmów efektywnego zarządzania w administracji państwowej.

W ramach programu wsparciem zostały objęte następujące obszary: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw, zagadnienia związane z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich, z budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej oraz partnerskiego państwa, a także z promocją postaw zdrowotnych wśród osób pracujących.

PO KL składa się z 10 Priorytetów, realizowanych równolegle na poziomie centralnym i regionalnym.

Priorytety realizowane centralnie to:

Priorytet I Zatrudnienie i integracja społeczna.

Priorytet II Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących.

Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty.

Priorytet IV Szkolnictwo wyższe i nauka.

Priorytet V Dobre rządzenie.

Priorytety realizowane na szczeblu regionalnym to:

Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich.

Priorytet VII Promocja integracji społecznej.

Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki.

Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

Priorytet X Pomoc techniczna.

PO KL jest największym w historii Unii Europejskiej programem współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego. Całość kwoty, jaką przewidziano na jego realizację na lata 2007-2013 to ponad 11,4 mld euro, z czego ponad 9,7 mld euro stanowią środki EFS, a ponad 1,7 mld euro środki krajowe. Około 60% środków Programu stanowi tzw. komponent regionalny, w którym wsparcie realizowane jest przez poszczególne regiony. Pozostała kwota ok. 40% wdrażana jest sektorowo w ramach tzw. komponentu centralnego. Na realizację komponentu regionalnego w latach 2007-2013 Wielkopolska otrzymała do dyspozycji kwotę **605 931 485 euro**.

Działania podejmowane w ramach PO KL zmierzają do podnoszenia i rozwijania potencjału podmiotów działających w obszarach objętych wsparciem EFS oraz upowszechniają programy wspierające zatrudnienie i integrację społeczną. Realizowane są m.in. inicjatywy

aktywizujące osoby bezrobotne i bierne zawodowo, działania przyczyniające się do zapobiegania wykluczeniu społecznemu oraz do zapewnienia równego dostępu do zatrudnienia osobom i grupom społecznym doświadczającym dyskryminacji na rynku pracy, m.in. poprzez rozwijanie alternatywnych form zatrudnienia, podnoszenie lub zmianę kwalifikacji zawodowych, wspieranie zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej oraz promocję przedsiębiorczości i samozatrudnienia.

W celu dostosowania polskich przedsiębiorstw do zmian dokonujących się w procesie modernizacji gospodarki wspierany jest także rozwój ich potencjału adaptacyjnego, poprzez inwestycje w doskonalenie zawodowe kadr oraz poprawę jakości działań wspierających rozwój usług szkoleniowo-doradczych w przedsiębiorstwach. W szerokim zakresie realizowane jest również wsparcie skierowane do przedsiębiorstw i ich pracowników, w szczególności osób o niskich lub zdezaktualizowanych kwalifikacjach zawodowych, w celu wzmocnienia ich potencjału i dostosowania kwalifikacji, w tym wspieranie transferu wiedzy w ramach współpracy pracowników przedsiębiorstw oraz jednostek naukowych.

PO KL finansowany jest w 85% ze środków Unii Europejskiej (EFS) oraz w 15% ze środków krajowych.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu na mocy uchwały Zarządu Województwa Wielkopolskiego pełni rolę Instytucji Pośredniczącej dla Priorytetów VI-IX komponentu regionalnego PO KL w województwie wielkopolskim.

Do jego zadań należy: przygotowanie propozycji kryteriów wyboru projektów, przeprowadzanie procedury ich wyboru i kontroli, zawieranie umów z beneficjentami i dokonywanie na ich rzecz płatności ze środków programu lub odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych, monitorowanie osiągania założonych celów, a także prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych.

Działania informacyjno-promocyjne EFS

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu jako Instytucja Pośrednicząca w 2008 roku prowadził szeroko zakrojone **działania informacyjno-promocyjne**. Systematycznie przekazywał potencjalnym projektodawcom wiedzę na temat PO KL w organizowanych cyklicznie spotkaniach informacyjnych, szkoleniach i konferencjach. W 2008 roku WUP Poznań zorganizował 4 konferencje z zakresu PO KL oraz przeprowadził 21 szkoleń/spotkań informacyjnych dotyczących możliwości realizacji projektów w ramach PO KL.

Aktualnym źródłem informacji na temat ogłaszanych konkursów, ważnych dokumentów, podpisanych umów jest strona internetowa Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu: www.efs.wup.poznan.pl.

Prowadzony jest Punkt Informacyjny EFS. Można w nim otrzymać materiały na temat funduszy unijnych, a także uzyskać informacje dotyczące zasad i warunków aplikowania o środki z EFS.

Informacja i promocja EFS prowadzona była także w mediach. W 2008 roku został wyprodukowany krótki film promujący działania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu jako Instytucji Pośredniczącej. Film rozpowszechniany był od kwietnia do czerwca w Telewizji Polskiej Oddział Poznań.

Realizacja Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na terenie województwa wielkopolskiego w 2008 roku

System wyboru projektów w ramach PO KL

PO KL przewiduje realizację wsparcia z EFS poprzez wybór projektów do realizacji w trybie: konkursowym, systemowym, jak i indywidualnym. W ramach PO KL istnieje również możliwość realizacji projektów współpracy ponadnarodowej.

W 2008 roku na terenie województwa wielkopolskiego realizowane były projekty systemowe oraz konkursowe, nie realizowano natomiast żadnych projektów indywidualnych ani projektów współpracy ponadnarodowej.

Projekty konkursowe

Nabór wniosków w ramach PO KL zgodnie z procedurą konkursową może mieć charakter konkursu otwartego lub konkursu zamkniętego.

W 2008 roku w ramach PO KL ogłoszono **15 konkursów otwartych** na realizację działań w ramach następujących priorytetów:

Priorytet VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich

Działanie 6.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie,

Poddziałanie 6.1.2. Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie

Działanie 6.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia

Działanie 6.3. Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich

Priorytet VII. Promocja integracji społecznej

Działanie 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej,

Poddziałanie 7.2.1. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Poddziałanie 7.2.2. Wsparcie ekonomii społecznej, obejmujących wsparcie finansowe dla utworzenia i funkcjonowania instytucji otoczenia sektora ekonomii społecznej

Działanie 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji

Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki

Działanie 8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie,

Poddziałanie 8.1.2. Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie

Działanie 8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie,

Poddziałanie 8.1.3. Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności

Działanie 8.2. Transfer wiedzy,

Poddziałanie 8.2.1. Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw

Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

Działanie 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty,

Poddziałanie 9.1.1. Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej

Działanie 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty,

Poddziałanie 9.1.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych

Działanie 9.2. Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego

Działanie 9.3. Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego

Działanie 9.4. Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty

Działanie 9.5. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich

Wszystkie ogłoszone w 2008 roku konkursy otwarte zostały zamknięte dnia 31.12.2008 roku.

Projekty systemowe

Projekty systemowe polegają na dofinansowaniu realizacji przez poszczególne organy administracji publicznej i inne jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, zadań publicznych określonych w odrębnych przepisach dotyczących tych organów. W ramach PO KL, projekty systemowe mogą być realizowane przez beneficjentów wskazanych w Szczegółowym Opisie Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

W 2008 roku w ramach PO KL ogłoszono 5 naborów wniosków o dofinansowanie w ramach projektów systemowych w następujących priorytetach:

Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich

Priorytet VII Promocja integracji społecznej

Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki

Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

W Priorytecie VI w ramach Poddziałania 6.1.3 *Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie aktywności zawodowej osób bezrobotnych* o dofinansowanie mogły ubiegać się wyłącznie powiatowe urzędy pracy. W okresie sprawozdawczym podpisano 31 umów o dofinansowanie.

W Priorytecie VII Beneficjentami projektów systemowych są wybrane instytucje pomocy społecznej – ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie. W Wielkopolsce zadania z zakresu realizacji pomocy społecznej wykonywane są przez 769 instytucji pomocy społecznej, w tym 226 ośrodków pomocy społecznej oraz 31 powiatowych centrów pomocy rodzinie.

W ramach projektów systemowych w Priorytecie VII w Poddziałaniu 7.1.1. *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej* dofinansowanie w postaci dotacji rozwojowej na podstawie złożonych wniosków otrzymało **105 ośrodków pomocy społecznej**, w ramach Poddziałania 7.1.2. *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie* dofinansowanie na podstawie złożonych wniosków otrzymało **20 powiatowych centrów pomocy rodzinie**, a w ramach Poddziałania 7.1.3 *Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej* zawarto **1 umowę** z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Poznaniu.

Ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie oraz ROPS w Poznaniu, przystępując do realizacji projektów systemowych zawarły z Instytucją Pośredniczącą (WUP w Poznaniu) umowy ramowe na realizację projektów. Umowy ramowe obowiązują przez cały okres programowania. Oznacza to, iż beneficjenci Poddziałania 7.1.1,

Poddziałania 7.1.2 oraz Poddziałania 7.1.3 będą teraz corocznie składali wnioski o dofinansowanie projektu systemowego na dany rok budżetowy (wniosek załączany jest wówczas do umowy ramowej w formie aneksu).

Ponadto Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w 2008 roku rozpoczął realizację **trzech projektów własnych** o charakterze systemowym – w ramach Priorytetu VIII i Priorytetu IX:

- **Priorytet VIII**

W ramach Poddziałania 8.1.4. *Przewidywanie zmiany gospodarczej*, rozpoczęto realizację projektu analizującego sytuację na wielkopolskim rynku pracy w badaniu pt. *Dynamika i kierunki zmian gospodarczych w województwie wielkopolskim, ich przewidywany wpływ na profil działalności przedsiębiorstw oraz kształt regionalnego rynku pracy* (okres realizacji projektu: 06.2008 roku – 09.2009 roku).

W ramach Poddziałania 8.2.2. *Regionalne Strategie Innowacji*, uruchomiono projekt pt. *Wsparcie stypendialne dla doktorantów na kierunkach uznanych za strategiczne z punktu widzenia rozwoju Wielkopolski* (okres realizacji projektu: 05.2008 roku – 09.2009 roku) oraz zawarto 2 umowy z Departamentem Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego na realizację projektów *Budowa Wielkopolskiego Systemu Innowacji* oraz *Regionalne sieci innowacji i promocja innowacji w regionie*.

- **Priorytet IX**

W ramach Poddziałania 9.1.3. *Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych*, WUP w Poznaniu przygotował projekt pt. *Wielkopolski program stypendialny dla uczniów szczególnie uzdolnionych* (w trakcie procesu podpisywania umowy z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego w Warszawie). Zaplanowany okres realizacji: 01.09.2008 roku – 31.08.2009 roku.

Konkurs na wybór Regionalnych Ośrodków Europejskiego Funduszu Społecznego w Wielkopolsce

W województwie wielkopolskim WUP w Poznaniu jako Instytucja Pośrednicząca PO KL odpowiada za wybór, koordynację oraz rozliczanie Regionalnych Ośrodków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Na przełomie III i IV kwartału zrealizowano konkurs na wybór instytucji prowadzących Regionalne Ośrodki Europejskiego Funduszu Społecznego w Województwie Wielkopolskim na obszarze: nr 46 – Kalisz, nr 47 – Konin, nr 48 – Leszno, nr 49 – Piła, nr 50 – Poznań. W rezultacie przeprowadzonego postępowania konkursowego wyłoniono następujące podmioty prowadzące Regionalne Ośrodki EFS w Wielkopolsce:

- Kalisz – Wielkopolska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości Sp. z o. o.,
- Konin – Konińska Izba Gospodarcza,
- Leszno – Stowarzyszenie Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich PISOP,
- Piła – Wielkopolska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości Sp. z o. o.,
- Poznań – Fundacja Rozwoju Nauki i Przedsiębiorczości.

Regionalne Ośrodki EFS świadczą **bezpłatną** pomoc w szczególności dla:

1. instytucji rynku pracy (publiczne służby zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego, czyli związki zawodowe, pracodawcy, organizacje pozarządowe współpracujące z publicznymi służbami zatrudnienia),
2. organizacji przedsiębiorców i przedsiębiorców,
3. organizacji pozarządowych działających w obszarach wspieranych przez EFS,
4. instytucji oświatowych, placówek edukacyjnych w tym przedszkolnych oraz szkół wyższych,
5. jednostek naukowych,
6. jednostek samorządu terytorialnego,
7. ośrodków pomocy i integracji społecznej, w tym: OPS-y, MOPS- y, GOPS- y, ROPS-y, PCPR-y, MOPR-y, CIS-y,
8. ośrodków doradztwa rolniczego.

Osoby fizyczne, które są zainteresowane udziałem w projektach dofinansowanych z EFS, mogą korzystać również z usług RO EFS, jednak wyłącznie w zakresie uzyskania informacji na temat projektów realizowanych w danym regionie. Regionalne Ośrodki EFS ułatwiają zainteresowanym osobom i instytucjom dostęp do informacji o możliwościach wykorzystania środków z EFS oraz fachowo wspierają potencjalnych projektodawców w trakcie przygotowywania projektów. Ośrodki świadczą usługi w zakresie doradztwa ogólnego i specjalistycznego, organizują szkolenia, seminaria, spotkania informacyjne oraz konferencje promujące Europejski Fundusz Społeczny. Profesjonalna kadra RO EFS swoimi działaniami wspiera projektodawców w przygotowaniu wniosku aplikacyjnego, a także w realizacji projektu EFS (sprawozdawczość, zarządzanie projektem, monitoring, ewaluacja). Regionalne Ośrodki EFS aktywizują lokalne społeczności, wpierają instytucje i organizacje w nawiązywaniu i budowie partnerstw sektorowych, lokalnych promujących rozwój regionu. Pomagają diagnozować lokalne problemy i potrzeby oraz tworzyć plany działania, inspirują w zakresie kreowania pomysłów na dobre projekty.

Alokacja środków na funkcjonowanie Regionalnych Ośrodków EFS w Wielkopolsce na 2008 rok wyniosła **1 175 000,00 zł**.

Wyłonione w konkursie instytucje podpisały umowy ramowe na prowadzenie Regionalnego Ośrodka EFS na okres: od 2008 roku do końca 2010 roku.

Podsumowanie wykorzystania środków w ramach PO KL w 2008 roku

Rok 2008 zakończył realizację Planów Działań 2007-2008 PO KL dla Priorytetów VI, VII, VIII i IX.

W 2008 roku na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie było realizowanych 445 projektów, 7 zostało zakończonych w 2008 roku, a 438 będzie kontynuowanych w 2009 roku. Największa liczba projektów dotyczyła obszaru integracji społecznej.

Tabela 5.2. Liczba projektów realizowanych w 2008 roku

Wyszczególnienie	Liczba projektów	
	realizowanych w 2008 r.	zakończonych
Priorytet VI	91	2
Priorytet VII	167	-
Priorytet VIII	89	-
Priorytet IX	99	5
Razem	445	7

Poniższe zestawienie danych obrazuje, w jakim stopniu udało się wykorzystać środki alokowane w Planach Działań na 2007-2008 lata w poszczególnych priorytetach:

Tabela 5.3. Alokacja oraz stan zakontraktowania środków stan na 31.12.2008 roku (bez projektów systemowych)

Działanie/Poddziałanie	Alokacja (PLN)	Stan zakontraktowania (PLN)
6.1.1	17 481 225,00	16 409 788,31
6.1.2	4 855 896,00	4 855 896,46
6.2	14 070 254,00	brak podpisanych umów
6.3	1 595 513,00	633 794,58
7.2.1	14 453 144,00	11 884 322,41
7.2.2	8 671 886,00	6 763 340,68
7.3	5 781 257,00	606 096,00
8.1.1	47 985 394,00	41 976 118,09
8.1.2	16 896 266,00	9 298 285,85
8.1.3	1 148 946,00	657 645,06
8.2.1	6 758 506,00	3 277 055,50
9.1.1	12 931 366,00	9 420 801,61
9.1.2	25 601 370,00	22 967 256,58
9.2	27 426 187,00	11 188 931,53
9.3	9 829 038,00	5 062 160,43
9.4	5 152 319,00	2 186 359,87
9.5	7 577 565,00	1 589 588,00
9.5 pilotaż	400 000,00	343 508,33

Wyjaśnienie stanu kontraktacji projektów konkursowych ujętych w tabeli 5.3

W żadnym z Priorytetów komponentu regionalnego PO KL nie wykorzystano alokacji zaplanowanej na lata 2007 - 2008. Sytuacja ta jest związana z oddziaływaniem kilku niezależnych czynników. Po pierwsze Program Operacyjny Kapitał Ludzki został zaakceptowany przez Radę Ministrów we wrześniu 2007 r. Ponadto Plany działania na lata 2007-2008, które są dokumentem planistycznym, operacyjnym i informacyjnym, zostały zatwierdzone przez Komitet Monitorujący PO KL dopiero na posiedzeniu odbywającym się w dniach 21-22 listopada 2007 r. Przed zatwierdzeniem Planów działania WUP w Poznaniu nie mógł ogłosić żadnego konkursu, poza zamkniętym konkursem pilotażowym, który uruchomiono 14 listopada 2007 r. w ramach Działania 9.5. W związku z późnym terminem zatwierdzenia Planów działania Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu ogłosił jedynie dwa konkursy otwarte 4 i 7 grudnia 2007 r. w ramach Działań 6.1.1 i 8.1.1.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na poziom zakontraktowania alokacji są wymogi proceduralne, opracowane przez Instytucję Zarządzającą w dokumentach programowych. WUP w Poznaniu przed przyznaniem wnioskodawcy dofinansowania zobowiązany jest dokonać oceny formalnej i merytorycznej wniosku oraz sporządzić listę rankingową. Poza tym, Komisje Oceny Projektów w ramach jednego posiedzenia oceniały nawet kilkaset wniosków o dofinansowanie. Dodatkowo projektodawca posiada możliwość podjęcia negocjacji. Ponadto, na etapie podpisywania umów o dofinansowanie wnioskodawcy są zobowiązani przedstawić wymagane przez IP załączniki oraz przedłożyć zabezpieczenie prawidłowej realizacji umowy, co dodatkowo wydłuża proces wypłaty środków. Wśród załączników dołączanych na etapie podpisywania umowy o dofinansowanie pojawiały się liczne błędy oraz trudności związane z uzyskiwaniem gwarancji bankowej, służącej zabezpieczeniu realizacji projektu.

Kolejnym czynnikiem, który wpłynął na stan kontraktacji alokacji na 2008 r. jest ilość złożonych wniosków o dofinansowanie. Stan zakontraktowania na koniec 2008 r. w ramach Działania 6.3, 8.1.2, 9.1.2, 9.2, 9.3, 9.4 i 9.5 jest niższy od zakładanej alokacji, ponieważ we wszystkich wymienionych Działaniach proces negocjacji i podpisywania umów przedłużył się na I kwartał 2009 r. W przypadku Działania 6.2 WUP w Poznaniu rozpoczął nabór wniosków o dofinansowanie we wrześniu 2008 r., a zatwierdzoną listę rankingową ogłosił na stronie internetowej 17 grudnia 2008 r., co uniemożliwiło rozpoczęcie podpisywania umów w 2008 r. Z drugiej strony, niektóre konkursy spotkały się ze zbyt małym zainteresowaniem Beneficjentów, co również przyczyniło się do niepełnego wykorzystania alokacji. Powyższa sytuacja miała miejsce w przypadku Poddziałania 7.3, 8.1.3 i 8.2.1. W przypadku pojawienia

się zagrożenia brakiem wystarczającej liczby projektów pod względem jakościowym i finansowym w 2009 r., WUP w Poznaniu zorganizuje konferencje i spotkania z Beneficjentami, na których zostaną omówione problematyczne kwestie.

Tabela 5.4. Alokacja oraz stan zakontraktowania środków stan na 31.12.2008 roku (projekty systemowe)

Wyszczególnienie	Alokacja (PLN)	Stan zakontraktowania (PLN)
Priorytet VI	74 780 794,00	74 776 967,76
Priorytet VII	26 994 552,00	18 257 430,99
w tym 7.1.1	15 568 101,00	11 602 680,69
w tym 7.1.2	9 394 542,00	4 622 841,30
Priorytet VIII	4 713 089,00	4 674 089,00
Priorytet IX	1 676 734,00	—
Razem	133 127 812,00	113 934 009,74

Wyjaśnienie stanu kontraktacji projektów systemowych ujętych w tabeli 5.4

Niższy od zakładanego poziom kontraktacji projektów systemowych w ramach Priorytetu VII wynika głównie z nieterminowego przesyłania przez Beneficjentów wniosków o dofinansowanie, a także z błędnego ich wypełniania. Ponadto, nie wszyscy potencjalni Beneficjenci złożyli wnioski o dofinansowanie oraz nie każdy Beneficjent w pełni wykorzystał przyznaną na projekt alokację.

W 2008 roku Europejski Fundusz Społeczny cieszył się ogromnym zainteresowaniem podmiotów w Wielkopolsce (i nie tylko, gdyż konkursy otwarte dostępne były dla projektodawców z terenu całej Polski).

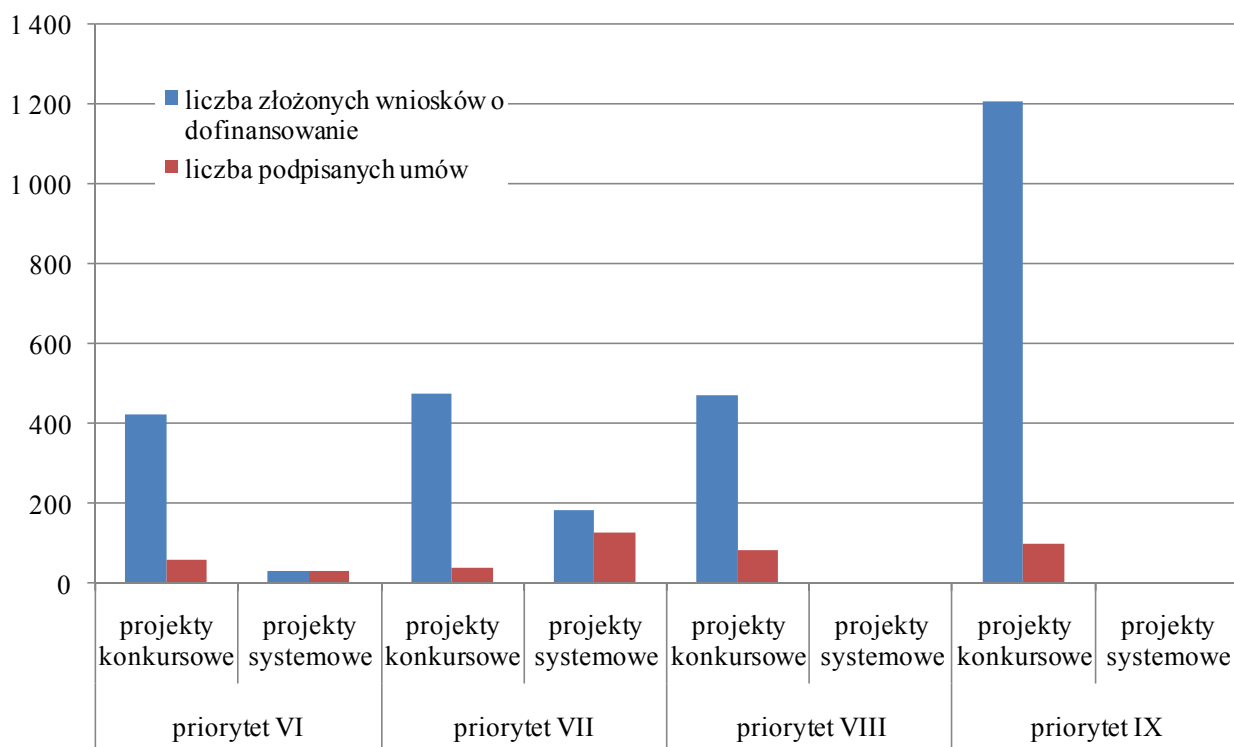
Tabela 5.5. Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie stan na 31.12.2008 roku

Wyszczególnienie	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie		
	projekty konkursowe	projekty systemowe	Razem
Priorytet VI	423	33	456
Priorytet VII	473	182	655
Priorytet VIII	469	4	473
Priorytet IX	1 204	0	1 204
Razem	2 569	219	2 788

Tabela 5.6. Liczba podpisanych umów stan na 31.12.2008 roku

Wyszczególnienie	Liczba podpisanych umów		
	projekty konkursowe	projekty systemowe	Razem
Priorytet VI	60	31	91
Priorytet VII	41	126	167
Priorytet VIII	85	4	89
Priorytet IX	99	0	99
Razem	284	161	445

Wykres 5.2. Liczba złożonych wniosków i podpisanych umów na realizację projektów

Komentarz na temat różnicy pomiędzy liczbą złożonych wniosków a liczbą podpisanych umów przedstawionych na wykresie 5.2

Różnica pomiędzy liczbą złożonych wniosków o dofinansowanie a liczbą podpisanych umów wynika z kilku czynników. Po pierwsze nie wszystkie złożone wnioski uzyskały pozytywną ocenę formalną i merytoryczną. Po drugie, nie wszystkie wnioski o dofinansowanie, które uzyskały odpowiednią liczbę punktów mogły otrzymać dofinansowanie ze względu na wyczerpanie dostępnych środków. Warto podkreślić, iż wartość wniosków złożonych w ramach niektórych konkursów znacznie przewyższyła kwotę alokacji na poszczególne Działanie/Poddziałanie (np. w ramach Priorytetu IX ponad

sześciokrotnie). Należy pamiętać o tym, iż poziom kontraktacji nie uwzględnia wartości środków zarezerwowanych na projekty rekomendowane do dofinansowania, dla których nadal trwa proces podpisywania umów. Proces ten zostanie zakończony w I kwartale 2009 r.

Jeśli chodzi o strukturę podmiotów aplikujących o środki z EFS w Wielkopolsce największą aktywnością w tym zakresie wykazały się **organizacje pozarządowe**. Na 2 569 wniosków aplikacyjnych, które wpłynęły w ramach konkursów otwartych PO KL, aż 748 złożyły organizacje pozarządowe. Stanowi to blisko 30% wszystkich złożonych wniosków. Można więc stwierdzić, iż w ostatnim okresie nastąpiło silne uaktywnienie trzeciego sektora w Wielkopolsce. Dzięki realizacji projektów z udziałem środków z EFS wzrasta potencjał tychże organizacji, zarówno materialny, jak i kadrowy. Wzrost działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe buduje również kapitał społeczny NGO-sów. Silne organizacje pozarządowe przyczyniają się z kolei do urzeczywistnienia idei państwa partnerskiego zgodnie ze wskazaniem polityk horyzontalnych Unii Europejskiej. Wielkopolska jest jednym z nielicznych regionów, gdzie aktywność organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków unijnych jest znacznie większa niż pozostałych.

Tabela 5.7. Wnioski o dofinansowanie złożone przez organizacje pozarządowe, instytucje oświatowe i instytucje samorządowe w ramach konkursów otwartych PO KL

Wyszczególnienie	Liczba wniosków o dofinansowanie złożona w ramach konkursów otwartych PO KL przez:		
	organizacje pozarządowe	instytucje oświatowe	instytucje samorządowe
Priorytet VI	157	24	69
Priorytet VII	200	9	48
Priorytet VIII	112	43	22
Priorytet IX	279	154	406
Razem	748	230	545

W ramach projektów realizowanych z PO KL udzielono wsparcia osobom i grupom społecznym.

Priorytet VI

W ramach Priorytetu VI wsparcie ukierunkowane zostało na:

- osoby pozostające bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy,
- powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy w zakresie realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie,

- inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich,
- osoby rozpoczynające działalność gospodarczą (samozatrudnienie).

Tabela 5.8. Wskaźniki osiągnięte w 2008 roku dla Priorytetu VI PO KL*

Nazwa wskaźnika	M	K	Ogółem
Priorytet VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich			
Liczba osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu	353	456	809
w tym liczba osób w wieku 15-24 lata	111	134	245
w tym liczba osób w wieku 15-24 lata zamieszkujących obszary wiejskie	40	91	131
w tym liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy	228	398	626
a) w tym liczba osób niepełnosprawnych	17	27	44
b) w tym liczba osób długotrwale bezrobotnych	47	130	177
c) w tym liczba osób z terenów wiejskich	164	241	405
w tym liczba osób w wieku 50-64 lata	21	39	60
w tym liczba osób, które zostały objęte Indywidualnym Planem Działania	0	47	47
Liczba osób bezrobotnych, które otrzymały wsparcie w ramach projektu w okresie pierwszych 100 dni od dnia zarejestrowania w urzędzie pracy w grupie osób młodych (15-24 lata)	162	289	451
Liczba kluczowych pracowników PSZ, którzy zakończyli udział w szkoleniach realizowanych w systemie pozaszkolnym, istotnych z punktu widzenia regionalnego rynku pracy	0	11	11
Liczba osób, które uzyskały środki na podjęcie działalności gospodarczej	147	84	231
w tym liczba osób w wieku 15-24 lata	23	13	36
w tym liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy	107	60	167
a) w tym liczba osób niepełnosprawnych	2	4	6
b) w tym liczba osób długotrwale bezrobotnych	20	18	38
c) w tym liczba osób z terenów wiejskich	85	38	123
w tym liczba osób w wieku 50-64 lata	6	4	10
Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	46	36	82
w tym przekazanych osobom w wieku 15-24 lata	8	9	17
w tym przekazanych osobom znajdującym się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy	78	53	131
a) w tym osobom niepełnosprawnym	0	1	1
b) w tym osobom długotrwale bezrobotnym	46	36	82
c) w tym osobom z terenów wiejskich	32	16	48
w tym przekazanych osobom w wieku 50-64 lata	2	1	3

*Poziom wskaźników został określony na podstawie danych pochodzących z zatwierdzonych wniosków o płatność, które wprowadzono do Krajowego Systemu Informatycznego do 31.12.2008 roku. Wskaźniki za 2008 rok ulegną jeszcze zmianie (na korzyść), w momencie zebrania i wprowadzenia do systemu wszystkich danych dotyczących projektów realizowanych w 2008 roku.

Priorytet VII

Zrealizowanie tak szerokiego zakresu form wsparcia osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w bezpośredni sposób przyczyniło się do osiągnięcia celów PO KL – wzrostu

zdolności do zatrudnienia tych osób, co w konsekwencji przyczyni się do wzrostu aktywności zawodowej i zatrudnienia w regionie.

Projekty realizowane w ramach Priorytetu VII kierowane były do:

- osób korzystających z pomocy społecznej, które nie pracują i są w wieku aktywności zawodowej, a w szczególności:
 - osób długotrwale bezrobotnych,
 - niepełnosprawnych,
 - osób w wieku 50+,
 - mieszkańców obszarów wiejskich,
- podmiotów ekonomii społecznej,
- ośrodków pomocy społecznej i ich pracowników oraz innych jednostek pomocy i integracji społecznej i ich pracowników.

Tabela 5.9. Wskaźniki osiągnięte w 2008 roku dla Priorytetu VII PO KL*

Nazwa wskaźnika	M	K	Ogółem
Priorytet VII. Promocja integracji społecznej			
Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji	17	30	47
w tym osoby z terenów wiejskich	10	25	35
Liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów	160	460	620
Liczba pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej bezpośrednio zajmujących się aktywną integracją, którzy w wyniku wsparcia z EFS podnieśli swoje kwalifikacje w systemie pozaszkolnym	9	108	117
Liczba osób, które otrzymały wsparcie w ramach instytucji ekonomii społecznej	17	85	102

**Poziom wskaźników został określony na podstawie danych pochodzących z zatwierdzonych wniosków o płatność, które wprowadzono do Krajowego Systemu Informatycznego do 31.12.2008 roku. Wskaźniki za 2008 roku ulegną jeszcze zmianie (na korzyść), w momencie zebrania i wprowadzenia do systemu wszystkich danych dotyczących projektów realizowanych w 2008 roku.*

Komentarz do osiągniętych wartości wskaźników dla Priorytetu VII PO KL ujętych w tabeli nr 5.9

Głównym powodem nie osiągnięcia zakładanych wartości wskaźników jest fakt, iż uwzględniane są wyłącznie dane pochodzące z zatwierdzonych wniosków o płatność. Ponadto, w przypadku Działania 7.1 przeznaczonego dla ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie, nie wszyscy potencjalni Beneficjenci złożyli projekty. Mimo szkoleń przeprowadzonych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w ramach projektu systemowego realizowanego w Poddziałaniu 7.1.3 (projekt zaakceptowany przez WUP w Poznaniu 29 listopada 2007 r.) wnioski o dofinansowanie

złożyło jedynie 182 z 257 uprawnionych instytucji. Istotnym problemem jest również bardzo niska jakość wniosków o dofinansowanie i wniosków o płatność oraz załączników składanych przez Beneficjentów, co przedłuża procedury oceny wniosków, zawierania umów, weryfikacji, a przede wszystkim zatwierdzania wniosków o płatność.

Dzięki realizacji działań w ramach priorytetu VII znaczna liczba klientów pomocy społecznej objęta została działaniami aktywnej integracji oraz kontraktami socjalnymi. Prowadzone działania aktywizacyjne przyczyniły się w znacznej mierze do eliminacji barier w dostępie tych osób do praw i usług. Ponadto w ramach działań na poziomie Priorytetu VII pracownicy instytucji pomocy i integracji społecznej zdobyli i podnieśli swoje kwalifikacje. Wpływnie to pozytywnie na jakość oraz efektywność podejmowanych przez nich działań z zakresu pomocy i integracji społecznej.

Priorytet VIII

W ramach działań Priorytetu VIII wsparcie otrzymały pracujące osoby dorosłe. Dzięki podniesieniu kwalifikacji i umiejętności zawodowych pracowników wielkopolskich przedsiębiorstw wzrosła zdolność firm do przygotowania się i przejścia przez zmiany gospodarcze. Wielkopolscy pracodawcy otrzymali w ten sposób skuteczną pomoc, która w konsekwencji przyczyni się do wzrostu ich konkurencyjności i utrzymania aktywności na rynku.

Tabela 5.10. Wskaźniki osiągnięte w 2008 roku dla Priorytetu VIII PO KL*

Nazwa wskaźnika	M	K	Ogółem
Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki			
Liczba pracujących osób dorosłych, które zakończyły udział w projektach szkoleniowych	599	799	1 398
w tym liczba osób w wieku powyżej 50. roku życia	19	30	49

**Poziom wskaźników został określony na podstawie danych pochodzących z zatwierdzonych wniosków o płatność, które wprowadzono do Krajowego Systemu Informatycznego do 31.12.2008 roku. Wskaźniki za 2008r ulegną jeszcze zmianie (na korzyść), w momencie zebrania i wprowadzenia do systemu wszystkich danych dotyczących projektów realizowanych w 2008 roku.*

Priorytet IX

Realizacja działań w ramach Priorytetu IX umożliwiła udział w kształceniu na różnym poziomie różnym grupom społecznym (od edukacji szkolnej do kształcenia ustawicznego). Dzięki realizacji projektów osoby dorosłe podniosły swoje kwalifikacje w ramach kształcenia ustawicznego. Dzięki stworzeniu możliwości edukacji osobom znajdującym się w trudniejszym położeniu, uległy zwiększeniu szanse tych osób na rynku pracy.

Uczestnicząc w projektach nauczyciele z obszarów wiejskich podnieśli swoje kompetencje poprzez uczestniczenie w doskonaleniu zawodowym. Wdrożone w szkołach wiejskich projekty rozwojowe (obejmujące m.in. uruchomienie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych) przyczyniły się do podniesienia poziomu i jakości edukacji szkolnej.

Z kolei realizacja oddolnych inicjatyw społecznych na obszarach wiejskich miała wymierny wpływ na poprawę sytuacji edukacyjnej na wsi, dzięki wyeliminowaniu barier w dostępie ludności wiejskiej do pełnej oferty edukacyjnej.

Tabela 5.11. Wskaźniki osiągnięte w 2008 roku dla Priorytetu IX PO KL*

Nazwa wskaźnika	M	K	Ogółem
Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach			
Liczba szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Priorytetu	nie dotyczy	nie dotyczy	11
w tym na obszarach miejskich	nie dotyczy	nie dotyczy	11
Liczba osób dorosłych w wieku 25-64 lata, które uczestniczyły w formalnym kształceniu ustawicznym w ramach Priorytetu	54	122	176
Liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach	9	42	51
w tym nauczyciele na obszarach wiejskich	9	42	51
Liczba oddolnych inicjatyw społecznych podejmowanych w ramach Priorytetu	nie dotyczy	nie dotyczy	17

**Poziom wskaźników został określony na podstawie danych pochodzących z zatwierdzonych wniosków o płatność, które wprowadzono do Krajowego Systemu Informatycznego do 31.12.2008 roku. Wskaźniki za 2008r ulegną jeszcze zmianie (na korzyść), w momencie zebrania i wprowadzenia do systemu wszystkich danych dotyczących projektów realizowanych w 2008 roku.*

W IV kwartale 2008 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu opracował Plany Działania na rok 2009 dla Priorytetów VI-IX w województwie wielkopolskim. Zostały one zatwierdzone do realizacji przez Instytucję Zarządzającą PO KL – Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

5.2. PROGRAMY WOJEWÓDZKIE I RZĄDOWE FINANSOWANE Z FUNDUSZU PRACY

W 2008 roku na terenie województwa wielkopolskiego realizowany był program działań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób w wieku niemobilnym finansowany z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej pt. Program 45/50 Plus.

Powiatowe urzędy pracy z terenu województwa wielkopolskiego, które złożyły wnioski i realizowały program rządowy 45/50 Plus to PUP: gostyński, kaliski, kolski, ostrowski, pilski, poznański, turecki, wągrowiecki, wolsztyński i wrzesiński.

Jednocześnie z Funduszu Pracy z „rezerwy” Samorządu Województwa Wielkopolskiego w 2008 roku realizowany był wojewódzki program aktywizacji zawodowej bezrobotnych pn. *Nie jesteś sam*. W ramach tego programu realizowano trzy podprojekty: *Rowy*, *Lepsza droga* oraz *Aktywna kobieta*.

5.2.1. PROGRAMY WOJEWÓDZKIE

Program „Nie jesteś sam”

Z inicjatywy Samorządu Województwa Wielkopolskiego Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu opracował, wdrożył oraz monitorował realizację wojewódzkiego programu aktywizacji zawodowej „Nie jesteś sam”. Program ten składał się z 3 podprojektów:

- „Aktywna Kobieta”,
- „Rowy”,
- „Lepsza Droga”.

Adresatami programu były osoby zarejestrowane jako bezrobotne w powiatowych urzędach pracy:

- program „Aktywna Kobieta” – bezrobotne kobiety w wieku 40 - 49 lat,
- program „Rowy” i „Lepsza Droga” – ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale bezrobotnych.

Program miał za zadanie ograniczenie bezrobocia wśród osób zarejestrowanych jako bezrobotne w powiatowych urzędach pracy poprzez ich aktywizację i przywrócenie na rynek pracy. Jednocześnie miał zahamować zjawisko wykluczenia społecznego oraz pogłębiania się negatywnych (biernych) postaw wobec pracy. W trakcie realizacji programu została sprawdzona gotowość do podjęcia zatrudnienia przez osoby bezrobotne. Uczestnicy programu mieli możliwość zdobycia źródeł utrzymania i w rezultacie poprawę sytuacji społeczno – ekonomicznej.

Na realizacji podprojektu „Rowy” skorzystała infrastruktura melioracyjna województwa wielkopolskiego dzięki wykonaniu prac związanych z konserwacją urządzeń melioracji podstawowych tj. rzek, kanałów i wałów przeciwpowodziowych, co przyczyniło się do poprawy gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej w województwie. Dzięki realizacji podprojektu „Lepsza Droga” polepszeniu uległ stan dróg wojewódzkich.

Program „Nie jesteś sam” finansowany był ze środków Funduszu Pracy pozostających w dyspozycji Samorządu Województwa Wielkopolskiego. Łączna kwota przeznaczona na jego realizację wyniosła 12 957 905 zł, z tego na finansowanie podprojektów przydzielone zostały środki w wysokości:

- „Rowy” 7 939 685 zł,
- „Aktywna Kobieta” 3 655 738 zł,
- „Lepsza Droga” 1 362 482 zł.

Z ww. kwoty samorzady powiatowe wykorzystały 9 389 133 zł, w tym:

- „Rowy” 5 905 336 zł,
- „Aktywna kobieta” 2 599 112 zł,
- „Lepsza droga” 884 685 zł.

Pozostałe środki za zgodą Marszałka Województwa Wielkopolskiego przeznaczone zostały na finansowanie innych aktywnych form.

Rezultaty podjętych działań w ramach programu „Nie jesteś sam” w 2008 roku:

1. W projekcie udział wzięło łącznie 1 572 bezrobotnych, w tym:

- w 29 samorządach powiatowych, które zadeklarowały udział 861 bezrobotnych w podprojekcie „Rowy”, udział wzięło 782, co stanowi 90,8%,
- w pięciu samorządach powiatowych (o najwyższej stopie bezrobocia wg stanu na koniec marca 2008 roku), które zadeklarowały udział 694 kobiet w podprojekcie „Aktywna kobieta”, udział wzięły 662, co stanowi 95,4%,
- w 18 samorządach powiatowych, które zadeklarowały udział 148 bezrobotnych w podprojekcie „Lepsza droga”, udział wzięło 128, co stanowi 86,5%.

2. Uczestnictwa w projekcie odmówiło łącznie 1 190 osób, w tym:

- „Rowy” 794 osoby,
- „Aktywna kobieta” 250 osób,
- „Lepsza droga” 146 osób.

3. Skreślonych z ewidencji powiatowych urzędów pracy z uwagi na odmówienie uczestnictwa w programie zostało łącznie 676 bezrobotnych, w tym:

- „Rowy” 398 bezrobotnych,
- „Aktywna kobieta” 187 bezrobotnych,
- „Lepsza droga” 91 bezrobotnych.

4. W trakcie realizacji programu zwolnienia lekarskie przedstawiły łącznie 523 osoby, w tym:

- „Rowy” 367 osób,
 - „Aktywna kobieta” 93 osoby,
 - „Lepsza droga” 63 osoby.
5. Podczas rekrutacji do programu łącznie 642 osoby zostały odrzucone przez pracodawców, w tym:
- „Rowy” 286 osób,
 - „Aktywna kobieta” 302 osoby,
 - „Lepsza droga” 54 osoby.

Tabela 5.12. Rezultaty podjętych działań w ramach programu "Nie jesteś sam" w 2008 roku

Lp	Powiat	Liczba osób faktycznie biorących udział w projekcie			Liczba osób, które zostały odrzucone przez pracodawców			Liczba osób, które odmówiły uczestnictwa w projekcie			Liczba osób, które z uwagi na odmówienie uczestnictwa w projekcie zostały skreślone z ewidencji PUP			Liczba osób, które przedstawiły zwolnienia lekarskie w trakcie trwania projektu			Wydatki poniesione na realizację projektu w zł									
		NJS ogółem	AK	R	LD	NJS ogółem	AK	R	LD	NJS ogółem	AK	R	LD	NJS ogółem	AK	R	LD	NJS ogółem	AK	R	LD					
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1	chodzieski	24	-	18	6	16	-	12	4	13	-	7	6	8	-	5	3	16	-	12	4	158 667	-	116 018	42 649	
2	czarnkowsko-trzcianecki	77	-	56	21	5	-	2	3	45	-	33	12	32	-	24	8	29	-	19	10	632 400	-	447 600	184 800	
3	gnieźniński	28	-	28	-	14	-	14	-	9	-	9	-	0	-	0	-	4	-	4	-	240 092	-	240 092	-	
4	gostyński	26	-	26	-	5	-	5	-	39	-	39	-	16	-	16	-	17	-	17	-	216 007	-	216 007	-	
5	grodziński	0	-	20	-	4	-	4	-	111	-	111	-	48	-	48	-	5	-	5	-	110 308	-	110 308	-	
6	jarociński	37	-	37	-	0	-	0	-	6	-	6	-	6	-	6	-	6	-	6	-	265 859	-	265 859	-	
7	kaliski	73	-	65	8	16	-	13	3	9	-	3	6	8	-	2	6	40	-	32	8	695 098	-	621 905	73 193	
8	kepiński	12	-	12	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	11	-	11	-	104 704	-	104 704	-	
9	kolski	78	54	15	9	13	8	0	5	71	57	4	10	47	41	0	6	11	4	3	4	461 592	287 513	129 104	44 975	
10	konin	478	455	15	8	161	160	0	1	124	116	8	0	102	94	8	0	48	48	0	0	1 615 297	1 439 493	117 916	57 888	
11	kościański	25	-	19	6	28	-	22	6	46	-	15	31	17	-	8	9	17	-	15	2	122 627	-	108 100	14 527	
12	krotoszyński	25	-	25	-	2	-	2	-	7	-	7	-	2	-	2	-	7	-	7	-	168 186	-	168 186	-	
13	leszczyński	37	-	37	-	12	-	12	-	21	-	21	-	14	-	14	-	15	-	15	-	202 178	-	202 178	-	
14	międzybuzki	9	-	6	3	3	-	0	3	3	-	2	1	0	-	0	0	13	-	9	4	62 492	-	43 512	18 980	
15	nowotomyski	13	-	11	2	4	-	4	0	13	-	9	4	8	-	5	3	1	-	1	0	81 525	-	70 654	10 871	
16	obornicki	12	-	12	-	16	-	16	-	11	-	11	-	5	-	5	-	21	-	21	-	111 364	-	111 364	-	
17	ostrowski	45	-	37	8	0	-	0	0	1	-	1	0	0	-	0	0	24	-	22	2	382 638	-	309 561	73 078	
18	ostrzeszowski	10	-	10	-	0	-	0	-	11	-	11	-	0	-	0	-	4	-	4	-	76 547	-	76 547	-	
19	piłski	23	-	23	-	13	-	13	-	11	-	11	-	5	-	5	-	5	-	5	-	64 541	-	64 541	-	
20	pleszewski	69	-	61	8	11	-	11	0	18	-	18	0	8	-	8	0	48	-	43	5	504 252	-	451 126	53 399	
21	poznański	5	-	5	-	1	-	1	-	11	-	11	-	9	-	9	-	3	-	3	-	32 454	-	32 454	-	
22	rawicki	40	-	40	-	5	-	5	-	0	-	0	-	0	-	0	-	33	-	33	-	318 550	-	318 550	-	
23	słupecki	86	64	8	14	116	73	25	18	152	44	85	23	92	32	40	20	29	17	7	5	466 217	312 350	59 281	94 586	
24	szamotulski	9	-	6	3	4	-	0	4	43	-	32	11	30	-	22	8	1	-	1	0	53 205	-	32 541	20 664	
25	średzki	51	-	47	4	19	-	19	0	58	-	42	16	39	-	29	10	19	-	18	1	438 325	-	409 962	28 362	
26	śremski	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	-
27	turecki	21	-	10	11	13	-	13	0	32	-	21	11	18	-	11	7	9	-	3	6	111 855	-	58 913	52 942	
28	wągrowiecki	82	46	36	-	25	12	13	-	97	31	66	-	50	18	32	-	23	13	10	-	645 255	330 728	314 527	-	
29	wolsztyński	22	-	22	0	27	-	23	4	12	-	8	4	4	-	3	1	9	-	9	0	215 668	-	215 668	0	
30	wrzesiński	36	-	30	6	28	-	28	0	195	-	195	0	100	-	99	1	37	-	30	7	296 095	-	242 005	54 089	
31	złotowski	99	43	50	6	80	49	29	2	20	2	18	0	9	2	7	0	18	11	5	2	534 865	229 028	278 609	27 228	
	Województwo	1 572	662	782	128	642	302	286	54	1 190	250	794	146	676	187	398	91	523	93	367	63	9 389 133	2 599 112	5 905 336	884 685	

Kreska w kolumnach dotyczących podprojektów oznacza, że powiatowy urząd pracy nie uczestniczył w realizacji danego podprojektu

NJS – Nie jesteś sam; AK – Aktywna kobieta; R – Rowy; LD- Lepsza droga

5.2.2. PROGRAMY RZĄDOWE

W 2008 roku ze środków Funduszu Pracy stanowiących rezerwę Ministra Pracy i Polityki Społecznej realizowano działania na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób w wieku niemobilnym – Program 45/50 PLUS. Założeniem tego Programu było wzmocnienie u osób w wieku niemobilnym aktywnego funkcjonowania na rynku pracy. Środki z rezerwy Ministra posłużyły realizacji projektów aktywizacji zawodowej tychże osób w ramach projektów przygotowanych przez powiatowe urzędy pracy i zgłoszonych przez samorzady powiatów.

Działania podjęte w ramach niniejszego Programu wpisują się w zadania rządowego Programu „Solidarność pokoleń – 50+” mającego na celu poprawę zatrudnialności osób powyżej 50 roku życia w Polsce.

Program 45/50 PLUS miał na celu przywrócenie zdolności zatrudnieniowej, objęcie działaniami aktywizującymi oraz umożliwienie podjęcia i utrzymania zatrudnienia przez osoby bezrobotne w wieku niemobilnym, tj. powyżej 45 roku życia, ze szczególnym uwzględnieniem bezrobotnych powyżej 50 roku życia, którzy w świetle art. 49 pkt. 3 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy zostali uznani za osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Opracowanie Programu było reakcją na potrzebę kompleksowego rozwiązania problemu pozostawania bez pracy tej kategorii osób. Spowodowało to konieczność podjęcia intensywniejszych działań, ukierunkowanych na ułatwienie pełnego dostępu do zmieniającego się rynku pracy.

Zamierzeniem Programu było też umożliwienie uczestnikom Programu wykorzystania posiadanego już potencjału zawodowego bądź nabycie nowych kwalifikacji zawodowych w celu podjęcie zatrudnienia oraz pomoc w podejmowaniu działalności gospodarczej.

Osoby objęte Programem 45/50 Plus mogły otrzymać następujący rodzaj wsparcia:

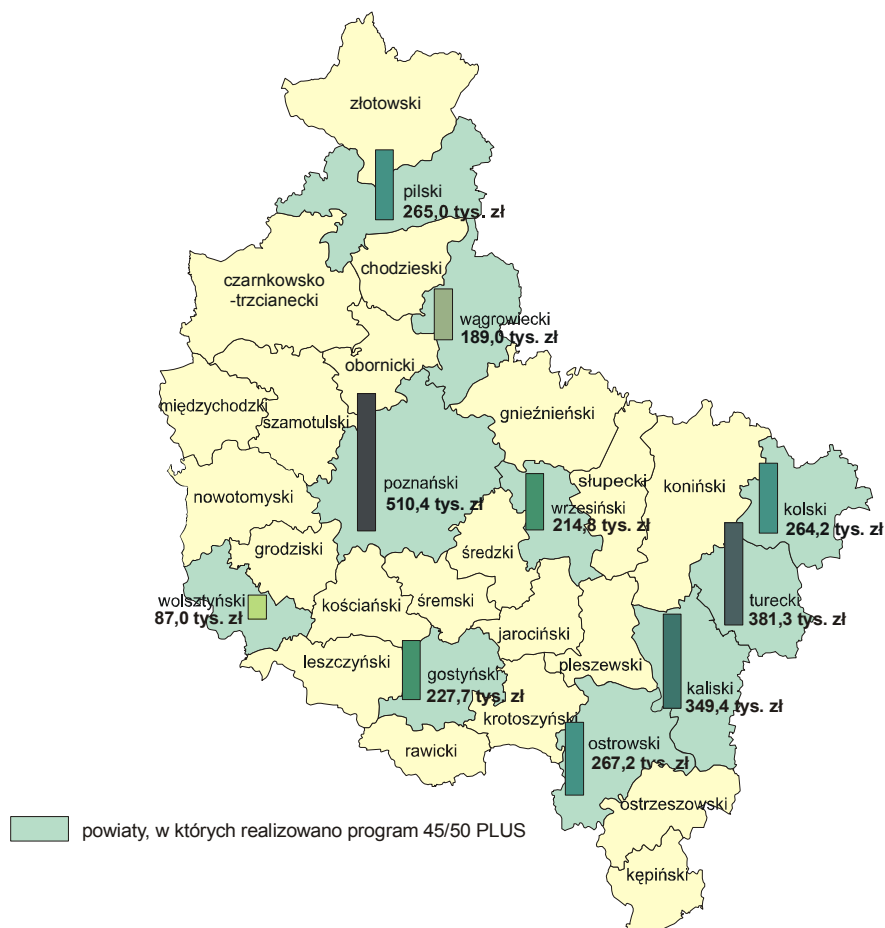
- szkolenia zawodowe i ogólne, w tym z zakresu umiejętności poszukiwania pracy,
- szkolenia połączone z programami przygotowania zawodowego w miejscu pracy,
- szkolenia połączone z przyznaniem środków na podjęcie działalności gospodarczej lub założeniem spółdzielni socjalnej,
- szkolenia połączone z utworzeniem miejsca pracy u pracodawcy,
- otrzymywanie pożyczki na sfinansowanie kosztów szkolenia, w celu podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej wymagającej szczególnych kwalifikacji.

Ponadto projekty mogły uwzględniać wsparcie bezrobotnych pomocą specjalistyczną udzielaną przez doradców zawodowych i liderów klubów pracy. Środki Funduszu Pracy z rezerwy ministra były wówczas wykorzystane na pokrycie kosztów przejazdu na zajęcia z zakresu poradnictwa zawodowego i pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy. Szczególnie promowane były te projekty, które wykazały się szczególnymi zaletami, np. innowacyjnością.

Na realizację Programu 45/50 plus w 2008 roku w województwie wielkopolskim ze środków Funduszu Pracy z rezerwy ministra dostępna była kwota: 5 919 840,00 zł. Na 31 samorządów powiatowych Wielkopolski, Program 45/50 Plus realizowało tylko 10 powiatów tj. gostyński, kaliski, kolski, ostrowski, pilski, poznański, turecki, wągrowiecki, wolsztyński i wrzesiński. Kwota wykorzystana na ten cel przez samorzady powiatowe wyniosła 2 756 000,00 zł.

Z uwagi na tak małe zainteresowanie ze strony pozostałych powiatów Wielkopolski przystąpieniem do Programu rządowego 45/50 Plus (pomimo działań mobilizujących prowadzonych przez WUP w Poznaniu), region nasz wykorzystał tylko w 46,5% możliwości pozyskania dodatkowych środków Funduszu Pracy na wzmocnienie tej grupy wiekowej bezrobotnych na rynku pracy.

Realizacja Programu 45/50 PLUS w Wielkopolsce wg powiatów

6. PODZIAŁ I WYKORZYSTANIE FUNDUSZU PRACY

6.1. ZASADY PODZIAŁU FUNDUSZU PRACY W 2008 ROKU

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy jednym z zadań samorządu województwa w zakresie polityki rynku pracy jest podział przyznanych środków Funduszu Pracy, z uwzględnieniem kierunków i priorytetów określonych w wojewódzkim planie działań na rzecz zatrudnienia.

W roku 2008 podział środków dla samorządów powiatowych dokonano w oparciu o następujące kryteria:

- liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia,
- liczba bezrobotnych do 25 roku życia,
- liczba zarejestrowanych bezrobotnych pomniejszona o liczbę bezrobotnych powyżej 50 roku życia i do 25 roku życia,
- zaangażowanie powiatu w realizację projektów w ramach działań 1.2 i 1.3 SPO RZL,
- stopa bezrobocia,
- stosunek odpływu z bezrobocia do napływu,
- efektywność zatrudnieniowa.

W 2008 roku decyzją Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej województwo wielkopolskie otrzymało 175 577,4 tys. zł, tj. o 12,0 mln zł więcej niż rok wcześniej. Samorządom powiatowym zgodnie z wymienionymi wyżej kryteriami przyznano środki w kwocie 87 788,7 tys. zł z przeznaczeniem na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia. Utworzona 50% rezerwa samorządu województwa przeznaczona została na finansowanie programu wojewódzkiego „*Nie jesteś sam*” w kwocie 12 958,0 tys. zł na działanie 6.1.3 PO KL 74 780,8 tys. zł oraz 49,9 tys. zł na program lokalny.

W trakcie 2008 roku Minister Pracy i Polityki Społecznej na wnioski powiatowych urzędów pracy dodatkowo przyznał 49 237,0 tys. zł oraz na realizację programu rządowego 45/50 PLUS 2 756,0 tys. zł.

Łącznie województwo wielkopolskie dysponowało kwotą 227 566,5 tys. zł, co oznaczało kwotę o 28 873,6 wyższą aniżeli zadysponowana w roku 2007.

6.2. FUNDUSZU PRACY I STRUKTURA JEGO WYDATKÓW

Faktycznie wydatkowane w 2008 roku środki obejmujące zarówno obligatoryjne (nielimitowane) jak i fakultatywne wydatki wyniosły łącznie 367 794,7 tys. zł, tj. o 2,7% mniej niż rok wcześniej.

Wielkość i strukturę wydatków przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 6.1. Wydatki z Funduszu Pracy w województwie wielkopolskim w latach 2007-2008

Wyszczególnienie	2007 rok		2008 rok		Dynamika 2007=100%
	w tys. zł	struktura %	w tys. zł	struktura %	
Wydatkowane środki FP ogółem:	377 877,7	100,0	367 794,7	100,0	97,3
z tego na:					
zasiłki dla bezrobotnych	160 532,8	42,5	117 631,3	32,0	73,3
programy na rzecz promocji zatrudnienia	197 812,1	52,3	226 928,5	61,7	114,7
pozostałe	19 532,8	5,2	23 234,9	6,3	119,0

Jak wynika z powyższego w 2008 roku nastąpiły kolejne korzystne zmiany w globalnej strukturze wydatków. Zdecydowanemu zmniejszeniu uległa kwota wypłat na zasiłki dla bezrobotnych, która w 2008 roku stanowiła 32,0%, wobec 42,5% w roku 2007. Zdecydowanie wzrósł natomiast udział wydatków na programy na rzecz promocji zatrudnienia, odpowiednio z 52,3% do 61,7%, a w ujęciu dynamicznym wydatki na ten cel wzrosły o 14,7%. Fakt, że tylko 1/3 ogólnej kwoty Funduszu Pracy została przeznaczona na wypłaty zasiłków dla bezrobotnych wiąże się bezpośrednio ze znaczącym spadkiem liczby bezrobotnych, a także objęciem dużej ich liczby różnymi formami aktywizacji.

6.3. WYDATKI Z FUNDUSZU PRACY NA AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU

W 2008 roku, na tzw. aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu wielkopolskie urzędy pracy wydały łącznie 226,9 mln zł, tj. o 14,7% więcej niż rok wcześniej. Dzięki temu udało się zaktywizować blisko 47 tys. osób.

Szczegółowe informacje na temat kierunków wydatkowania środków z Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, ich strukturę i dynamikę przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 6.2. Wydatkowane środki z Funduszu Pracy na aktywne formy w województwie wielkopolskim w latach 2007-2008

Wyszczególnienie	2007 rok		2008 rok		Dynamika 2007=100%
	w tys. zł	struktura %	w tys. zł	struktura %	
Wydatkowane środki FP na aktywne formy:	197 812,1	100,0	226 928,5	100,0	114,7
z tego na:					
szkolenia	15 321,1	7,7	15 060,7	6,6	98,3
prace interwencyjne	9 265,0	4,7	7 920,6	3,5	85,5
roboty publiczne	12 772,9	6,5	16 337,0	7,2	127,9
podjęcie działalności gospodarczej	56 184,5	28,4	68 221,0	30,1	121,4
wyposażenie stanowisk pracy	32 263,8	16,3	30 777,3	13,5	95,4
stypendia na okres stażu	52 801,9	26,7	63 809,9	28,1	120,8
stypendia na okres przygotowania zawodowego	15 065,3	7,6	19 742,2	8,7	131,0
prace społecznie użyteczne	1 815,1	0,9	1 727,3	0,8	95,2
inne	2 322,5	1,2	3 332,5	1,5	143,5

Najwięcej, bo 1/3 ogółu środków, jaką miały w dyspozycji powiatowe urzędy pracy przeznaczono w 2008 roku na dotacje na podjęcie działalności gospodarczej. Kwota ta była o 21,4% wyższa niż w 2007 roku. Jest to tym bardziej warte podkreślenia, bowiem dotacje uważa się za najefektywniejszą formę wydawania publicznych pieniędzy. Kolejną pozycję w strukturze wydatków zajmowały stypendia za okres staży, które stanowiły 28,1%, a wydatkowana kwota była o 20,8% wyższa niż rok wcześniej, o 31% wzrosły też wydatki na stypendia za okres przygotowania zawodowego, chociaż w strukturze wydatków stanowiły 8,7%. Na niepokojąco niskim poziomie ukształtowały się wydatki na szkolenia, stanowiąc w strukturze zaledwie 6,6% i wykazując tendencję malejącą – poziom wydatków w porównaniu z rokiem 2007 obniżył się o 1,7%. Podobnie jak w 2007 roku najmniej wykorzystywaną formą pomocy bezrobotnym był ich udział w organizowanych pracach interwencyjnych. Wydatki na finansowanie tych prac zmniejszyły się w 2008 roku aż o 14,5% w porównaniu z rokiem 2007, a ich udział w globalnej kwocie wydatków stanowił zaledwie 3,5%. Większą popularność zyskały roboty publiczne, gdzie w 2008 roku odnotowano wzrost o 27,9% w porównaniu do roku 2007.

7. INNE ZADANIA REALIZOWANE NA RYNKU PRACY PRZEZ WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W POZNANIU

7.1. POŚREDNICTWO PRACY

Podobnie jak w roku 2007, zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w 2008 roku realizował usługi z zakresu pośrednictwa pracy na poziomie wojewódzkim, krajowym oraz międzynarodowym. Na poziomie międzynarodowym w ramach usług EURES wspierających mobilność w dziedzinie zatrudnienia w krajach Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii.

Usługi Pośrednictwa Pracy na poziomie krajowym, realizowane były poprzez udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu odpowiedniego zatrudnienia. Przekazywano informacje o sposobach poszukiwania pracy oraz miejscach, w których pracodawcy zamieszczają oferty. Dodatkowo oferowano pomoc w zakresie określania kwalifikacji i przygotowania dokumentów aplikacyjnych.

Ponadto pracownicy odpowiedzialni za pośrednictwo pracy na terenie kraju pozyskiwali informacje o wolnych miejscach pracy poprzez spotkania z pracodawcami, podczas których informowano o usługach świadczonych przez WUP w Poznaniu. W trakcie spotkań zwracano szczególną uwagę na grupy zawodowe osób niepełnosprawnych oraz osób po czterdziestym piątym roku życia, które znajdują się w wyjątkowo trudnej sytuacji na rynku pracy.

Na wyraźną prośbę danej firmy, pracownicy WUP pomagali również w pierwszym etapie doboru pracowników jakim była wstępna selekcja dokumentów, tym samym umożliwiali pracodawcom zminimalizowanie kosztów procesu rekrutacji.

W 2008 roku pośrednicy pracy zatrudnieni w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Poznaniu nawiązali współpracę z 943 zakładami pracy, w wyniku której zdobyli 3 205 ofert pracy, na które skierowano 4 671 osób.

Ponadto w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Poznaniu i we wszystkich Oddziałach Zamiejscowych funkcjonują sale komputerowe wyposażone w stanowiska internetowe, które umożliwiają bezpłatne korzystanie z Internetu wszystkim osobom zainteresowanym podjęciem zatrudnienia lub chcącym zmienić dotychczasową pracę. Poszukiwanie pracy przez Internet umożliwia szybsze dotarcie do pracodawcy poprzez wyszukiwanie ofert pracy na portalach internetowych. Pomaga także w znalezieniu informacji o firmie oraz umożliwia

wypełnienie i przesłanie potrzebnych formularzy drogą elektroniczną, która jest coraz częstszą a niekiedy jedyną formą kontaktu z pracodawcą.

7.2. PORADNICTWO I INFORMACJA ZAWODOWA

Zadania z tego zakresu wykonywało dwudziestu doradców zawodowych, którzy posiadali wyższe wykształcenie kierunkowe, bądź pokrewne kierunkowo.

Z różnorodnych form pomocy świadczonej w centrach w 2008 roku skorzystało 14 120 osób (dorośli i młodzież ucząca się).

Działania podejmowane w zakresie poradnictwa i informacji zawodowej opierały się na dwóch podstawowych formach pracy z klientem, tj. pomocy indywidualnej oraz poradach grupowych.

Dominującą formą pracy z klientami w centrach informacji i planowania kariery zawodowej były konsultacje indywidualne – zarówno indywidualne porady zawodowe (dłuższe, czasem kilkugodzinne rozmowy doradcze), jak i krótkie indywidualne informacje zawodowe. Tego rodzaju pomocą objęto 9 754 osoby. Podczas rozmów indywidualnych doradcy identyfikowali potrzeby, cele zawodowe, umiejętności i kwalifikacje oraz udzielali klientom pomocy w określeniu kierunku rozwoju, który umożliwi znalezienie zatrudnienia.

Ustalenie zasobów związanych z wykształceniem, dotychczasowym doświadczeniem zawodowym oraz potencjałem, wynikającym z indywidualnych predyspozycji osób poszukujących pracy wymagało często szerszej diagnozy. Dlatego konsultacje w miarę potrzeb uzupełniano testami psychologicznymi oraz innymi metodami określającymi potencjał zawodowy.

Licznej grupie klientów udzielono indywidualnej pomocy w zakresie pisania dokumentów aplikacyjnych, która obejmowała między innymi pisanie CV i listów motywacyjnych oraz modyfikacje tych dokumentów do aktualnych potrzeb osób starających się o zatrudnienie. Wielu z nich otrzymało poradę w zakresie problematyki związanej z samozatrudnieniem.

Obok poradnictwa indywidualnego w centrach odbywały się spotkania w ramach poradnictwa i informacji grupowej. W 2008 roku z tej kategorii usług skorzystało łącznie 1 557 osób. Zajęcia grupowe stanowiły działanie służące udzieleniu klientom kompleksowej pomocy, dopełnieniu i wzmocnieniu efektów indywidualnej pracy doradczej.

Porady grupowe to jednodniowe lub kilkudniowe spotkania warsztatowe, podczas których – obok działań doradców – przewidziany jest aktywny udział uczestników. Doradcy zawodowi przeprowadzali warsztaty, wykorzystując sprawdzone metody grupowej pracy doradczej. Stanowiły one dla nich także inspirację do opracowywania własnych programów

autorskich. W 2008 roku w centrach informacji i planowania kariery zawodowej zrealizowano zajęcia warsztatowe o następującej tematyce: zasady sporządzania dokumentów aplikacyjnych dla pracodawców (CV i listu motywacyjnego), przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą i zasady autoprezentacji, metody i techniki szukania zatrudnienia, negocjacje, planowanie kariery zawodowej, kreatywność i twórcze myślenie, działalność gospodarcza w kraju i za granicą, asertywność, komunikacja interpersonalna, samopoznanie, samodzielność w pierwszej pracy, nowoczesne zasady selekcji i rekrutacji, aktywne działanie, wolontariat, zasady szukania pracy i „ulegalniania” zatrudnienia w krajach Unii Europejskiej, przedsiębiorczość i zasady zakładania i prowadzenia własnego biznesu, przybliżenie działań w sektorze organizacji pozarządowej jako drogi do kariery.

Pozytywny odbiór warsztatów oraz ich przydatność pokazuje analiza efektywności zajęć grupowych, którą przeprowadzono w WUP w ramach systemu zarządzania jakością ISO 9001. W ankietach ewaluacyjnych ponad 90% ankietowanych oceniło przydatność warsztatów w kategorii dobra i bardzo dobra.

Podobnie jak w latach ubiegłych liczną grupę klientów stanowiła młodzież szkolna nie będąca ustawowym klientem urzędów pracy. Centra udzieliły porad indywidualnych i grupowych łącznie 2 809 uczniom. Było tak pomimo funkcjonowania całej sieci wyspecjalizowanych placówek oferujących wsparcie uczniom i studentom ponieważ młodzi ludzie chętnie korzystali z usług doradztwa w urzędach pracy. Zakres działań informacyjno-doradczych dla uczniów szkół dziennych obejmował:

- ✓ przeprowadzanie spotkań informacyjno-doradczych dla uczniów ostatnich klas lokalnych szkół średnich oraz studentów,
- ✓ przeprowadzanie konsultacji indywidualnych oraz spotkań informacyjnych z zakresu wyboru zawodu i nauki zasad poruszania się po rynku pracy,
- ✓ uczestnictwo w giełdach szkół i zawodów oraz targach pracy.

W centrach realizowane były założenia europejskiego modelu doradczego, który zakłada ścisłą współpracę doradców z pośrednikami pracy w zakresie działań związanych z kojarzeniem osób szukających zatrudnienia z ofertami pracy będącymi w dyspozycji urzędów.

Doradcy zawodowi uczestniczyli w różnorodnych szkoleniach poszerzających ich wiedzę z zakresu poradnictwa zawodowego, między innymi poprzez poznanie metod wykorzystywanych w jego udzielaniu.

W centrach Wielkopolski przeprowadzono zaleconą przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej aktualizację dwudziestu dziewięciu charakterystyk zawodów.

Zaktualizowano również informatory związane z lokalnym rynkiem pracy, dotyczące wolontariatu, szkół językowych i instytucji szkoleniowych prowadzących kursy języków obcych w Wielkopolsce, szkół kształcących i instytucji wspomagających osoby niepełnosprawne, instytucji wspierających przedsiębiorczość, instytucji pozarządowych wspomagających osoby w trudnej sytuacji życiowej.

W zakresie świadczenia usług z dziedziny poradnictwa zawodowego WUP w Poznaniu wraz z oddziałami zamiejscowymi aktywnie umacniał współpracę z instytucjami świadczącymi usługi o podobnym profilu. Kontynuował współdziałanie z biurami karier, centrami edukacji i pracy oraz mobilnymi centrami zawodowymi przy OHP, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, gminnymi centrami informacji, kuratorami sądowymi, szkołami oraz z klubami pracy. Szczególnie aktywnie przebiegała współpraca z lokalnymi ośrodkami pomocy społecznej oraz „Monarem” i „Markotem”.

7.3. SŁUŻBA ZASTĘPCZA

W związku z profesjonalizacją sił zbrojnych RP rok 2008 był ostatnim rokiem realizacji wszystkich zadań z zakresu służby zastępczej. Służbę zastępczą poborowi odbywali w państwowych i samorządowych jednostkach organizacyjnych, publicznych zakładach opieki zdrowotnej oraz w organizacjach pożytku publicznego, które posiadały zezwolenie Ministra właściwego ds. pracy na odbywanie służby zastępczej. Według stanu na 31 grudnia 2008 roku poborowi odbywali służbę zastępczą w 147 podmiotach. Największa grupa poborowych odbywała służbę zastępczą w szpitalach i domach opieki społecznej.

7.3.1. KOMISJA WOJEWÓDZKA DS. SŁUŻBY ZASTĘPCZEJ

W roku 2008 do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu wpłynęło 175 wniosków o przeznaczenie do służby zastępczej o 374 mniej w stosunku do roku 2007. W trakcie 83 posiedzeń Komisja Wojewódzka ds. Służby Zastępczej w Poznaniu rozpatrzyła 306 wniosków. Wynikiem tego było przyznanie służby zastępczej 114 poborowym, odmowę otrzymały 157 osoby, 35 spraw umorzono. Ponadto komisja rozpatrzyła 6 wniosków o uchylenie służby zastępczej i 1 wniosek o odstąpienie od służby zastępczej, przekazując go do ministra właściwego do spraw pracy.

Odwołania od przyznanej decyzji złożyło 62 poborowych. Komisja Wojewódzka po analizie dokumentów w 3 przypadkach wydała powtórne orzeczenie, w pozostałych podtrzymała

swoje stanowisko, w związku z czym sprawy trafiły do rozpatrzenia przez Komisję ds. Służby Zastępczej działającej przy Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej.

Ogółem w roku 2008 przez Komisję Wojewódzką ds. Służby Zastępczej w Poznaniu oraz Komisję ds. Służby Zastępczej działającej przy Ministrze właściwym ds. pracy do służby zastępczej zostało zakwalifikowanych 123 poborowych, o 106 poborowych mniej niż w roku ubiegłym.

7.3.2. ODBYWANIE SŁUŻBY PRZEZ POBOROWYCH

Na terenie województwa wielkopolskiego w roku 2008 służbę rozpoczęło 175 poborowych. Wszystkie podmioty, do których skierowano poborowych otrzymały pisemne powiadomienia o wydanych skierowaniach. Z każdym pracodawcą, który zobowiązał się przyjąć poborowego, Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy działając z upoważnienia Marszałka Województwa Wielkopolskiego zawarł umowę o wykonanie pracy przez poborowego skierowanego do odbycia służby zastępczej.

W ustawowym terminie odbywanie służby zakończyło 311 poborowych, natomiast przedterminowo zwolniono 57 poborowych – dotyczy to tych, którzy otrzymali zmianę kategorii zdrowia, służba została im zawieszona, bądź zostali zwolnieni decyzją ministra właściwego do spraw pracy.

Według stanu na 31 grudnia 2008 roku służbę odbywało 264 poborowych tj. o 92,8% mniej niż w roku poprzednim, natomiast na skierowanie do służby zastępczej oczekiwało 234 poborowych. Poborowi oczekujący to przede wszystkim osoby zamieszkałe w rejonach, gdzie nie ma miejsc pracy, zaś skierowanie ich do odległych placówek ograniczone jest zapisem ustawy o służbie zastępczej mówiącym o tym, że maksymalny czas dojazdu poborowego od miejsca zamieszkania do miejsca odbywania służby nie może przekraczać łącznie 2 godzin.

Także pracodawcy najczęściej oczekują skierowania poborowych z miejscowości, w której ma być odbywana służba zastępcza lub z najbliższej okolicy. Część pracodawców nie jest zainteresowana poborowymi, którym należałoby pokrywać koszty dojazdu. Dalszy dojazd postrzegany jest też jako istotna przeszkoda w zatrudnieniu (ewentualne spóźnienia, trudności w okresie zimowym itp.).

W 2008 roku skontrolowano 20 podmiotów, w których poborowi odbywali służbę zastępczą. Podmioty, u których stwierdzono nieprawidłowości zostały pouczone i zobowiązane do przestrzegania obowiązujących przepisów.

Ponadto 128 poborowych wystąpiło z wnioskiem o zwrot kosztów przejazdu na posiedzenie komisji i wezwania WUP, 9 poborowych wystąpiło o rekompensatę za utracone zarobki z powodu wezwania. Należne świadczenia wypłacono 134 poborowym. Sukcesywnie też były podmiotom refundowane świadczenia jakie otrzymali poborowi z tytułu odbywania służby zastępczej.

W ubiegłym roku miały miejsce odmowy odbywania służby, poborowi porzucali ją bądź nie zgłaszali się do jej odbycia, w związku z czym do prokuratury skierowano 52 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez poborowych.

W omawianym okresie ze względu na naukę, konieczność sprawowania opieki nad członkiem rodziny i inne ważne sprawy osobiste, WUP udzielił odroczeń odbywania służby zastępczej 17 poborowym.

7.4. ZATRUDNIENIE OBYWATELI POLSKICH ZA GRANICĄ

7.4.1. MIĘDZYKRAJOWE TARGI PRACY

W dniu 7 października 2008 roku zorganizowano w Poznaniu Europejskie Targi Pracy, w których uczestniczyło 8 doradców EURES z zagranicy oraz 4 wystawców zagranicznych i 10 z Polski, oferujących łącznie ponad 500 miejsc pracy. Targi odwiedziło około 2 000 osób z całego kraju. Pracodawcy polscy przeprowadzili 272 rozmowy kwalifikacyjne, zebrali około 200 dokumentów aplikacyjnych i przedstawili propozycje pracy 31 osobom. W trakcie imprezy targowej przeprowadzono szereg dodatkowych zajęć – warsztaty z zakresu przedsiębiorczości, autoprezentacji, świadczone było także indywidualne poradnictwo zawodowe, przeprowadzono szereg prezentacji z cyklu „Warunki życia i pracy w...”.

Poznańskie targi były ocenione pozytywnie przez lokalne władze, media i samych uczestników. Dzięki uczestnictwu pracodawców krajowych, można było dokonać porównań ofert krajowych i zagranicznych. Ponadto przedstawiciele krajów europejskich mieli sposobność zaprezentować kluczowe informacje związane z pracą i życiem w ich krajach, tego typu wiedzy często brakuje polskim kandydatom do pracy wyjeżdżającym za granicę.

7.4.2. ZATRUDNIENIE OBYWATELI POLSKICH W RAMACH UMÓW I POROZUMIEŃ MIĘDZYNARODOWYCH ORAZ W RAMACH EURES

W 2008 roku Polska miała swobodny dostęp do rynków pracy 22 krajów UE/EOG. Jedynym nowym krajem, który w pełni otworzył się na polskich pracodawców był Luksemburg.

Nadal swobodny przepływ osób w ramach Unii Europejskiej był ograniczany w niektórych krajach przez okresy przejściowe, które miały chronić tamtejsze rynki przed napływem pracowników i kandydatów do pracy z nowych krajów członkowskich. Umowy międzynarodowe, przy utrzymanych okresach przejściowych, dopuszczały podejmowanie pracy przez określoną liczbę pracowników z Polski. Praca w ramach tych umów miała różny charakter, a kontyngenty ustalane były generalnie lub branżowo. Najczęściej miała ona charakter sezonowy, a większość osób zatrudniana była w rolnictwie, ogrodnictwie, hotelarstwie i gastronomii. Poza tym zgłaszano zapotrzebowanie na wysoko wykwalifikowaną kadre.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu zatrudniał w 2008 roku czterech doradców EURES i wytypował kandydata na kolejnego doradcę. Oprócz tego, realizacją usług EURES zajmuje się 5 osób, z czego dwie zatrudnione na stanowiskach asystentów EURES. W 2008 roku WUP Poznań dysponował i obsłużył 523 oferty pracy od pracodawców zagranicznych. W porównaniu do poprzedniego roku zanotowano spadek w pozyskaniu ofert o ponad 28%. Na posiadane przez WUP oferty pracy odpowiedziały 1 542 osoby, czyli blisko trzykrotnie mniej niż rok wcześniej. Sytuacja na europejskim rynku pracy dynamicznie się zmieniała, w większości krajów odczuwalny był światowy kryzys ekonomiczny. Liczba pozyskanych i zrealizowanych ofert pracy jest zazwyczaj odzwierciedleniem sytuacji na rynku pracy, w tym wypadku europejskim. Doradcy EURES pozyskują oferty stosownie do możliwości rynkowych. W związku z tym działania doradców EURES skupiły się w znacznie większym stopniu na pomocy reemigrantom oraz poszukiwaniu nowych miejsc pracy, w krajach wcześniej cieszących się mniejszą popularnością wśród polskich pracowników.

W ramach współpracy w sieci EURES doradcy uczestniczyli w następujących przedsięwzięciach:

- organizowane przy współudziale Powiatowych Urzędów Pracy spotkania dla osób bezrobotnych nt. *Warunki pracy i życia za granicą – Portal EURES*. Akcją objęto wszystkie powiatowe urzędy pracy w Wielkopolsce,
- spotkania dla pracodawców, mające na celu zaproponowanie usług EURES przedsiębiorcom mającym problemy z zatrudnieniem Polaków,
- 15.02.2008 – Targi Pracy organizowane przez WUP Gdańsk,

- 14.03.2008 – Targi Pracy organizowane przez WUP Łódź,
- 09.02-03.03.2008 – spotkania z pracodawcami irlandzkimi,
- 03.03-07.03.2008 – spotkania z doradcami EURES i pracodawcami ze Szwecji,
- 17-18.04.2008 – VIII Międzynarodowe Targi Pracy w Grenadzie w Hiszpanii,
- 30.05.2008 – Seminarium dla pracodawców hiszpańskich w Saragossie,
- 27-28.03.2008 – Targi Pracy w Kłajpedzie oraz Szawle na Litwie,
- 24-26.06.2008 – Targi pracy w ramach „Dni Informacyjnych dla Poszukujących Pracy”, które odbyły się w Bułgarii, w miastach Płowdiw, Smolyan i Pazardjik,
- 02-03.10.2008 – otwarcie urzędu pracy w Odense (spotkanie z duńskimi pracodawcami),
- 13-16.10.2008 – otwarcie urzędu pracy w Kopenhadze (spotkanie z duńskimi pracodawcami),
- 13-16.11.2008 – Targi Pracy w Limerick w Irlandii,
- 11-12.12.2008 – Hiszpania wizytacja pracodawców (branża rolnicza) oraz seminarium pt. *EURES resources and initiatives addressed to our users.*

Ponadto w 2008 roku doradcy i asystenci EURES przeprowadzili szereg rekrutacji, w tym dla pracowników sezonowych do Szwecji (wycinanie drzew), do Finlandii dla pracowników przemysłowych oraz operatorów CNC i spawaczy, do Hiszpanii dla kierowców autokarów, mechaników i lakierników samochodowych oraz pracowników sezonowych (zbiór owoców), dla rzeźników-wykrawaczy do Szwecji i pracowników magazynu do Wielkiej Brytanii.

Jednocześnie znacznie zwiększyła się liczba działań podjętych w ramach koordynacji systemu zabezpieczenia społecznego.

7.5. KOORDYNACJA SYSTEMÓW ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego w części dotyczącej ubezpieczeń na wypadek bezrobocia stanowi ważną część ustawodawstwa Unii Europejskiej przez co zapewnia osobom migrującym należną ochronę w zakresie ubezpieczenia społecznego.

Zagadnienie nabycia oraz zachowania prawa do świadczeń z tytułu bezrobocia obywateli UE przemieszczających się we Wspólnocie Europejskiej wchodzi zatem w zakres wspólnotowej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

WUP w Poznaniu pełni funkcję instytucji właściwej w zakresie zadań dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i zajmuje się:

- pozyskiwaniem na wniosek zainteresowanego Formularza E 301 z zagranicy,

- wydawaniem w imieniu Marszałka Województwa decyzji administracyjnych dotyczących przyznania prawa do zasiłku, sumując okresy zatrudnienia w Polsce i za granicą oraz decyzji administracyjnych dotyczących zachowania prawa do zasiłku nabytego za granicą przez obywateli UE/EOG poszukujących pracy w Polsce,
- wydawaniem Formularzy E 301 potwierdzających okres zatrudnienia w Polsce,
- wydawaniem Formularzy E 303 umożliwiających osobom bezrobotnym zarejestrowanym w powiatowych urzędach pracy z prawem do zasiłku poszukiwanie pracy za granicą i pobieranie tam zasiłku przyznanego w Polsce.

7.5.1. TRANSFER ZASIŁKU DLA BEZROBOTNYCH Z POLSKI

W 2008 roku w całej Wielkopolsce tylko 3 osoby bezrobotne posiadające prawo do zasiłku nabytego w Polsce skorzystały z możliwości pobierania go w czasie poszukiwania pracy w innym państwie członkowskim UE. Maksymalny okres transferu zasiłku wynosił 3 miesiące. Wszystkie transfery zasiłków przeprowadzono do Wielkiej Brytanii. We wszystkich przypadkach procedura realizacji transferów przebiegała bez problemów, osoby wyjeżdżające dokonały rejestracji w kraju poszukiwania pracy i pobrały cały należny zasiłek lub tylko jego część, w przypadku gdy znalazły i podjęły pracę za granicą.

W porównaniu z 2007 rokiem nastąpił spadek osób korzystających z transferu zasiłku za granicę z 20 do 3 osób.

7.5.2. TRANSFER ZASIŁKU DLA BEZROBOTNYCH DO POLSKI

Na zasadzie wzajemności obywatele innych państw członkowskich należących do UE/EOG oraz Szwajcarii, jak również obywatele Polski mają prawo do transferu nabytych świadczeń z tytułu bezrobocia za granicą udając się do Polski w celu poszukiwania pracy na podstawie formularzy E 303.

W 2008 roku 71 osób skorzystało z tego prawa. Osobami tymi najczęściej byli obywatele polscy, którzy za granicą nabyli prawo do zasiłku i wrócili do kraju w celu poszukiwania zatrudnienia. Zasiłek najczęściej transferowany był z Irlandii, Islandii, Niemiec i Wielkiej Brytanii oraz pojedyncze przypadki transferu z Austrii, Danii, Finlandii, Francji, Hiszpanii i Grecji. Skala tego zjawiska znacznie wzrosła w porównaniu z rokiem 2007, kiedy to z transferu zasiłku z zagranicy skorzystało 19 osób.

7.5.3. SUMOWANIE OKRESÓW UBEZPIECZENIA LUB ZATRUDNIENIA

Zasada sumowania okresów zatrudnienia i ubezpieczenia umożliwia uzyskanie świadczeń z tytułu bezrobocia obywatelom polskim, jak również innym obywatelom UE/EOG oraz Szwajcarii, którzy posiadają okresy zatrudnienia i ubezpieczenia w dwóch lub więcej państwach członkowskich UE/EOG.

Dokumentem dającym podstawę do zaliczenia okresów zatrudnienia przebytych w innym państwie członkowskim, do nabycia prawa do zasiłku dla bezrobotnych na zasadach koordynacji jest tylko i wyłącznie formularz E 301.

W sytuacjach, gdy obywatel polski powracał z zagranicy i nie posiadał formularza E 301 Wojewódzki Urząd Pracy wnioskował do właściwej instytucji zagranicznej o wydanie formularza E 301.

W 2008 roku wysłano w imieniu osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia łącznie 1 900 próśb do właściwych instytucji zagranicznych o wydanie formularza E 301.

Zaobserwowano znaczący wzrost ilości spraw związanych z pozyskaniem formularzy E 301 potwierdzających zatrudnienie za granicą. Ogólna liczba tych spraw wzrosła o 783 w porównaniu do roku 2007, co jednoznacznie wskazuje na coraz liczniejsze powroty Wielkopolan z zagranicy i poszukiwanie pracy w miejscu zamieszkania.

W odpowiedzi na wysyłane próśby z właściwych instytucji zagranicznych wpłynęło 1 413 formularzy E 301. Najwięcej formularzy E 301 zostało przyjętych z: Wielkiej Brytanii (422), Holandii (333), Niemiec (248), Francji (117), Hiszpanii (91), Irlandii (61) i Danii (44) oraz pojedyncze przypadki dotyczyły zatrudnienia w: Austrii, Belgii, na Cyprze, Czechach, Estonii, Finlandii, Grecji, Islandii, Szwajcarii, Portugalii, Rumunii, Słowacji i Słowenii.

Na podstawie wystawionych przez zagraniczne instytucje właściwe formularzy E 301 w 2008 roku w imieniu Marszałka Województwa Wielkopolskiego wydano na zasadach koordynacji 1 237 decyzji, o 619 więcej w stosunku do 2007 roku, z tego 668 decyzji przyznających prawo do zasiłku, 339 odmawiających zasiłku oraz 230 decyzji umarzających postępowanie. Najczęstszą przyczyną umorzenia postępowania był fakt, iż osoba, w chwili wpłynięcia do Wojewódzkiego Urzędu Pracy formularza E 301, nabyła już prawo do zasiłku na podstawie ustawodawstwa krajowego albo nigdy nie była zarejestrowana jako osoba bezrobotna.

8. PODSUMOWANIE

- Rok 2008 podobnie jak rok poprzedni przyniósł korzystne zmiany na rynku pracy, co znalazło swoje odzwierciedlenie w poziomie bezrobocia rejestrowanego, który na koniec grudnia 2008 roku nie przekroczył liczby 100 tys. osób. Tak niskiego stanu bezrobocia nie notowano od 1998 roku. Dla porównania liczba bezrobotnych w latach 2001-2005 przekraczała 200 tys. osób.

Z rejestrów urzędów pracy ubył co piąta osoba, na co złożyły się spadki poziomu bezrobocia w większości powiatów. Były one wynikiem zmniejszenia się wielkości napływu do rejestrów, gdyż osoby szukające pracy częściej czyniły to bez pośrednictwa urzędów pracy, co było symptomem stabilizowania się sytuacji na rynku pracy. W konsekwencji Wielkopolska znajdowała się na pierwszym miejscu w kraju pod względem najniższej stopy bezrobocia.

- Pod koniec roku 2008 widoczne były już symptomy światowego kryzysu gospodarczego, które skutkowały lokalnymi trudnościami na rynku pracy i sygnałami o nasilonych zwolnieniach pracowników w końcu tego roku. W 2008 roku do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu z powiatowych urzędów pracy Wielkopolski wpłynęły informacje o zamiarze zwolnień grupowych pracowników z 76 zakładów pracy, w tym z sektora publicznego z 7 oraz z sektora prywatnego z 69. Łącznie pracodawcy planowali zwolnić w ramach zwolnień grupowych 5 915 osób, w tym z sektora publicznego 78 osób, a z prywatnego 5 837 osób. W roku 2007 29 zakładów pracy zgłosiło zamiar dokonania zwolnień grupowych, z czego 5 z sektora publicznego i 24 z sektora prywatnego. Łącznie pracodawcy planowali zwolnić w ramach zwolnień grupowych 1 476 osób, w tym z sektora publicznego 75 osób, a z prywatnego 1 401 osób.
- Sezonowość stanowi od lat podstawową cechę nie tylko wielkopolskiego rynku pracy i oznacza wzrost bezrobocia w miesiącach rozpoczynających i kończących rok. Miesiące wiosenne są okresem spadku liczby bezrobotnych, co wynika m.in. z rozpoczynania prac sezonowych w budownictwie, rolnictwie i w turystyce. Na przełomie roku liczba bezrobotnych wzrasta z powodu napływu do bezrobocia osób, którym wygasają umowy o pracę oraz powrotu osób wykonujących subsydiowane zatrudnienie.
- Chociaż od lat pozostaje wysoki stopień terytorialnego zróżnicowania bezrobocia w Wielkopolsce, który jest wynikiem nierównomiernego rozwoju gospodarczego subregionów, jak i ich położenia geograficznego, to jednak w 2008 roku rozpiętość

wskaźnika bezrobocia na poziomie subregionów uległa zmniejszeniu. W końcu 2008 roku różnica pomiędzy najniższą stopą bezrobocia w podregionie poznańskim 3,7% i najwyższą w podregionie konińskim 11,3% wyniosła 7,6 punktu procentowego, podczas gdy rok wcześniej różnica ta wynosiła 9,2 punktu procentowego.

- Na przestrzeni ostatnich lat wzrastał odsetek kobiet wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. W 2008 roku nastąpiło przełamanie tej tendencji. Jednakże, mimo spadku, był on nadal bardzo wysoki. Kobiety stanowiły 61,9% ogólnej liczby osób bezrobotnych, co znalazło odbicie w strukturze bezrobocia w Wielkopolsce. Populacja ta przeważała w prawie wszystkich grupach osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, mimo iż kobiety były lepiej wykształcone niż mężczyźni i bardziej od nich aktywne w poszukiwaniu zatrudnienia. Na ten stan rzeczy ma wpływ pełnienie przez nie społecznych ról matki i opiekunki.
- W 2008 roku wzrósł w rejestrach powiatowych urzędów pracy udział osób z wykształceniem co najmniej średnim. Na rynek pracy w omawianym roku weszli przedstawiciele wyżu demograficznego z lat osiemdziesiątych posiadający wykształcenie wyższe, powiatowe urzędy pracy objęły również aktywizacją znaczną liczbę przedstawicieli populacji osób w wieku przekraczającym pięćdziesiąt lat, często posiadających również status osób długotrwale bezrobotnych. Wymienione zjawiska i działania wpłynęły na zmianę struktury wiekowej bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy Wielkopolski.
- Zauważalnie zwiększa się udział bezrobotnych posiadających wykształcenie wyższe w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. Jednocześnie pogłębia się brak w rejestrach osób bezrobotnych wykwalifikowanych fachowców i rzemieślników. Wskazuje to na nieelastyczne dostosowywanie się systemu edukacji do potrzeb rynku pracy. Nie zmieniają się od lat profesje znajdujące się na czele rankingu zawodów w największym stopniu generujących bezrobocie. Osoby bezrobotne reprezentują małe zróżnicowanie zawodowe, co można zilustrować przykładem posiadania przez co czwartą kobietę zarejestrowaną w urzędzie wykształcenia w jednym z czterech, najliczniej reprezentowanych zawodów. Trudną sytuację nadwyżkowych grup zawodowych można złagodzić poprzez konsekwentne wspomaganie działań zmierzających do uruchomienia systemu efektywnych szkoleń i przekwalifikowań zawodowych oraz stworzenie przyjaznego klimatu dla podwyższania kwalifikacji (wsparcie finansowe, udogodnienia ze strony pracodawców, różnorodna, bogata i odpowiadająca potrzebom rynku oferta edukacyjna).

- W latach minionych, począwszy od 2002 roku, wzrastała liczba ofert pracy będących w dyspozycji publicznych służb zatrudnienia. W roku 2008 nastąpiło załamanie tej tendencji, bowiem w całym roku pracodawcy zgłosili 85 863 oferty, tj. o 25 811 ofert mniej niż w 2007 roku. W składanych ofertach do 34,3% wzrósł udział ofert subsydiowanych, wobec 28,5% w latach 2006-2007. Oznaczać to może, że pracodawcy chcący skorzystać z dopłaty Funduszu Pracy do zatrudnienia bezrobotnych częściej składali oferty, pozostali natomiast znajdowali pracowników na otwartym rynku pracy i nie korzystali z pośrednictwa urzędów. Powodem niższej liczby składanych ofert były też trudności z właściwym, odpowiadającym potrzebom pracodawcy skojarzeniem ich z osobami zarejestrowanymi w powiatowych urzędach pracy. Przyczyną tego była niska liczba bezrobotnych oraz często niedopasowane do potrzeb rynku pracy kwalifikacje tych osób.
- W roku 2008, ze względu na znaczące obniżenie poziomu bezrobocia, przewartościowaniu uległy wydatki z Funduszu Pracy na tzw. aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Obniżeniu uległy zwłaszcza wydatki na roboty publiczne, prace interwencyjne i szkolenia. W świetle niekorzystnych zmian na rynku pracy, obserwowanych na przełomie lat 2008/2009 i prognozowanym wzroście bezrobocia, w związku z kryzysem gospodarczym, wydatki z Funduszu Pracy wspomagające aktywizację bezrobotnych w większym niż dotychczas stopniu winny uwzględniać np. roboty publiczne, które co prawda są mało efektywne, jednak dają możliwość zatrudnienia, a tym samym utrzymania w aktywności, zwłaszcza „słabszych” bezrobotnych.
- W 2008 roku 71 osób skorzystało z prawa do transferu nabytych świadczeń z tytułu bezrobocia za granicą do Polski.

Uśrednione kwoty miesięcznego zasiłku transferowego z poniżej wymienionych krajów wyniosły:

- 1) Dania 5 500 zł,
- 2) Norwegia 4 500 zł,
- 3) Niemcy 4 300 zł,
- 4) Francja 2 500 zł,
- 5) Finlandia 2 300 zł,
- 6) Irlandia 1 900 zł,
- 7) Austria 1 400 zł,
- 8) Islandia 1 100 zł,
- 9) Grecja 1 100 zł.

- Pierwszy okres wdrażania komponentu regionalnego PO KL przyniósł pierwsze wymierne efekty. Dzięki środkom unijnym na podjęcie działalności gospodarczej utworzono 82 miejsca pracy (Priorytet VI), 406 pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej bezpośrednio zajmujących się aktywną integracją podniosło swoje kwalifikacje w ramach Priorytetu VII, a 1 398 pracujących osób dorosłych podniosło swoje kompetencje dzięki szkoleniom finansowanym w ramach Priorytetu VIII. Ponadto 11 wielkopolskich szkół skorzystało z możliwości realizacji projektów rozwojowych w ramach Priorytetu IX.
- Ze względu na niski wskaźnik zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej osób powyżej 45 roku życia w ramach komponentu regionalnego PO KL w 2008 roku, w Planach Działania na rok 2009 zwrócono szczególną uwagę na potrzeby tej grupy wiekowej. Znalazło to odzwierciedlenie w kryteriach dostępu oraz kryteriach strategicznych premiujących projekty, które obejmują wsparciem osoby powyżej 45 roku życia w ramach następujących Działań PO KL: 6.1.1, 6.1.3, 7.2.1, 8.1.1, 8.1.2, 9.3, 9.4.
- Decyzją Ministra Pracy i Polityki Społecznej Wielkopolska otrzymała na 2009 rok środki Funduszu Pracy w wysokości 172 045 000,00 zł. Z kwoty tej 50% tj. 86 022 500,00 zł stanowi rezerwę Samorządu Województwa Wielkopolskiego, z czego 66 982 797,00 zł przeznaczonych zostanie na realizację projektów systemowych przez powiatowe urzędy pracy w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL „Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych”. Pozostała kwota rezerwy samorządu tj. 19 040 703,00 zł nie będzie wykorzystana w regionie zgodnie z przeznaczeniem tj. na aktywizację bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy. Przyczyną tego są zmiany zapisów Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm.) art. 109 ust. 11 pkt. 2, obowiązujące od 01 lutego 2009 roku, które uniemożliwiły Samorządowi Województwa Wielkopolskiego przeznaczenie wskazanej powyżej kwoty na programy regionalne realizowane w województwie co roku, a zaplanowane alokacje na projekty współfinansowane z EFS ustalone są na każdy rok budżetowy w okresie do 2013 roku i zwiększenie kwoty alokacji na rok bieżący spowodowałoby zmniejszenie wielkości środków w latach kolejnych.